SLOVENSKÁ HUDBA VO VOJVODINE 2016

ZBORNÍK PRÁC 12. KONFERENCIE MUZIKOLÓGOV A HUDOBNÝCH ODBORNÍKOV

NOVÝ SAD 26. NOVEMBRA 2016

SLOVENSKÁ HUDBA VO VOJVODINE 2016

ZBORNÍK PRÁC 12. KONFERENCIE
MUZIKOLÓGOV A HUDOBNÝCH ODBORNÍKOV
NOVÝ SAD 26. NOVEMBRA 2016

ŽIVOT A DIELO ETNOMUZIKOLÓGA MARTINA KMEŤA

OBSAH

Zo životopisu Martina Kmeťa 5

Úvodom... 11

Uvod.... 13

JURAJ FERÍK, dirigent
Moja spolupráca s Martinom Kmeťom a jeho podiel na príprave zbierky Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine Juraja Feríka st. 17

Mgr. art. KRISTÍNA LOMENOVÁ, PhD.
Prínos Martina Kmeťa k výskumu slovenskej ľudovej piesne v Starej Pazove. . . 29

Mgr. art. MILINA SKLABINSKÁ, PhD.
Muzikologické práce Martina Kmeťa. 47

Mgr. art. SLOVENKA BENKOVÁ MARTINKOVÁ, ArtD., dirigentka
Tvorba Martina Kmeťa nahraná v Novosadskom rozhlase 89

ĽUDMILA BEREDIOVÁ STUPAVSKÁ
Tvorivá osobnosť Martina Kmeťa cez prizmu slovenských vojvodinských festivalov a hudobnín. 95

Mgr. ANNA MEDVEĎOVÁ GAŠKOVÁ
Ako sa životná cesta a pôsobenie etnomuzikológa Martina Kmeťa reflektuje v slovenských vojvodinských médiách 107

DENEŠ FIŠTEŠ
Muzički vremeplov sa Martinom Kmećom 115

DENEŠ FIŠTEŠ
Hudobný stroj času s Martinom Kmeťom 129

FOTOGALÉRIA 135

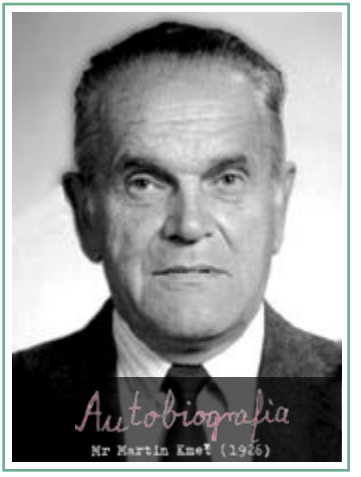

ZO ŽIVOTOPISU MARTINA KMEŤA
(19. FEBRUÁRA 1926 – 6. APRÍLA 2011)

Narodil sa v Bajši v rodine učiteľov – Martina a Emy Kmeťovej, narodenej Benčákovej. Základnú školu absolvoval v Silbaši a nižšie triedy gymnázia ukončil v Petrovci.

V roku 1940 začal chodiť do učiteľskej školy v Sombore a počas okupácie v školení pokračoval na učiteľskej škole v Novom Sade v maďarskom jazyku. V tom čase zdoláva hru na husliach. Vo svojom vzdelávaní pokračuje na Evanjelickej učiteľskej škole v Miškolci v Maďarsku. V roku 1944 ako stredoškolák vstupuje do národno-oslobodzovacieho vojska a v rámci jeho politicko-propagačých aktivít je dirigentom zboru I. prápora XIV. VÚSB. Po vojne ukončil učiteľskú školu vo Vršci.

Ako učiteľ pôsobil na základných školách v Kulpíne, Kysáči a v Selenči – spolu šesť rokov. V tom období bol činný ako zbormajster, primáš a začal notami zapisovať ľudové piesne. Navštevoval dirigentské kurzy a pripravoval sa na hudobnú akadémiu, na ktorej začal študovať v roku 1952. Hudobnú akadémiu v Belehrade ukončil v roku 1956.

V roku 1960 bol prijatý do Zväzu združení folkloristov Juhoslávie. Bol jeho aktívnym členom, navštevoval kongresy, ktoré sa striedavo konali v rôznych mestách Juhoslávie. Ako profesor hudby pôsobil najprv v Užiciach, ďalšie štyri roky na strednej hudobnej škole v Subotici, kde prednášal hudobno-teoretické predmety a hral v orchestri. Prednášal aj na učiteľskej škole v Sombore, kde tiež hral v orchestri na viole. V pedagogickej praxi pokračoval v Negotíne, na tamojšej pedagogickej akadémii pôsobil 9 rokov ako profesor vyššej školy.

V Negotíne sa zoznámil so svojou budúcou manželkou Danicou, založil si rodinu a následne sa aj s rodinou presťahoval do Nového Sadu. Jeho pedagogická činnosť sa v Novom Sade naplno prejavuje na Pedagogickej akadémii Mošeho Pijadeho v Novom Sade. V roku 1980 bol na základe svojej hudobnej tvorby – kantáty *Na krídlach šťastnej mladosti* prijatý do Združenia hudobných skladateľov a muzikológov SAP Vojvodiny. V rokoch 1989 – 1991 zastával funkciu predsedu Združenia vojvodinských folkloristov. V roku 1990 obhájil magisterskú prácu v oblasti etnomuzikológie na hudobnej akadémii v Belehrade pod názvom *Nápevy Národno-oslobodzovacieho boja v AP Vojvodine*. Dôchodcom sa stal v roku 1991.

V tomto období M. Kmeť vyvíja mimoriadne čulú a všestrannú hudobnú činnosť. Celý svoj život zasvätil skladateľskej, hudobno-upravovateľskej, pedagogickej a vedecko-výskumnej práci založenej na hudobnej predstavivosti vojvodinských Slovákov.

Ako skladateľ komponoval diela pre klavír, zborový spev a skladby pre slovenské festivaly. Jeho diela nahral Novosadský rozhlas. Jeho skladba *Božská iskra* bola zverejnená v Novom živote v roku 2001. Skladbu pre miešaný zbor Božská iskra na text P. J. Šafárika venoval zboru rovnomenného spolku, ktorý pôsobí v Novom Sade. Nahrané sú aj niektoré jeho skladby pre klavír. Ide o cyklus programovo ladených miniatúr.

Účinkoval na početných zjazdoch etnomuzikológov, okrem iných aj na konferenciách v Kecskeméte v rokoch 1982 a 1985, kde získal medailu Zoltána Kodálya za spoluprácu v oblasti ľudovej hudby susedných krajín. Zverejnil celkovo 50 etnomuzikologických a estetických prác, venovaných slovenskej vojvodinskej ľudovej piesni. Z toho v srbčine 28 prác, v slovenčine 19, 2 práce sú v maďarskom a 1 v anglickom jazyku.

K najdôležitejším výsledkom činnosti M. Kmeťa patrí zostavenie registra slovenských vojvodinských ľudových piesní na prelome tisícročí. Inšpirovaný vydaním Ladislava Galka, ktoré obsahuje registre piesní všetkých slovenských ľudových piesní, aj sám sa dal do neľahkej práce, ktorej výsledkom je register slovenských ľudových piesní vo Vojvodine. Na pozadí veľkej skúsenosti a dôkladného poznania systémov triedenia hudobného materiálu srbských a slovenských etnomuzikológov vytvoril si vlastný systém, ktorý tu uplatnil.

O tom, v akej miere prispel k rozvoju vedeckého myslenia o hudbe, k rozvoju hudobného umenia, hudobnej praxe a hudobného života vojvodinských Slovákov, bude možné hovoriť po preskúmaní jeho komplexného diela. Odhalil mnohé kategórie piesní, ktoré nám dávajú priame odpovede na prepojenosť hudobného myslenia a cítenia s materskou krajinou, so životom v novom prostredí, respektíve mieru ovplyvňovania a prelínania sa so všetkým, čo ľudí v danej chvíli obklopovalo.

ZÁBERY Z RÔZNYCH HUDOBNÝCH VYSTÚPENÍ III

M. Kmeť
ako korepetítor

M. Kmeť ako učiteľ
a dirigent

M. Kmeť ako člen
orchestra

III ZÁBERY Z RÔZNYCH HUDOBNÝCH VYSTÚPENÍ

Mužská spevácka skupina Spolku P. J. Šafárika v Novom Sade pod taktovkou M. Kmeťa

Na 42. stretnutí v pivnickom poli v roku 2006 M. Kmeť preberá výtlačok Zborníka prác z I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov

S členmi Slovenského spolku P. J. Šafárika v Novom Sade

FOTOGRAFIE Z RODINNÉHO ALBUMU III

M. Kmeť s manželkou Danicou

M. Kmeť s manželkou a dcérami Katarínou a Miroslavou

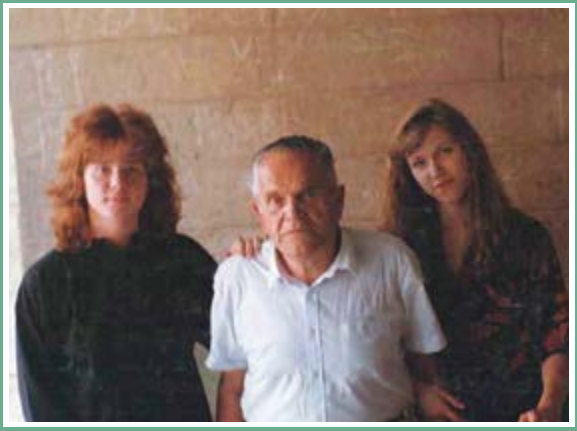

M. Kmeť s dcérami

III FOTOGRAFIE Z RODINNÉHO ALBUMU

Po boku M. Kmeťa vždy stála manželka Danica

Manželia Kmeťovci s vnúčatami

Martin Kmeť vo svojom živle

ÚVODOM...

Muzikologická konferencia pod názvom *Slovenská hudba vo Vojvodine*, v poradí 12., sa konala dňa 26. novembra 2016 v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov. Prebiehala v znamení témy *Život a dielo etnomuzikológa Martina Kmeťa* pri príležitosti jeho nedožitých 90. narodenín. S tým cieľom boli vyzvaní domáci a zahraniční odborníci, aby z rôznych aspektov preskúmali činnosť poprednej osobnosti vo svete hudby vojvodinských Slovákov a aby tak prispeli k zosystematizovaniu jeho celoživotného diela. Svoje príspevky na konferencii referovali siedmi odborníci, a hold svojmu dlhodobému členovi vzdali aj členovia speváckeho zboru Slovenského kultúrneho centra P. J. Šafárika v Novom Sade, ktorí na začiatku podujatia predniesli jeho skladbu Božská iskra.

Zborník prác prináša príspevky o diele Martina Kmeťa zamerané na aspekty muzikologické, skladateľské, pedagogické, estetické, či vedecko-výskumné. Každý z nich nasvedčuje, že sme v našich radoch mali nesmierne tvorivého a horlivého hudobného odborníka, ktorý sa staral o úroveň prezentácie slovenskej hudby a jej interpretácie vo vedeckých kruhoch. To znamená, že v príspevkoch nájdeme zhrnutie jeho hudobných a estetických štúdií, zoznam autorských skladieb, recepciu jeho diela v médiách, ale aj ukážku toho, ako ovplyvnil ďalšiu výskumnú činnosť, konkrétne keď ide o pazovské piesne. Na konferencii zazneli aj ukážky jeho skladieb, uložených v archíve Novosadského rozhlasu. S cieľom sprístupniť tieto skladby širšej verejnosti a so súhlasom Novosadského rozhlasu zvukové nahrávky sme uložili aj na portáli Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov do kategórie, v ktorej sa nachádzajú biografické údaje o M. Kmeťovi.

Konferenciu sme venovali osobnosti a dielu Martina Kmeťa predovšetkým zato, aby sme sa mu aj týmto spôsobom verejne poďakovali za všetko, čo pre našu slovenskú komunitu vykonal. Z druhej strany, konferencia má aj ďalšie poslanie a tým je ovplyvňovať kvalitu hudobného života vojvodinských Slovákov v dnešnej dobe. Keď sa zamyslíme nad odkazmi, ktoré nám necháva vo svojich štúdiách, tak nemôžeme zostať ľahostajní k tomu, že sme si ako menšina dlhú dobu zachovali piesne predharmonického štýlu. Sú jedinečné, svojím charakterom a obsahom unikátne, a sú výnimočnými skvostmi nášho nehmotného kultúrneho dedičstva. Aj vďaka M. Kmeťovi sú tieto piesne zapísané vo Vojvodinskom múzeu, neskôr v roku 2006 aj digitalizované, zapísané sú v našich kapitálnych zbierkach, a obsahuje ich aj register, ktorý zostavil M. Kmeť. Keď je tomu tak, položme si logickú otázku, prečo po nich nesiahať a častejšie ich neinterpretovať na našich festivaloch a rôznych hudobných podujatiach? Chce

to síce trochu viac námahy, ale výsledky iste budú mnohonásobné. Veď register obsahuje až 2700 piesní, čo môžeme pokladať za naše veľké kultúrne bohatstvo.

Kmeťova fascinácia pazovským spievaním bola do veľkej miery podmienená aj tým, na čo upozorňoval B. Bartók, J. Kresánek a aj V. Žganec – podobnosťou týchto piesní s tými z chorvátskeho Medzimuria. Aj keď sa nikomu z nich nepodarilo dokázať vlastnú teóriu, každý podal veľmi fundované zdôvodnenie a každý má svoj podiel pravdy. To však, čo môžeme urobiť my sami, je vyhľadať také piesne, nadviazať spoluprácu s podobnými spevákmi alebo telesami z Medzimuria a zaoberať sa týmto fenoménom prakticky. Iste by sme prispeli k zveľadeniu cezhraničnej spolupráce, k čomu dnes existujú aj patričné fondy podpory. Kvalita a rôznorodosť kultúrnej a hudobnej prezentácie by podstatne stúpla, iste by sa z nej zrodili aj ďalšie komparatívne štúdie.

Najväčšou výzvou zostáva publikovanie skladieb Martina Kmeťa. Ukázalo sa, že stopy po jeho skladbách nachádzame v archíve Novosadského rozhlasu, kde sú uložené zvukové nahrávky. S notovým materiálom je to zložitejšie a žiaľ, zatiaľ mnoho toho nie je nájdené. Konferencia si dala za cieľ zhromaždiť aspoň notové materiály klavírnych miniatúr, prípadne jeho kantáty, ako aj zborové piesne, avšak v čase konania konferencie sa k organizátorom dostal iba zlomok z jeho tvorby. Nepotešila ani odpoveď z Vojvodinského múzea, že skladby M. Kmeťa vo svojom archíve uložené nemajú.

Ako to aj z príspevkov v tomto zborníku vyplýva, Kmeťov prísny vzťah k slovenskej veci sa prejavoval v jeho neustálom reagovaní na tep hudobného života. Bol pri zrode slovenského programu novosadského rozhlasu, pri veľkom projekte Vojvodinského múzea, ktoré nahrávalo ľudové piesne vo Vojvodine, bol pri definovaní najväčších hudobných festivalov vojvodinských Slovákov, aktívne pôsobil v slovenskom spolku P. J. Šafárika v Novom Sade, hodnotil, apeloval, kritizoval, chválil, povzbudzoval… Slovom, mal nadhľad, vedel, čo je potrebné urobiť a snažil sa usmerňovať javy a spolupracovníkov tak, aby sa dosiahli tie najušľachtilejšie ciele v oblasti hudby.

Doprajme si, aby dielo Martina Kmeťa bolo aj vďaka našim muzikologickým konferenciám dôkladne spracované, zosystematizované a následne vhodne interpretované, propagované, a aby ako také ovplyvňovalo ďalších hudobníkov z radov vojvodinských Slovákov.

UVOD...

12. Muzikološka konferencija „Slovačka muzika u Vojvodini" održana je 26. novembra 2016. godine u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka. Ove godine konferencija je bila posvećena temi „Život i delo etnomuzikologa Martina Kmeća" povodom obeležavanja godišnjice – 90 godina od njegovog rođenja. S tim ciljem pozvali smo domaće i inostrane stručnjake da sa raznih aspekata prouče delatnost ove vodeće ličnosti iz redova vojvođanskih Slovaka i na taj način doprinesu sistematizovanju njegovog celoživotnog dela. Ovom pozivu odazvalo se sedam stručnjaka, a zahvalnost svom dugogodišnjem članu izrazili su i članovi pevačkog hora „Pavel Jozef Šafarik" iz Novog Sada izvođenjem njegove horske kompozicije „Božanska iskra".

Zbornik radova sadrži tekstove o delu Martina Kmeća koji se odnose na njegov muzikološki, stvaralački, pedagoški, estetski i naučni rad. Svaki od njih potvrđuje da su vojvođanski Slovaci u svojoj zajednici imali veoma nadahnutog i talentovanog profesionalca koji je brinuo o nivou prezentacije slovačke muzike, ali i njene interpretacije u naučnim krugovima. To znači da u tekstovima nalazimo sažetak njegovih muzičkih i estetskih studija, spisak autorskih dela, recepciju njegovog dela u medijima, ali i primere kako je on sam uticao na razvoj naučne delatnosti, konkretno kada je u pitanju pentatonika iz Stare Pazove. Na konferenciji smo čuli i nekoliko autorskih kompozicija Martina Kmeća koje se nalaze u fonoteci Novosadskog radija. U nastojanju da ih učinimo dostupnim široj javnosti, uz saglasnost Novosadskog radija, zvučne zapise smo sačuvali i na portalu Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka, u kategoriji u kojoj se nalaze biografski podaci o Martinu Kmeću.

Konferenciju smo posvetili ličnosti i delu Martina Kmeća pre svega zbog toga da bismo se i na ovaj način javno zahvalili za sve što je učinio za našu zajednicu. S druge strane, smisao konferencije i jeste u tome da utiče na unapređivanje kvaliteta muzičkog života Slovaka u Vojvodini u današnje vreme. Kada promišljamo o porukama koje nam je ostavio u svojim studijama ne možemo da budemo ravnodušni prema činjenici da smo kao zajednica kroz dugi niz godina sačuvali pesme pretharmonskog tipa. One su jedinstvene, svojim karakterom i sadržajem unikatne i kao takve predstavljaju prave bisere našeg nematerijalnog kulturnog nasleđa. Zahvaljujući Martinu Kmeću ove pesme su zapisane u Muzeju Vojvodine, a 2006. godine su i digitalizovane i upisane u kapitalne zbirke narodnih pesama. Povrh svega, zapisane su i u jedinstvenom registru slovačkih narodnih pesama u Vojvodini koji je sačinio upra-

vo Martin Kmeć. S obzirom na ovu činjenicu trebalo bi da postavimo logično pitanje: *zbog čega ih ne pevamo češće i zbog čega sa njima ne nastupamo na festivalima ili raznim kulturnim dešavanjima?* Ovaj cilj iziskuje više napora, pa će i rezultati biti mnogo vidljiviji i veći. Registar sadrži 2700 pesama, što zaista predstavlja naše veliko kulturno blago.

Fascinacija Kmeća pazovačkim pevanjem bila je u velikoj meri uslovljena sličnošću koje ono ima sa pesmama iz hrvatskog Međumurja, na šta su upozoravali i B. Bartok, J. Kresanek i V. Žganec. Iako niko od ovih stručnjaka nije mogao da potvrdi vlastita uverenja, svaki od njih je ponudio naučna objašnjenja u kojima je izneo svoj deo istine. Ono što mi možemo da učinimo kao zajednica jeste da i sami potražimo pesme sa takvom tonskom osnovom, pa i da uspostavimo saradnju sa pevačima iz Međumurja, te da se fenomenom pentatonike bavimo na praktičnom nivou. Zasigurno bismo doprineli saradnji između naših zemalja, kao i zbližavanju dveju kultura koje u osnovi imaju gotovo identične narodne melodije. Kvalitet i raznolikost kulturne i muzičke prezentacije bili bi drastično unapređeni, a zasigurno bi se pojavile i neke nove teorijske komparativne studije.

Među najveće izazove spada publikovanje kompozicija Martina Kmeća. Pokazalo se da tragove njegovog stvaralaštva nalazimo u arhivu Novosadskog radija, gde su pohranjeni zvučni zapisi. Sa notnim materijalom situacija je mnogo složenija: kompozicije su u rukopisu ili ih je nemoguće pronaći. Jedan od ciljeva konferencije odnosio se i na kolektiviranje klavirskih minijatura, odnosno kantata i horskih pesama. Nažalost, organizatori konferencije uspeli su da dođu samo do malog dela ovog materijala. Veliko ohrabrenje nije pružio ni odgovor iz Muzeja Vojvodine da se kompozicije Martina Kmeća ne nalaze u njihovom arhivu.

Kao što iz tekstova ovog zbornika proizilazi, Kmećov blizak odnos prema slovačkoj problematici ove vrste manifestovao se u neprestanom reagovanju na puls muzičkog života ovdašnjih Slovaka. Kmeć je bio prisutan pri osnivanju slovačkog programa Novosadskog radija, bio je saradnik velikog projekta etnomuzikološkog istraživanja Vojvođanskog muzeja, sarađivao je u koncipiranju velikih muzičkih festivala vojvođanskih Slovaka, aktivno je delovao u slovačkom centru „P. J. Šafarik“ u Novom Sadu, ocenjivao je, apelovao, kritikovao, ali i motivisao i pozitivno vrednovao. Rečju, bio je poznavalac ovdašnjeg muzičkog života, umeo je da prepozna pravce njegovog razvoja, te je nastojao da događaje odnosno svoje saradnike usmerava tako da postignu najvrednije ciljeve u oblasti muzičkog života.

Želeli bismo da delo Martina Kmeća, između ostalog i zahvaljujući muzikološkim konferencijama, u budućnosti bude precizno obrađeno, siste-

matizovano, a zatim i adekvatno interpretirano i propagirano, i da kao takvo i dalje ima pozitivan uticaj na muzički život vojvođanskih Slovaka i njegove nosioce.

Juraj Ferík ml.

MOJA SPOLUPRÁCA S MARTINOM KMEŤOM A JEHO PODIEL NA PRÍPRAVE ZBIERKY *ĽUDOVÉ PIESNE SLOVÁKOV VO VOJVODINE* JURAJA FERÍKA st.

Už dlhšiu dobu viem, že tohtoročná Muzikologická konferencia bude venovaná činnosti Martina Kmeťa pri príležitosti jeho nedožitých 90. narodenín. Hneď v úvode chcem povedať, že sme obaja boli deťmi učiteľov a kantorov a že Martin bol odo mňa starší o 9 rokov. Naša známosť pochádza ešte z Petrovca, potom aj z obdobia, keď sme študovali hudbu v Belehrade, obidvaja sme bývali v Československom dome, a napokon môj návrat do Nového Sadu v roku 1980 umožnil našu spoluprácu v novosadskom Šafáriku, ale predovšetkým pri zostavovaní zbierky ľudových piesní môjho otca Juraja Feríka, ktorá vyšla v roku 2004 pod názvom *Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine*. Už dlho uvažujem o tom, ako najlepšie poukázať na dlhodobú a užitočnú prácu Martina Kmeťa, ako čo najverejnejšie hovoriť o ňom a o jeho činnosti zo všetkých zorných uhlov.

Na začiatok som si dal dokopy všetky jeho články, príspevky, fotografie, bohatú korešpondenciu a komunikáciu s hudobníkmi, keď upozorňoval na náš hudobný život a kriticky sa o ňom zmieňoval. Spústa článkov a jeho korešpondencia je aj u mňa preto, že aj mňa oboznamoval o tom, čo píše a čo mu prekáža. Rád radil, lebo mu záležalo na skvalitnení nášho hudobného života. Podľa mňa Martin má veľké zásluhy a toto je vhodná príležitosť úprimne a dôstojne jeho dielo a lásku k hudbe zaznamenať, oprášiť spomienky na jeho neúnavnú prácu a učiť sa z nej.

Veľmi dobre sa pamätám na jeho dvojstranový text písaný na stroji, v ktorom ma zaúčal, ako mám správne písať noty, čiarky, taktové čiary v rukopise otcovej zbierky našich ľudových piesní, keď sa už chystala na vydanie. Mám listy a články, kde si Martin píše s kolegami na tému súvisiacu s titulmi, udeľovanými na vysokých školách na Slovensku, porovnávajúc ich s tými, ktoré sa po skončení štúdia udeľujú u nás. Spomínam si aj na problém s prípravou skladieb a s úpravami, a potom aj s vydaním knihy našich piesní nazvanej *Rukoväti Jána Nosála*. Všetko toto spomínam preto, aby som poukázal na Martinovu ochotu a vôľu pomôcť, podučiť, opraviť, a všetko s jediným cieľom – skvalitniť náš hudobný život. Naše dlhodobé a úprimné vzťahy sú dôkazom, že som si Martina vážil ako odborníka – hudobníka, bez ohľadu na vekový rozdiel. V jeho práci som videl skutočne veľkú vôľu pomôcť, a keď treba, aj naučiť.

Kto iný, ak nie my sami máme hovoriť o tejto skutočnosti? Netreba čakať, aby nám niekto iný ukázal na tieto fakty. A dnešná konferencia je príležitosťou to aj nahlas povedať. Osobne som veľmi rád, že som väčšiu časť svojej práce vykonával povedľa Martina, že sme spolupracovali, a preto mu aj pri tejto príležitosti za všetku jeho ochotu úprimne vďačím.

Na dnešnej 12. muzikologickej konferencii treba predovšetkým hovoriť o jeho dlhodobej pedagogickej práci, o jeho skladbách a úpravách, o tom, že ho zaujímala aj folkloristika, o jeho zberateľskej činnosti, o textoch, ktoré písal pre zborník PČES-y (teda aj po srbsky), a o tom, že vždy a všade mal na rozume nás, tunajších Slovákov, naše hudobné bohatstvo, ktoré treba zachovať, že vždy písal len o nás, o našej bohatej ľudovej tradícii.

Vždy nás bolo málo, myslím tu na školených hudobníkov, ktorí by hlbšie zaorali na poli hudby, ktorí by sústavnou pedagogickou prácou s deťmi urobili prvé kroky v zborovom speve, vo výuke o hudobných nástrojoch, v školení v hudobných školách atď.

My, ktorí sme rástli na dedine (v Petrovci, ako napríklad ja), nemali sme veľa možností prísť do styku s vážnou hudbou, počuť ju a vychutnávať jej krásu. Málo bolo ľudí, ktorí pestovali vzťah k vážnej hudbe, v Petrovci to bolo možné len na hodinách výuky klavíra u dvoch učiteliek (pani Filipová a pani Boldocká, a neskoršie aj Ondrej Boldocký) a na čajankách, ktoré sa usporadúvali pre žiakov gymnázia. Ako dieťa som len raz videl a počul vystúpenie huslistu s klavírnym sprievodom, ako aj klavírny sólový výstup.

Aj ten náš, taký veľmi známy protestantský chorál so sprievodom organa som počul v kostole len vďaka svojmu otcovi kantorovi. Živý orchester, teda živú hudbu sme mohli počuť len na svadbách a v Lesíku, kde hral hasičský dychový orchester do tanca a na počúvanie. Teda v takomto prostredí sme rástli a všetko to vplývalo aj na naše rozhodnutie študovať hudbu.

Svoju spoluprácu s Martinom Kmeťom by som rozdelil na tri časti. Prvé by bolo obdobie spoločného štúdia na belehradskej Hudobnej akadémii od roku 1954 a ďalej. Ja ako študent prvého ročníka pedagogického usmernenia a Martin už na treťom ročníku toho istého smeru. Počas štúdia sme sa často stretávali pri povinných cvičeniach hry na klavíri v Československom dome. Po skončení štúdia Martin odchádza z Belehradu, ja zostávam študovať dirigovanie (5 rokov). Naše cesty sa na dlhšiu dobu rozchádzajú. Stretneme sa len v Novom Sade v roku 1980, kedy Martin prichádza z Negotína, z postu profesora hudobnej kultúry na Vyššiu pedagogickú školu, a ja z Nišu, z postu dirigenta Nišského symfonického orchestra do Srbského národného divadla za dirigenta a vedúceho operného zboru.

Druhé obdobie našej spolupráce je späté s činnosťou Slovenského kultúrneho centra P. J. Šafárika v Novom Sade a s účasťou v mužskej speváckej skupine, a neskoršie aj v miešanom zbore. Martin spieval v týchto zboroch a pre potreby mužskej speváckej skupiny a miešaného zboru písal aj skladby a úpravy, harmonizácie ľudových a cirkevných piesní. Tak vznikla aj skladba Božská iskra na Šafárikovu báseň v preklade Ľubomíra Feldeka. Mnohé jeho úpravy práve napísaných skladieb boli príležitostne predvedené na programoch, už či v Šafáriku alebo na zájazdoch, a jeho cirkevné piesne sa spievali na bohoslužbách v evanjelickom kostole a pri rôznych iných vhodných príležitostiach. Spevácke a intepretačné možnosti spomenutých súborov boli dosť skromné, ale Martin vedel, ako napísať alebo prispôsobiť skladby speváckym možnostiam ich členov. Ak sa zjavil intonačný alebo hlasový problém, zasahovalo sa na tvári miesta, opravilo, zmenilo, čo bolo treba, aby spevákom bolo ľahšie a poslucháčom čím prijateľnejšie. Naša spolupráca v Slovenskom kultúrnom centre Pavla Jozefa Šafárika trvala niekoľko rokov. Zo spolku som neskoršie odišiel, ale Martin aj ďalej písal úpravy pre spomenuté súbory, a neskôr bola založená aj ženská spevácka skupina, ktorá sa tiež neobišla bez jeho úprav.

Najnáročnejšia spolupráca medzi Martinom a mnou bola pri príprave na vydanie zbierky ľudových piesní môjho otca pomenovanej *Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine*. Vo svojom úvode do knihy som napísal: „Ďakujem pánovi Martinovi Kmeťovi za jeho vzácnu pomoc, radu a obetavú prácu pri všetkých piesňach. Už od sameho vzniku myšlienky vydať túto zbierku, mal som jeho nezištnú podporu a pomoc."

Keď som sa rozhodol knižne vydať pozostalosť po otcovi, jediný človek, ktorý k veci prispel so zápismi, textami a analýzou, bol Martin. Ja som vyberal piesne zo zošitov, do ktorých ich otec zapisoval po dedinách s dátumom zápisu a také, prepísané som posielal Martinovi na kontrolu, kvôli možným variantom, na textové doplnenie atď. Vo svojom predslove k tejto zbierke Martin píše: „Toto je zbierka, ktorá mala byť vytlačená ako prvá, lebo je vskutku najstaršia." Otec začal piesne sústavnejšie zapisovať v máji v roku 1950. „To zbieranie bolo v prvom rade dobre zváženou spoločenskou potrebou, správne nasmerovanou na zveľadenie našej hudobnej kultúry a pedagogiky." Martin vyzdvihuje aj veľkú dokumentačnú hodnotu tejto zbierky. V otcovej pozostalosti je viac než 1600 piesní, no v zbierke je len 784 zápisov.

Do dnešnej doby vyšlo niekoľko zbierok našich ľudových piesní: piesne z Kovačice (Pavel Tomáš a Pavel Baláž), piesne zo Starej Pazovy (Michal Filip, Juraj Miškovic a Martin Kmeť) a z Petrovca (Petrovská dedina, autorka Anna Péterská). Táto zbierka vyšla na Slovensku. Ďalej sú tu aj dva zošity zbierky *Zahrajte mi, muzikanti* (Ondreja Ivičiaka) a menšia zbierka Jána Lomena. Zapisovanie našich

piesní sa začalo ešte medzi dvoma vojnami. Známe sú zápisy Ondreja Miháľa z Kovačice, Michala Litavského zo Starej Pazovy, tiež Jána Podhradského z Hložian. Zbierku textov so 450 pazovskými piesňami mal i Janko Šaš, úradník zo Starej Pazovy. Pazovské piesne zbieral aj VHV, tiež profesori petrovského gymnázia Ján Čajak ml. a Michal Rapoš. Čajak mal v rokoch 1923 – 1925 asi 450 zápisov ľudových piesní z Vojvodiny (hlavne z Báčky) – boli to iba texty ľudových piesní. Ukážky zápisov ľudových piesní Michala Rapoša vyšli v mnohých číslach Nášho života, literárneho časopisu Matice slovenskej medzi dvoma vojnami.

Keď hovorím o zapisovaní našich piesní, myslím si, že je miestne podať tu aj túto informáciu: Dr. Ladislav Leng vo svojom článku *Súčasný stav poznávania ľudovej hudobnej kultúry vojvodinských Slovákov* píše: „O poznanie väčšia zberateľská aktivita sa dá sledovať zo strany tunajších zberateľov, ktorí už koncom minulého storočia posielajú redakcii Slovenských spevov (je to najstaršia súhrnná zbierka slovenských ľudových piesní, publikovaná v rokoch 1880 – 1926, obsahujúca 1997 znotovaných piesní) zo slovenských lokalít vo Vojvodine celkove 127 znotovaných ľudových piesní. Boli to piesne z Hajdušice – v počte 70, z Petrovca – v počte 50 a z Kysáča – v počte 7. Značná časť – teda nie všetky – bola v uvedenej zbierke aj publikovaná."

Dúfam, že Martinovu rôznorodú činnosť zhodnotia ďalší účastníci konferencie. Najviac by mali povedať etnomuzikológovia, posudok jeho zberateľskej a výskumnej, t. j. vedeckej práce by totiž mal vyjsť spod ich pera. Bolo by zaujímavé vidieť, ako sa oni pozerajú na jeho prácu *Pentatonika v staropazovských piesňach* (kde staropazovské piesne porovnáva s piesňami z Medzimuria), na jeho analýzu našich piesní alebo na to, do akej miery sú tunajšie piesne svojrázne, naše, a ktoré to piesne sme si doniesli zo starej vlasti. Podľa môjho otca z článku, ktorý prečítal na Sympóziu o tradičnej kultúre Slovákov v Novom Sade 22 – 25. októbra 1970, vyplýva, že viac ako 95 % piesní si naši predkovia doniesli zo starej vlasti. A keď sa hovorí o vplyve okolia na našu pieseň, otec tu píše: „Nachádzajú sa i prosté preklady srbských piesní, napr. *Od Bosne se turska vojska*, v Selenči máme pieseň *Keť som išjel od má miľej*. Čo sa týka našich piesní, máme aj také prípady, že tá istá pieseň je v jednej osade v dúrovej a v druhej v mólovej stupnici. Ide o pieseň *Preľeťela lastovjenka*, ktorá sa vo Vojlovici spieva v dúrovej a v Laliti v mólovej stupnici.

Na otázky, aký vplyv na našu pieseň mali hudobné nástroje (píšťalky alebo gajdy) a napr. aký vplyv má harmonika na piesne spievané v Starej Pazove, Martin vedel odpovedať a vo svojich článkoch a príspevkoch píše tak, aby to všetkým bolo jasné.

Na záver chcem vyzdvihnúť aj Martinovu schopnosť ovládať slovenskú terminológiu z oblasti hudby a pedagogiky, ktorú spomedzi nás len málo ľudí

pozná. Citujem z listu, ktorý Martin zaslal môjmu otcovi z Negotínu v roku 1970: „Každý môj obdiv na najčastejšie plne priliehavý výber a rozmiestnenie didaktického materiálu, na krásnu technickú úpravu, tiež kresbám, ktoré účinne môžu podnietiť emotívny vzťah k hudbe. Chcel by som iba vyzdvihnúť skutočnosť, že si tým Slováci v S.F.R.J. zastali pomerne vysoko ponad republikový priemer v dosaženiach vyriešovania hudobno-výchovnej problematiky. Mne už Vaše učebnice poslúžili ako adut na republikovej konferencii Spoločnosti učiteľských škôl, keď bolo treba pri kryštalizácii metodických stanovísk dokázať, že hudbu možno prednášať i lepšie."

RESUMÉ

Autor príspevku je dirigentom a osobnosťou, ktorá je dlhodobo prítomná v spoločensko-kultúrnom prostredí vojvodinských Slovákov. Zároveň je kolegom a dlhodobým spolupracovníkom Martina Kmeťa a tak sa v príspevku zmieňuje o ich hlavných styčných bodoch, ale aj o tom, akou Martin Kmeť, z perspektívy blízkeho kolegu, osobnosťou vlastne bol. A 12. muzikologickú konferenciu považuje za príležitosť vysloviť verejné poďakovanie Martinovi Kmeťovi za všetku prácu, ktorú vykonal v prospech hudobnej obce vojvodinských Slovákov. Svoju osobnú spoluprácu s M. Kmeťom rozdeľuje do troch období: obdobie štúdia na Hudobnej akadémii v Belehrade, obdobie spolupráce v Slovenskom kultúrnom centre Pavla Jozefa Šafárika v Novom Sade a obdobie prípravy na vydanie zbierky slovenských ľudových piesní, ktoré zapisoval Juraj Ferík st. Autor kvituje aj jazykovú vybavenosť, respektíve vysokú úroveň slovenského jazyka M. Kmeťa, ktorú nachádza okrem iného aj v korešpondencii s Jurajom Feríkom st.

REZIME

Autor teksta je dirigent i istaknuta ličnost društvene i kulturne scene vojvođanskih Slovaka, odnosno Vojvodine. Ujedno je bio i kolega i dugogodišnji saradnik Martina Kmeća, stoga u tekstu nabraja oblasti njihove uzajamne saradnje, ali govori i o samoj Kmećovoj ličnosti i delu. Njegova saradnja sa M. Kmećom može se podeliti na tri dela: prvi period saradnje vezan je za studije na Muzičkoj akademiji u Beogradu, drugi se odnosi na delovanje u okviru Slovačkog kulturnog centra „P. J. Šafarik" u Novom Sadu, dok je treći vezan za saradnju na pripremi izdanja zbirke slovačkih narodnih pesama Juraja Ferika st. izdate pod nazivom „Slovačke narodne pesme u Vojvodini". Između ostalog, autor naglašava veoma visok nivo izražavanja na slovačkom jeziku koji nalazi u studijama, ali i u korespondenciji između M. Kmeća i njegovog oca Juraja Ferika st. Autor teksta 12.

Muzikološku konferenciju shvata kao mogućnost da se javno zahvali Martinu Kmeću za celokupni rad koji je bio usmeren ka razvoju slovačke muzičke scene u Vojvodini.

PRÍLOHA

Ukážky zápisov ľudových piesní Michala Rapoša, ktoré boli zverejňované v časopise Náš život v tridsiatych rokoch 20 st.

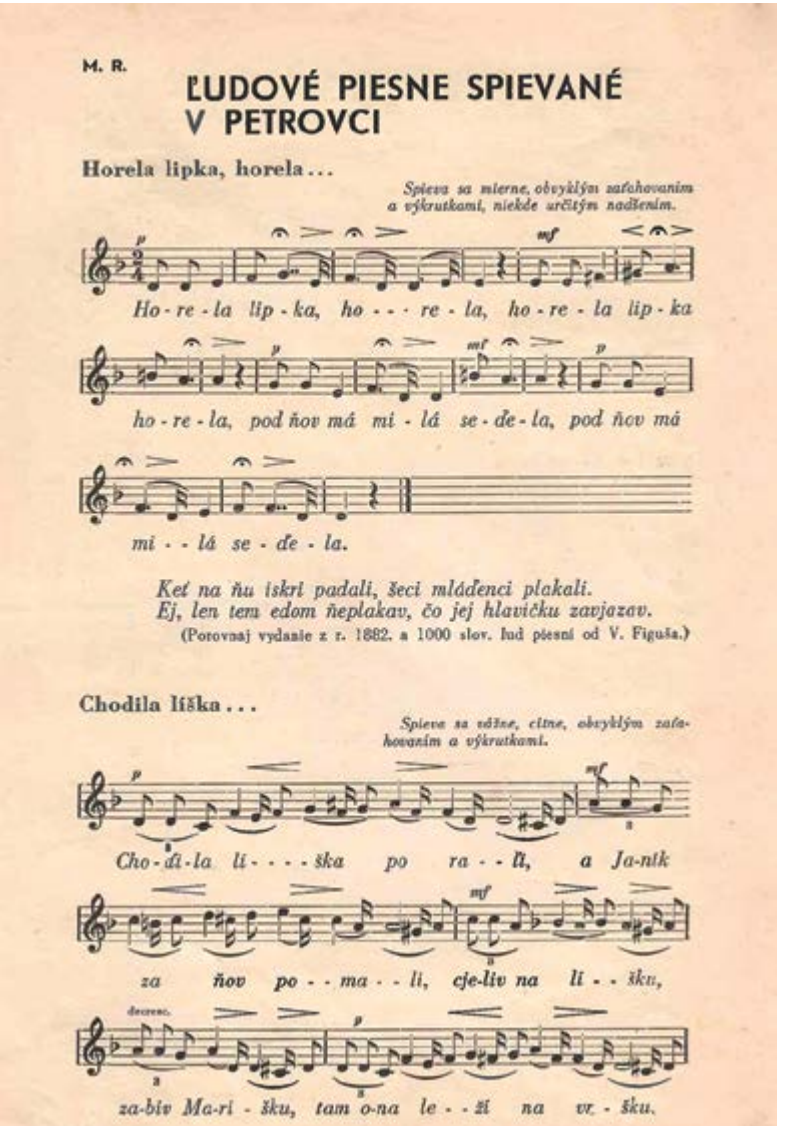

M. R.

ĽUDOVÉ PIESNE SPIEVANÉ V PETROVCI

Horela lipka, horela . . .

Spieva sa mierne, obvyklým zaťahovaním a výkrutkami, niekde určitým nadšením.

Ho - re - la lip - ka, ho - - - re - la, ho - re - la lip - ka

ho - re - la, pod ňov má mi - lá se - ďe - la, pod ňov má

mi - - lá se - ďe - la.

Keť na ňu iskri padali, šeci mláďenci plakali.
Ej, len tem edom ňeplakav, čo jej hlavičku zavjazav.

(Porovnaj vydanie z r. 1882. a 1000 slov. lud piesní od V. Figuša.)

Chodila líška . . .

Spieva sa vážne, citne, obvyklým zaťahovaním a výkrutkami.

Cho - di - la li - - - - ška po ra - - ľi, a Ja-nik

za ňov po - - ma - - li, cje-liv na li - - šku,

za-biv Ma-ri - šku, tam o-na le - - ží na vr - šku.

Má oňa sukňu červenú a na ňej šňúrku zelenú,
očká má čjerne, líčka červené,
hlavička jej je zraňená.

Virjasli z jej hlávke tri ruže, žjadom s ňih otrhnuť nemóže,
ena je bjela, druhá červená,
tá treťja žlti lístok má.

Uvedov, opadov z ruži kvet, veť som opustila celi svet,
oca, mamičku, brata, sestričku,
za enu voňavú ružičku (za ťeba, mój mili Jaňičku).

Keď frajer frajerku nechá...

Spieva sa živo, nadšene, pritom obvyklým zaťahovaním a výkrutkami.

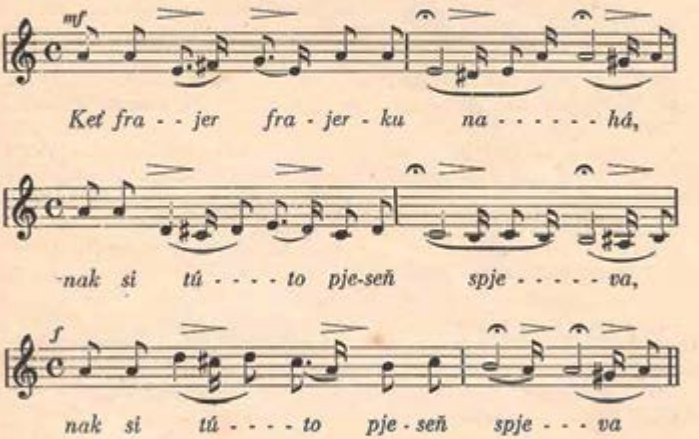

Keť ma ňekceš, ti mój mili, čo mi naháš na znameňi?
Nahám ti ja strom zeleni, predo dverma zasaďeni.
Keť buďeš von vichodíti, buďeš na strom pozeraťi.
Toto je tem strom zeleni, čo mi nahav frajer verni.
Na tom strome bjela šatka, tam je milá naša láska.
Na tej šatki čjerna šňúrka, nak ti buďe do zármutka!
Rozdrap šatku na dve poli, naša láska v širom poli,
koňjec nášho milováňi.

M. R.

ĽUDOVÉ PIESNE SPIEVANÉ V PETROVCI

Nieto nad muškátom...

Spieva sa dosť živo, pochodove. Nápev bol upotrebený i pre volebná pieseň: „Hej, bratia Slováci, sem sa majte, pod Hodžovu zástavu si zastaňte...", spievaná z príležitosti kulpínských poslaneckých volieb roku 1905. (Viď str. 3 číslo 8. Národnej Jednoty so dňa 22. II. 1936.) Nápev upotrebil i p. staviteľ Harminc pri oprávke tunajšieho chrámu, zaspieval vraj až 105 veršov.

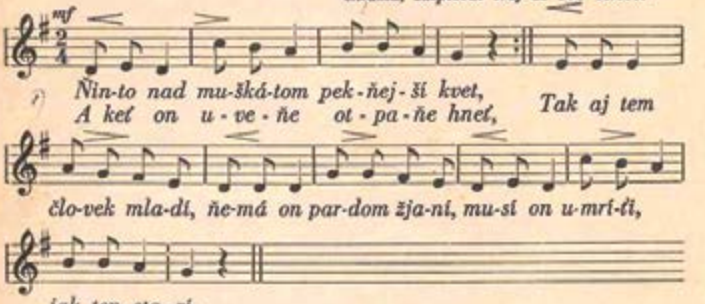

Ešte som tej noci z má milov spav,
a žjanej ňemoci som ňezbadav.
Ponďeľok po pov noci upadla do ňemoci,
jaj, Bože, prebože, daj pomoci! (aňi som sa od ňej ňeodobrav)

Povec mi, mámilá, čo ťa bolí,
pójďem ťi do Vjeňi pre doktori.
Bolja mňa nohi, ruce, trápi mňa moje srce,
že ja už ňebuďem tvoja více.

Ďaťelinka drobná ňemá kráse,
keť ona uveňe, kvitňe zase.
Taki je človek mladí, keť upaňe do chorobi,
pokjaľ mu sám Pán Boch ňedá radi.

A kebi to, milá, len Pán Boch dav,
čo som ťi slubuvav, bi vikonav,
na šeckích zvonách zvoniť, aj prežalosňe trúbiť,
do tmavého hrobu viprevadiť.

Dav bi ťi, mámilá, zo zlata kríž,
a na tem krížočok meno Ježiš,
abi ľuďja veďeli a na ten kríž hľaďeli,
že to ti, mámilá, tuná ležiš.

Voskovje svjece ťi horeť budú,
mláďenci pod pjercami ňjesť ťa budú.
Mláďenci pod pjercami, djovčence pod vencami,
a ja sa zverbujem z regrutami.

[Porovnaj Slov. spevy r. 1890 číslo 221.: „Drobná fijalôčka" a pieseň „Chodila Aniška" č. 13. z 1000 slov. lud. piesní od V. Figuša].

Ja milujem...

Spieva sa vážne, zdĺhavo, smutne, zaťahovaním a prechodnými výkrutkami. Pri 3. a 4. verši sú v nápeve značnejšie zmeny, najmä v zakončení. Typická žalostlaca pieseň, upomínajúca na pohrabné lamentácie.

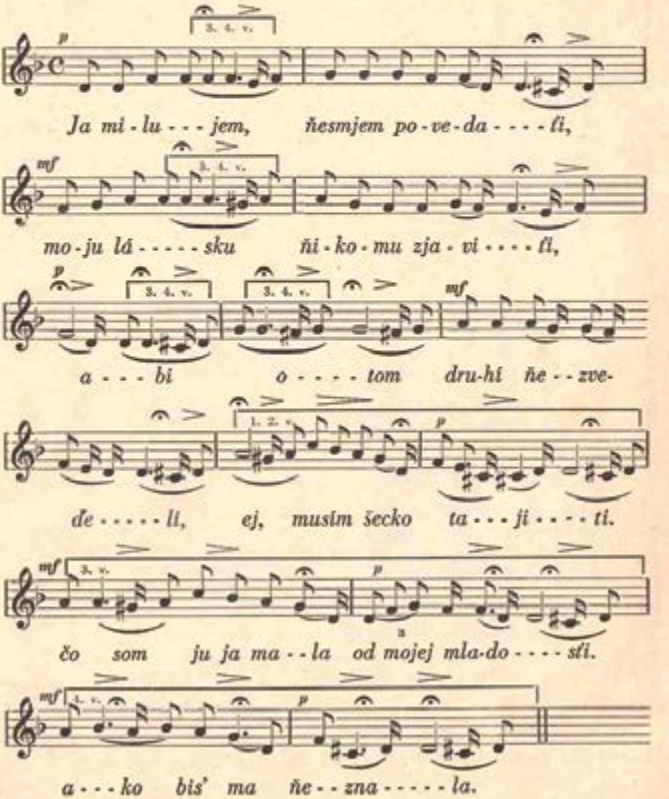

ŠTYRI KONE VRANÉ...

Nápev a text od K. Kolárovej. Pieseň všeobecne známa. Spievaná je bystro, zaťahovaním a priechodným vykrúcaním. Svadobná (na kočoch pri odnášaní výbavy.)

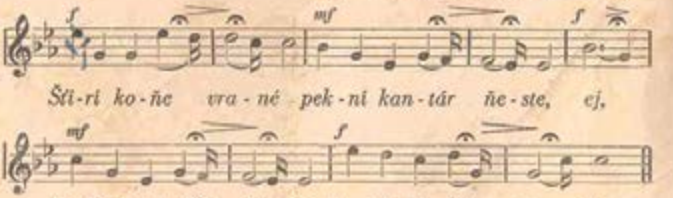

Čakala, čakala, ot pov noci do dňa,
ej, dokím ho dočkala, nebola mu honá.

Keť bis bola honá, ako si podobná,
ej, bov bi som ťa ja zav, čo si aj chudobná.

Chudobná, chudobná, s chudobného rodu,
ej, ale som poctivá, chvala Pánu Bohu.

D[illegible], darobná, materna tužba,
ej, [illegible] jej ju viňesje na tri razi družba.

Na prvom duchňičku, na druhom kasňičku,
ej, a na treťom rázi djovča (Katku, Anku, atp.)
za ručičku.

STALO SA MI, STALO...

Nápev a text od K. Kolárovej. Spieva sa zdĺhavo, smutne, zaťahovaním a priechodnými výkrutkami.

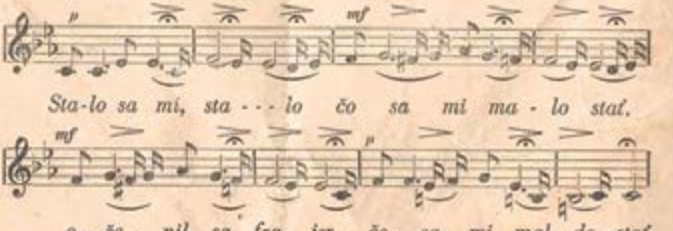

Mgr.art. Kristína Lomenová, PhD.

PRÍNOS MARTINA KMEŤA K VÝSKUMU SLOVENSKEJ ĽUDOVEJ PIESNE V STAREJ PAZOVE

Slovenská ľudová pieseň v Starej Pazove má originálnu a jedinečnú podobu, s akou sa v ostatných slovenských lokalitách vo Vojvodine nestretávame, alebo aspoň nie v takej miere.[1] Líši sa hneď z niekoľkých aspektov: z tonálneho, metrického, melodického, pričom jedným z jej najcharakteristickejších znakov je bohatá aplikácia ozdôb, najmä pri prednese piesní pomalého charakteru.

Začiatky prvých zberateľských aktivít v Starej Pazove nie sú detailnejšie známe. Pravdepodobne sa nezachovali ani mená všetkých zberateľov. Medzi najstarších patrili predstavitelia slovenskej inteligencie, miestni učitelia, profesori a farári, ale len v ojedinelých prípadoch so systematickým hudobným vzdelaním. Nakoľko nešlo o profesionálne pripravených zberateľov, výsledkom ich činnosti bolo väčšinou zaznamenanie len textovej zložky piesní. Nám dostupné zdroje uvádzajú niekoľko mien, z ktorých môžeme spomenúť učiteľov Benjamína Kamenára [?] a Michala Litavského [?],[2] evanjelického farára, dramatika a prozaika Vladimíra Hurbana Vladimírovho (1884 – 1950) a profesora Michala Filipa (1915 – 1989).[3]

Pozoruhodné zápisy slovenských ľudových piesní zo Starej Pazovy, ktoré obsahujú aj melodické záznamy, sú výsledkom dlhoročnej práce najvýznamnejšieho dolnozemského zberateľa Juraja Feríka staršieho (1908 – 1993). Väčšina zápisov pochádza z 50. rokov 20. storočia, pričom niekoľko de-

[1] LENG, Ladislav: Hudobné pozoruhodnosti Staropazovskej piesne. In: TURČAN, Ján (ed.): Stará Pazova 1770 – 1970. Zborník štúdií a článkov. Nový Sad : Obzor, 1972, s. 340.. KMEŤ, Martin: Tematicko-obsahové, hudobno-štrukturálne a prednesové zvláštnosti staropazovských piesní. In: FILIP, Michal – MIŠKOVIC, Juraj – KMEŤ, Martin: Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. Báčsky Petrovec : Kultúra, 1996, s. 19 – 20. MIŠKOVIC, Juraj: K zbierke Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. In: FILIP, Michal – MIŠKOVIC, Juraj – KMEŤ, Martin: Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. Báčsky Petrovec : Kultúra, 1996, s. 11, s. 13.

[2] LILGE, KAROL: Stará Pazova, monografia. Myjava : tlačou a nákladom D. Pažického, 1932, reprint v roku 2010. Stará Pazova : Miestny odbor Matice slovenskej. Bomil Print, 2010, s. 222 – 234.

[3] URBANCOVÁ, Hana: Výskum piesňovej tradície Slovákov vo Vojvodine – dokumentácia a reflexia In: SKLABINSKÁ, Milina (ed.): Slovenská hudba vo Vojvodine. Zborník prác X. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 21. novembra 2014. Nový Sad : Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore, 2015, s. 16. MEDVEĎOVÁ, Anna: Živé pamäte národa. In: SKLABINSKÁ, Milina (ed.): Slovenská hudba vo Vojvodine. Zborník prác I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 16. apríla 2005. Nový Sad : Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore, 2006, s. 65 – 66. DÚŽEK, Stanislav: Etnomuzikologický výskum juhoslovanských Slovákov. In: Slovenský národopis, roč. 23, 1975, č. 2, s. 260.

siatok týchto záznamov je publikovaných v zbierke *Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine* (2004).[4]

Profesionálni zberatelia, etnomuzikológovia, ktorí sa zaujímali o slovenské ľudové piesne v Starej Pazove, pochádzali najmä z územia dnešného Slovenska. Ich záznamy obsahujú okrem textovej zložky melodické zápisy piesní, vrátane základných faktografických údajov (meno zberateľa, rok zápisu piesne, meno speváka, rok narodenia speváka, príp. jeho zamestnanie, meno obce). Podstatnou súčasťou ich etnomuzikologického výskumu bola aj teoretická reflexia zaznamenaného materiálu. Medzi týmito zberateľmi možno spomenúť štyroch etnomuzikológov. Prvým z nich bol hudobný folklorista a etnograf Karol Plicka (1894 – 1987). Výskum v Starej Pazove realizoval v roku 1937.[5] V *Slovenskom spevníku I* (1961) sa nachádza 5 zápisov, ktoré pochádzajú zo Starej Pazovy, pričom dokumentujú aj ozdobný spev typický pre ľudovú pieseň v Starej Pazove. V súčasnosti prebieha výskum Plickovej pozostalosti,[6] po ktorom bude možné s presnosťou určiť, koľko záznamov pochádza zo Starej Pazovy.

Pozoruhodný počet staropazovských piesní zozbieral významný etnomuzikológ Jozef Kresánek (1913 – 1986). Výskum prebiehal v roku 1947, v rámci neho zaznamenal až 304 piesní.[7] Väčšina z nich však nikdy nebola publikovaná. Niektoré jeho zápisy môžeme nájsť v jeho publikácii *Slovenská ľudová pieseň zo stanoviska hudobného.*[8]

Podobne, ani záznamy etnomuzikologičky a folkloristky Sone Burlasovej (nar. 1927) doposiaľ neboli zverejnené v celom rozsahu. Výskum realizovala v 60. rokoch 20. storočia, pričom sa zamerala najmä na osadu Selenča.[9] Počet zozbieraných piesní v Starej Pazove zatiaľ nie je známy. Niekoľko zápisov staropazovských slovenských ľudových piesní pochádza aj od etnomuzikológa Ladislava Lenga (1930 – 1973), ktorý bol členom výskumného tímu v prostredí vojvodinských Slovákov v 60. rokoch.[10] Okrem detailných a presných záznamov, významná je aj jeho teoretická reflexia pazovských piesní. V štúdii *Hudobné pozoruhodnosti Staropazovskej piesne* charakterizuje slovenskú ľudovú pieseň tejto lokality z tonálneho, melodického, ambitového a metrického as-

[4] FERÍK, Juraj: Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine. Báčsky Petrovec : Kultúra, 2004, s. 239 – 274 .

[5] PLICKA, Karol: Slovenský spevník I. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, 1961, s. 10.

[6] TIMKOVÁ, Miriam: Pozostalosť Karola Plicku a problémy jej spracovania. In: Musicologica Slovaca, roč. 32, 2015, č. 1, s. 62 – 85.

[7] DÚŽEK, Ref. 3, s. 260. MIŠKOVIC, Ref. 1, s. 11.

[8] URBANCOVÁ, Ref. 3, s. 14 – 15.

[9] DÚŽEK, Ref. 3, s. 261.

[10] URBANCOVÁ, Ref, 3, s. 18

pektu. Za jej najtypickejší znak považuje bohaté zastúpenie ozdôb.[11]

Dlhodobému a systematickému výskumu slovenských ľudových piesní zo Starej Pazovy sa venoval muzikológ a etnomuzikológ Martin Kmeť (1926 – 2011). V podstate je jediným etnomuzikológom z prostredia vojvodinských Slovákov, ktorý sa zaoberal danou problematikou. Okrem zberateľskej činnosti, pozoruhodná je jeho teoretická reflexia staropazovských slovenských ľudových piesní, ktorá je v súčasnosti najbohatšia. Zoznam jeho publikácií sa nachádza v zborníku z 1. muzikologickej konferencie v Novom Sade z roku 2006, ktoré zhrnula hudobná teoretička Milina Sklabinská.[12] Avšak z päťdesiatich titulov, ktoré autorka uvádza, odbornej verejnosti je v súčasnosti dostupných len niekoľko z nich. Pri našom výskume slovenských ľudových piesní zo Starej Pazovy sme preto mohli vychádzať len z troch publikácií Martina Kmeťa, ktoré nám boli dostupné. Nakoľko sa v súčasnosti v rámci našej dizertačnej práce zaoberáme stavom zachovania piesňovej tradície v Starej Pazove, v rámci príspevku porovnávame Kmeťove výskumy s našimi vlastnými.

Najrozsiahlejšia štúdia Martina Kmeťa sa nachádza v zborníku Stará Pazova 1770 – 1970. V štúdii s názvom *Vplyv ľudových hudobných nástrojov na vývin pazovského spievania* sa autor snaží objasniť niektoré špecifiká pazovského spevu. Zaoberá sa tu problematikou ozdobného spevu, pričom sa snaží o odhalenie jeho pôvodu. Pod pojmom ozdobný spev autor chápe rôzne ozdoby, trilky, glissandá. Zároveň upozorňuje na dlhodobý vývojový proces, ktorým ozdobný spev prešiel, kým nadobudol dnešnú podobu. Podľa Martina Kmeťa nejde o preberanie ozdôb zo srbskej ľudovej hudby, nakoľko hudobnoštrukturálny rozbor piesní túto možnosť nepripúšťa. Vonkajšia podoba piesní však pripomína srbský zdobený spev. Kmeť túto skutočnosť pripisuje hre na hudobných nástrojoch, ktorá bola estetickým vzorom pre obe kultúry.[13] Opiera sa najmä o hudobnovedné výskumy, ktoré poukazujú na silný vplyv inštrumentálnej hudby na melodiku a stavbu ľudových nápevov. Vplyv hudobných nástrojov v Starej Pazove za posledných 200 rokov (do roku 1773) rozdeľuje do troch období:[14]

1. Prevaha aerofonických (dychových) nástrojov (od roku 1770 približne do roku 1870), predovšetkým píšťal.

[11] LENG, Ref. 1, s. 340 – 350.

[12] SKLABINSKÁ, Milina: O význame hudobnoteoretických reflexií etnomuzikológa Mr. Martina Kmeťa. In: SKLABINSKÁ, Milina (ed.): Slovenská hudba vo Vojvodine. Zborník prác z I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 16. apríla 2005. Nový Sad : Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore, 2006, s. 106 – 110.

[13] KMEŤ, Martin: Vplyv ľudových hudobných nástrojov na vývin pazovského spievania. In: TURČAN, Ján (ed.): Stará Pazova 1770 – 1970. Zborník štúdií a článkov. Nový Sad : Obzor, 1971, s. 353.

[14] Ref. 14, s. 357 – 360.

2. Prevaha chordofonických (strunových) nástrojov (ca do roku 1920), medzi ktorými spomína citary, cimbaly a husle.

3. Od roku 1920 prevaha ťahacích gombičkových harmoník, ktoré v ľudovej hudbe využívali najprv Srbi.

Pozoruhodnou a významnou súčasťou tejto štúdie sú detailné a dôsledné zápisy staropazovských ľudových piesní Martina Kmeťa, ktoré uvádzame v závere nášho príspevku.

Druhá štúdia má názov *Tematicko-obsahové, hudobno-štrukturálne a prednesové zvláštnosti staropazovských piesní* (1996). Nachádza sa v zbierke piesní *Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy*, pričom je najkomplexnejšia. Autor sa v nej snaží podať celostný obraz staropazovskej slovenskej ľudovej piesne. Podľa vzoru etnomuzikológov Alice a Oskára Elschekovcov radí piesne do druhovo-tematických skupín.[15] Piesne charakterizuje aj z tonálneho hľadiska, pričom sa najviac zameriava na pentatonické piesne ako typické pre Starú Pazovu.

Podľa informácií, ktoré Kmeť uvádza, počet jeho vlastných zápisov piesní, ktoré sú zverejnené v danom spevníku, je minimálny.[16] Podobne, malý počet zápisov pochádza od hudobne vzdelaných autorov ako je Juraj Ferík starší, Jozef Kresánek, Ladislav Leng, Karol Plicka či Michal Čemerský. Veľkú väčšinu melodických zápisov piesní uskutočnil laický zberateľ, učiteľ matematiky Juraj Miškovic. Zaznamenal melódie textov, ktoré zozbieral prof. Michal Filip (1915 – 1989). Prínos Martina Kmeťa ako spoluautora uvedeného spevníka spočíva predovšetkým v teoretickej reflexii a v etnomuzikologickej analýze 535 piesní. Z informácií, ktoré autor udáva, však vieme, že aj sám realizoval zberateľské aktivity v Starej Pazove. Nie je známe, či sú Kmeťove zápisy staropazovských ľudových piesní súčasťou verejne prístupného archívu alebo súkromnej zbierky. Vzhľadom na precíznosť pri zápise piesní by bolo prínosné a cenné jeho zápisy zozbierať a publikovať, nakoľko mnohí z informátorov, ktorí sa podieľali na výskume, v súčasnosti už nežijú. Publikácia by tak mohla poslúžiť nielen k ďalšiemu výskumu, ale zároveň ako cenná pamiatka, obzvlášť ak vezmeme do úvahy skutočnosť, že ozdobný spev v Starej Pazove v súčasnosti postupne zaniká.

Niektoré poznatky, ktoré autor v danej štúdii uvádza, sa potvrdili aj v rámci súčasného výskumu. Týkajú sa formy, metra, rytmickej zložky, ambitu, čiastočne tonality. Najčastejšia forma staropazovských piesní je štvordielna otvorená so schémou ABCD.[17] Najzastúpenejšie metrum sa nachádza v pravi-

[15] KMEŤ, Ref. 1, s. 25 – 26.

[16] KMEŤ, Ref 1, s, 24, s. 42.

[17] KMEŤ, Ref. 1, s. 30.

delnom 2/4 alebo 4/4 takte.[18] Zaujímavý poznatok súvisí s ambitom, ktorý sa vyskytuje najčastejšie v rozsahu nony, oktávy a decimy. Úzky ambitus, typický pre staršie piesne (malý ambitus, ako ho autor označuje), bol veľmi ojedinelým javom už v čase, kedy daná publikácia vznikla. Už vtedy autor hovoril o minimálnom výskyte detských a výročných piesní,[19] čo sa potvrdilo aj v rámci nášho výskumu. Magicko-rituálne piesne a piesne starej roľníckej kultúry v súčasnosti v Starej Pazove takmer nie sú (1,3 %), zatiaľ čo počet piesní pastiersko-valaskej kultúry (ako hudobnoštýlovej vrstvy) dosahuje približne 9 % z celkového počtu zozbieraného materiálu. Avšak, niektoré z nich sú poznačené prvkami novouhorského štýlu – bodkovaným rytmom.[20]

Napriek uvedenej skutočnosti, niektoré staropazovské slovenské ľudové piesne obsahujú výrazné archaické prvky. Kmeť ich dáva do súvislosti najmä s hypotonálnymi a pentatonickými piesňami. Počet hypotonálnych piesní nebol vysoký ani pri výskume M. Kmeťa, hovorí sa o 7,16 % takýchto piesní.[21] V súčasnosti je ich počet ešte nižší. V rámci nášho výskumu ich celkový počet dosahoval 3,7 %.[22] S archaickými znakmi sa možno stretnúť aj pri iných piesňach. Jedným z typických prvkov archaickosti je pokles centrálneho tónu na spodnú veľkú sekundu.[23] Avšak túto skupinu piesní v rámci uvedených publikácií Kmeť bližšie necharakterizuje. Pokles spodnej sekundy dáva do súvislosti najmä s pentatonickými piesňami.

Medzi pentatonickými piesňami Kmeť odlišuje dve skupiny: piesne s dvoma medzerami v rade tónov a piesne s jednou medzerou v rade tónov. Pojem „medzera" je termín Martina Kmeťa, ktorým označuje vzdialenosť dvoch intervalov v rozsahu malej tercie v pentatonickom rade tónov. V prvom prípade tak ide o anhemitonickú bezpoltónovú stupnicu, ktorá obsahuje dve malé tercie. Ďalšiu skupinu tvoria piesne s radom tónov, ktoré obsahujú len jednu malú terciu.

Ďalšie odlíšenie súvisí s výskytom pentatoniky v rámci piesne. Existujú piesne obsahujúce čistú pentatoniku. Avšak mnohé zo staropazovských nápevov obsahujú iba jednu medzeru, ktorá je vo svojom priebehu, väčšinou pred koncom piesne, narušená (doplnená). Takéto piesne obsahujú tzv. *infrapentatoniku.* [24] Aj v rámci prvej štúdie autor hovorí o výskyte pentatoniky v staro-

[18] KMEŤ, Ref. 1, s. 30.

[19] KMEŤ, Ref. 1, s. 25.

[20] LOMEN, Kristina: Piesňová tradícia Slovákov v Starej Pazove. In: Ethnomusicologicum, roč. 6, 2016. (v tlači)

[21] KMEŤ, Ref. 1, s. 33.

[22] LOMEN, Ref. 20.

[23] KMEŤ, Ref. 1, s. 30 – 31.

[24] KMEŤ, Ref. 1, s. 32.

pazovských slovenských ľudových piesňach. Hovorí najmä o výskyte melódií zložených z tónov pentatonickej bezpoltónovej stupnice, pričom vyčlenil dva bezpoltónové pentatonické rady. Z hľadiska ich vnútornej stavby môžeme konštatovať, že ide o pentatoniku DO, a pentatoniku RE,[25] pričom najčastejší výskyt pentatonických bezpoltónových radov DO a RE potvrdil aj náš výskum:

1. DO-pentatonika *c, d-f, g, a-(c^1)*
2. RO-pentatonika *d-f, g, a-c^1, (d^1)*. [26]

Počet pentatonických piesní pri výskume Martina Kmeťa dosahoval 20 – 33 % z celkového piesňového repertoáru, pričom ich zastúpenie v minulosti mohlo byť ešte bohatšie.[27] Pentatonické piesne v rámci nášho výskumu tvoria len niečo málo nad 10 % zozbieraného materiálu.

V najkratšej štúdii z roku 1991 *Pentatonika u Međumurju i Staroj Pazovi – sličnosti i razlike* autor nachádza podobnosti a súvislosť medzi pentatonickými piesňami zo Starej Pazovy a piesňami pochádzajúcimi z oblasti nachádzajúcej sa na území dnešného Chorvátska. Zameriava sa tu len na pentatonické piesne. Hovorí o piatich typoch pentatoniky. Čiastočne hovorí ku genéze pentatoniky, v rámci ktorej vychádza aj z publikácie *Tonalita* (1982) Jozefa Kresánka. Taktiež sa venuje podobnostiam medzi staropazovskými pentatonickými piesňami s pentatonikou v chorvátskych ľudových piesňach z Medzimurskej župy, pričom spoločné korene pentatoniky týchto oblastí situuje do 10. storočia.[28]

V závere nášho príspevku uvádzame niekoľko príkladov pentatonických piesní. Prvé 3 príklady sú zápisy Martina Kmeťa prevzaté zo štúdie *Vplyv ľudových hudobných nástrojov na vývin pazovského spievania.* Texty sú prevzaté zo zbierky piesní *Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy*. Ostatné príklady sú výsledkom nášho vlastného výskumu z roku 2014.

Prínos Martina Kmeťa k výskumu slovenskej ľudovej piesne v Starej Pazove je viacnásobný: ako jediný etnomuzikológ načrtol možný pôvod staropazovského ozdobného spevu, jeho analýzy predstavujú doposiaľ najkomplexnejšie spracovanie staropazovských slovenských ľudových piesní, zápisy jeho piesní sú dôsledné a komplexné (aj keď ich je v publikovanom spevníku minimum). Avšak, pre ucelený obraz o diele Martina Kmeťa sa ako nevyhnutnosť javí potreba sprístupniť jeho publikácie, prípadne vydať dielo,

[25] KMEŤ, Ref. 13, 354.

[26] KRESÁNEK, Jozef: Tonalita. Bratislava : Opus, 1982, s. 60 – 69.

[27] KMEŤ, Ref. 13, s. 355.

[28] KMEŤ, Martin: Pentatonika u Međumurju i Staroj Pazovi – sličnosti i razlike. In: Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rodjenja Vinka Žganca, (Čakovec, 25 – 27. 10. 1990). Posebno izdanje 3, Zagreb, 1991, s. 367 – 376.

ktoré by zahŕňalo kompletnú teoretickú reflexiu tohto autora. Takéto súborné dielo by malo veľký význam aj pre ďalší výskum slovenských ľudových piesní nielen v Starej Pazove, ale aj v ďalších slovenských lokalitách vo Vojvodine.

PRÍKLAD 1

Balada: Ana moja, spev: Juraj Ondrík st. (1909 – 1989),
zápis: Martin Kmeť, február 1965, Stará Pazova[29]

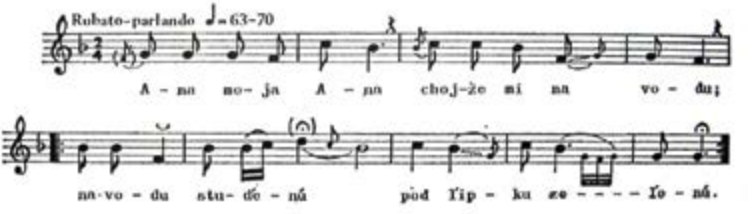

1. Ana moja, Ana,
chojže mi na vodu,
/: na vodu studenú
pod ľipku zeľenú. :/

2. Ja ňepójďem bosá,
studená je rosa,
/: rosička studená,
sňahu do koľena. :/

3. Bohdaj si sa, Ana,
kemeňom ti stála,
/: kemeňom meravím,
drevom javorovím. :/

[29] FILIP, Michal – MIŠKOVIC, Juraj – KMEŤ, Martin: Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. Báčsky Petrovec : Kultúra, 1996, s. 53.

PRÍKLAD 2
Tam s tej straňe Dunaja, spev: Martin Gašpar (1930),
zápis: Martin Kmeť, február, 1964, Stará Pazova[30]

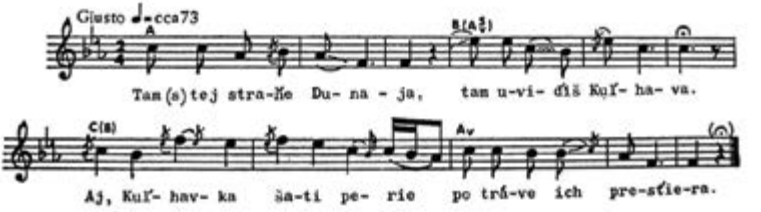

PRÍKLAD 3
Vojenská pieseň: F tej Pazove na pľaci, spev: Mária Tušiaková (1931),
zápis: Martin Kmeť, 1964, Báčsky Petrovec

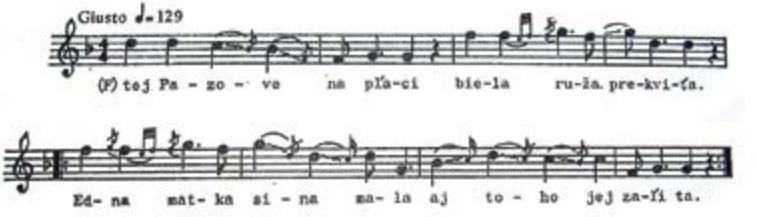

1. F tej Pazove na pľaci
bjela ruža prekvitá,
/: ena matka sina mala,
aj toho jej zaľi ta. :/

2. Ňeplačťe vi, mamička,
mám ja mójho koňíčka,
/: ke ja dolu z ňeho spadňem,
zabolí ma hlavička. :/

[30] Kompletný text od uvedeného speváka nebol k dispozícii.

3. Hlavička ma zaboľí,
šablička mi zazvoňí,
/: z mójho rodu na mój pohrab
žiadňi ľuďia ňeprídu. :/

4. Ňepríďe mi oťedz, mať,
aňi sestra, aňi brat,
/: aňi moja frajeruočka
ňepríďe sa odobrať. :/

5. Odo mňa sa odobrať,
pravú rúčku mi podať,
/: pravú rúčku na rozlúčku,
ňečakaj ma, milá, vjac. :/

PRÍKLAD 4
Ľúbostná pieseň: Mala som ja ľem edňího frajera,
spev: spevácka skupina pazovských žien,
zápis: Kristína Lomenová, apríl 2014, Stará Pazova

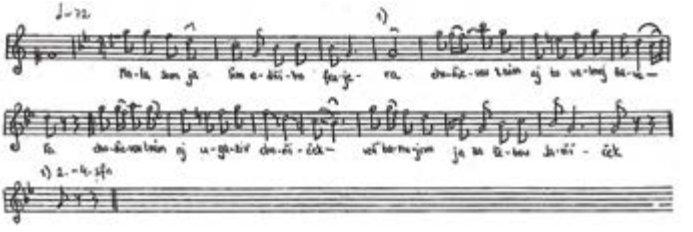

1. Mala som ja ľem edňího frajera,
chodievau k nám, aj to velmej zaveľa,
/: chodievau k nám, aj ugaziv chodňíček,
veď banujem ja za ťebou, Jaňíček. :/

2. /: Veď banujem, aľe viacej ňebuďem,
moje srce žiaľom moriť ňebuďem. :/
/: Veď banujem, aľe viacej ňebuďem,
moje srce žiaľom moriť ňebuďem. :/

3. Vieš ti, milí, čo si ti mňe sľubuvau,
keť si ti k nám každí večer choďievau.
/: Sľubuvav si, že ma ňigda ňenaháš,
falošňí si, aj falošňie reči máš. :/

4. Ti si misľev, že sa buďeš vismievať,
bo ti buďeš, milí, za mňou banuvať.
/: Keď ma ňekceš, ňemisíš ma ani zjať,
prídu iní, čo ma budú milovať. :/

PRÍKLAD 5
Vysťahovalecká pieseň: Ke som sa ja z nášho kraju do Ameriki zberav,
spev: Mária Hrehorová (nar. 1950),
zápis: Kristína Lomenová, jún 2014, Stará Pazova

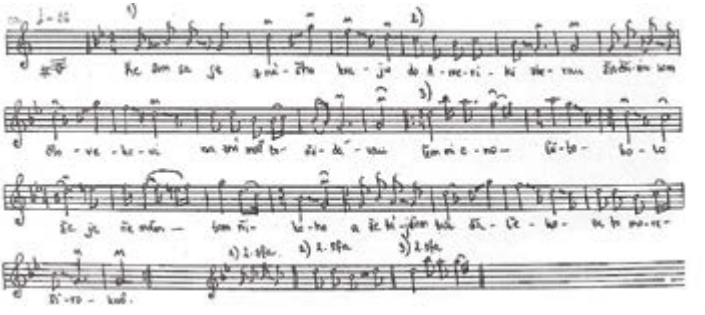

1. Ke som sa ja z nášho kraju
do Ameriki zberav,
žiadňimu som človekovi
na známosť to ňedávau.
/: Ľem mi eno ľúto bolo,
že ja ňemám tam ňikoho,
a že tájďem tak ďaľeko,
za to more širokuô. :/

2. Keď zme prišli na štáciju
už mašina pískala,
aj tá moja mladá žena
prežalosňe plakala.
/: Ďeťi plačú, nariekajú,
že si oca viprávajú,
a že im tak tá ďeľako
za to more širokuo. :/

PRÍKLAD 6
Vojenská pieseň (balada): Pri tej hore,
spev: Pavel Lešťan (1964 – 2015),
zápis: Kristína Lomenová, apríl 2014, Stará Pazova

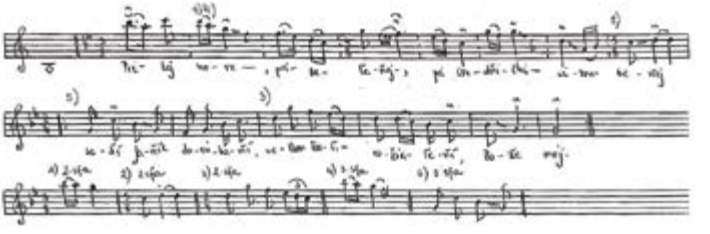

1. Pri tej hore, pri zeľeňej,
pri studňički vizrúbeňej,
/: sedí Jaňík dorúbaňí,
veľkom žiaľi rožiaľeňí, Bože mój. :/

2. Prišla k ňemu jeho maťi,
začala ho nariekaťi.
/: Sim mój miľí, premiľeňí,
čože ťa tak velmo boľí, Bože mój. :/

3. Ak ťa hlávka, poviažem ťi,
ak ťa bôčok, povijem ťi.
/: Mamko moja premiľená,
narobila mi to vojna, Bože mój. :/

PRÍKLAD 7
Ľúbostná pieseň: Ťaško mi je zomrieť,
spev: Ján Pecník (nar. 1930),
zápis: Kristína Lomenová, apríl 2014, Stará Pazova

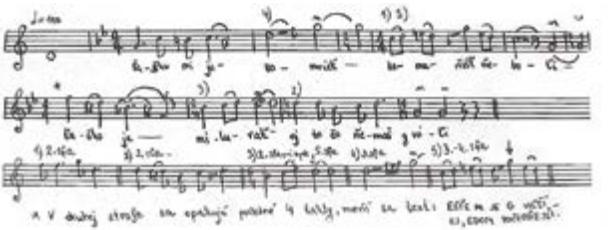

1. Ťaško mi je zomrieť,
ke ma ňišt ňebolí.
Ťaško je miluvať,
ej, to čo ňemaš g vóľi.

2. G vóľi je mňe, g vóľi,
edom šuhaj švárňi,
edom šuhaj švárňi,
ej, s čierňima očami.
Ešťe mi je g vóľši,
ej, edom počerňejší.

3. Edom počerňejší,
s čierňima očami.
Ňesmiem ho miluvať,
ej, skrz mojej maťeri.

4. Mať moja, mať moja,
mať moja ňi verná,
s frajerom vereňím
ej, zhovárať mi ňedá.

5. S frajerom mi ňedá,
a z druhím mi káže.
Mať moja ňi verná,
ej, s kím mi svet zaviaže.

PRÍKLAD 8
Balada: Mala matka sjedmich sinov,
spev: Mária Hrehorová (nar. 1950),
zápis: Kristína Lomenová, jún 2014, Stará Pazova

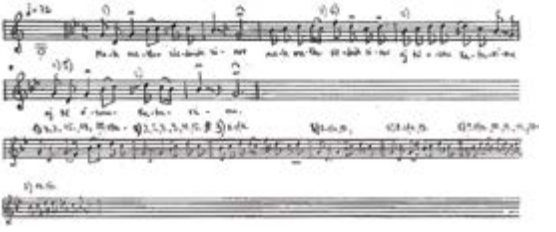

1. /: Mala matka sjedmich sinov :/
/: aj tú osmu Katarínu. :/

2. /: Dala ju ona slúžiťi :/
/: do ´ercegoviho domu. :/

3. /: Katarína kravu dojí, :/
/: mladí herceg pri ňej stojí. :/

4. /: Katarína mľieko cedí, :/
/: mladí herceg pri ňej sedí. :/

5. /: Mladí herceg vojnu strojí, :/
/: Katarína samodruhá. :/

6. /: Hercegova stará maťi :/
/: dala Katku dovolaťi. :/

7. /: Katarína, céra moja :/ /
: ot koho si samodruhá. :/

8. /: Ot koho bi ja iného, :/
/: ot hercega aj mladiho. :/

9. /: Katarína, céra moja, :/
/: akú si smrť zaslúžila. :/

10. /: Či ťa živú zahrabaťi, :/
/: či na kusi posekaťi. :/

11. /: Ňi ma živú zahrabaťi, :/
/: ľem na kusi posekaťi. :/

12. /: Už ju ona posekala, :/
/: šírom sveťe zahrabala. :/

13. Iďe herceg z vojňe domov,
šecke koňe zakračujú,
/: hercegove zaskacujú. :/

14. /: Aj keď prišou aj pred vráti :/
otvor že mi, otvor vráti
nak si viďím Katarínu.

15. /: Či je s cérou a či sinom, :/
/: a či ešťe samodruhou. :/

16. /: Ňije s cérou, aňi sinom, :/
/: aňi ešťe samodruhou. :/

17. /: Už je ona posekaná, :/
/: šírom sveťe zahrabaná. :/

18. /: Mladí herceg ňišt ňemeškau, :/
/: ľem zo stola dva nože brau. :/

19. /: Edňím nožom hrop si kopau, :/
/: druhím nožom srce sekau. :/

20. /: Tu nak ľeží ťelo s ťelom, :/
/: aj tri duše s Pánom Bohom. :/

PRÍKLAD 9
Balada: Pri broďe na voďe,
spev: Jaroslava Vršková-Opavská (nar. 1986),
zápis: Kristína Lomenová, apríl 2014, Stará Pazova

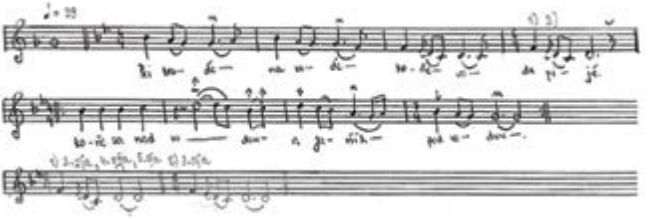

1. Pri broďe na
voďe koňe vodu pijú.
/: Koňe sa nad vodou,
a Jaňík pod vodou. :/

2. Koňe zrihotaľi,
ako bi plakaľi,
/: ako bi Aňički
na známosť dávaľi. :/

3. Anka ňemeškala,
fišerom bežala.
Fišeri, fišeri,
chitajťe mi ribu,
chitajťe mi ribu
mójmu srcu ľibú.

4. Prví raz poťiahľi,
kalap mu viťiahľi.
/: Ňije to tá riba
mójmu srcu ľibá. :/

5. Druhí raz poťiahľi,
Jaňíka viťiahľi.
/: Toto je tá riba
mójmu srcu ľibá. :/

PRÍKLAD 10
Ľúbostná pieseň: Žiav, žiav, žiav mi je,
spev: Anka Sabová (nar. 1965),
zápis: Kristína Lomenová, apríl 2014, Stará Pazova

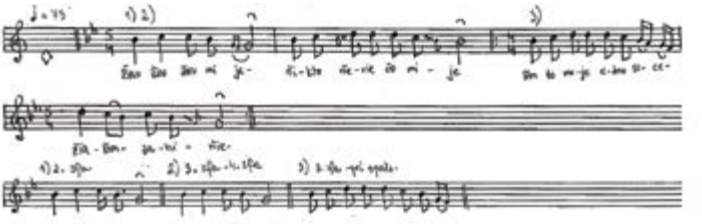

1. Žiav, žiav, žiav mi je,
ňikto ňevie, čo mi je,
/: ľem to moje edno srce
žiaľom zahiňie. :/

2. Žiav, žiav, komu žiav,
ve mňa frajer zanahau.
/: Rospomeň sa na tie reči,
čo si sľubuvau. :/

3. Sľubuvau si mi,
na ťeľe aj na duši,
/: že sa naša verná láska
ňigda ňezruší. :/

4. Už sa zrušila,
ľebo že sa misela,
/: ľebo že ťi druhá milá
ručňík višila. :/

RESUMÉ

Autorka príspevku sa zameriava na doterajší výskum slovenských ľudových piesní v Starej Pazove, pričom dôraz kladie na dielo dolnozemského muzikológa a etnomuzikológa Martina Kmeťa. Vychádza z jeho troch štúdií, z ktorých sú prvé dve kľúčové pre výskum ľudových piesní v Starej Pazove – *Vplyv ľudových hudobných nástrojov na vývin pazovského spievania a tematicko-obsahové, hudobno-štrukturálne a prednesové zvláštnosti staropazovských piesní*. V príspevku zhrnula jeho prínos k výskumu piesní v Starej Pazove, ale poukazuje i na dôležitosť sprístupnenia jeho ďalších diel, ktoré by pomohli vytvoriť celkový obraz o diele Martina Kmeťa.

REZIME

Autorka teksta analizira dosadašnja istraživanja slovačkih narodnih pesama u Staroj Pazovi, i u tom kontekstu njen glavni oslonac predstavljaju studije muzikologa i etnomuzikologa sa prostora tzv. Donje zemlje Martina Kmeća. Oslanja se na tri studije, od kojih su dve ključne za istraživanje narodnih pesama u Staroj Pazovi: „Uticaj narodnih muzičkih instrumenata na razvoj pazovačkog pevanja“ i „Tematsko-sadržajne, muzičko-strukturalne i izvođačke osobenosti pazovačkih pesama“. U tekstu autorka nastoji da obuhvati Kmećov doprinos istraživanju pesama u Staroj Pazovi, a takođe ukazuje na važnost povećanja dostupnosti njegovih dela, koja bi upotpunila celokupnu sliku o doprinosu dela Martina Kmeća.

POUŽITÁ LITERATÚRA:

DÚŽEK, Stanislav: Etnomuzikologický výskum juhoslovanských Slovákov. In: Slovenský národopis, roč. 23, 1975, č. 2, s. 259 – 264.

FERÍK, Juraj: *Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine*. Báčsky Petrovec : Kultúra, 2004.

FILIP, Michal – MIŠKOVIC, Juraj – KMEŤ, Martin: Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. Báčsky Petrovec : Kultúra, 1996.

KMEŤ, Martin: Pentatonika u Međumurju i Staroj Pazovi – sličnosti i razlike. In: *Narodna umjetnost*. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rodjenja Vinka Žganca, (Čakovec, 25 – 27. 10. 1990). Posebno izdanje 3, Zagreb, 1991.

KMEŤ, Martin: Tematicko-obsahové, hudobno-štrukturálne a prednesové zvláštnosti staropazovských piesní. In: FILIP, Michal – MIŠKOVIC, Juraj – KMEŤ, Martin: Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. Báčsky Petrovec : Kultúra, 1996.

KMEŤ, Martin: Vplyv ľudových hudobných nástrojov na vývin pazovského spievania. In: TURČAN, Ján (ed.): *Stará Pazova 1770 – 1970*. Zborník štúdií a článkov. Nový Sad : Obzor, 1971.

KRESÁNEK, Jozef: Tonalita. Bratislava : Opus, 1982.

LENG, Ladislav: Hudobné pozoruhodnosti staropazovskej piesne. In: TURČAN, Ján (ed.): *Stará Pazova 1770 – 1970*. Zborník štúdií a článkov. Nový Sad : Obzor, 1972.

LILGE, Karol: *Stará Pazova, monografia*. Myjava : tlačou a nákladom D. Pažického, 1932, reprint v roku 2010. Stará Pazova : Miestny odbor Matice slovenskej. Bomil Print, 2010.

LOMEN, Kristina: Piesňová tradícia Slovákov v Starej Pazove. In: Ethnomusicologicum, roč. 6, 2016. (v tlači)

MEDVEĎOVÁ, Anna: Živé pamäte národa. In: SKLABINSKÁ, Milina (ed.): *Slovenská hudba vo Vojvodine*. Zborník prác z I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 16. apríla 2005. Nový Sad : Národnostná rada slo-venskej národnostnej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore, 2006.

MIŠKOVIC, Juraj: K zbierke Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. In: FILIP, Michal – MIŠKOVIC, Juraj – KMEŤ, Martin: Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. Báčsky Petrovec : Kultúra, 1996.

PLICKA, Karol: Slovenský spevník I. Bratislava : Štátne hudobné nakladateľstvo, 1961.

SKLABINSKÁ, Milina: O význame hudobnoteoretických reflexií etnomuzikológa Mr. Martina Kmeťa. In: SKLABINSKÁ, Milina (ed.): *Slovenská hudba vo Vojvodine*. Zborník prác z I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 16. apríla 2005. Nový Sad : Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore, 2006.

ŠVEHLÁK, Svetozár: Ľudová balada u juhoslovanských Slovákov. Príspevok k poznaniu života folklórneho žánru v izolovanom prostredí. In: *Slovenský národopis*, roč. 23, 1975, č. 2, s. 253 – 254.

TIMKOVÁ, Miriam: Pozostalosť Karola Plicku a problémy jej spracovania. In: *Musicologica Slovaca*, roč. 32, 2015, č. 1, s. 62 – 85.

URBANCOVÁ, Hana: Výskum piesňovej tradície Slovákov vo Vojvodine – dokumentácia a reflexia In: SKLABINSKÁ, Milina (ed.): *Slovenská hudba vo Vojvodine*. Zborník prác X. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 21. novembra 2014. Nový Sad : Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore, 2015.

Mgr. art. Milina Sklabinská PhD.

MUZIKOLOGICKÉ PRÁCE MARTINA KMEŤA

Martin Kmeť bol jedinečnou osobnosťou slovenského vojvodinského kultúrneho prostredia a jeho dielo v oblasti hudby, osobitne etnomuzikológie, podstatne presahuje tieto rámce. So štúdiami M. Kmeťa som sa oboznámila ešte ako študentka Vysokej školy múzických umení v Bratislave v odbore teórie hudby, keď sme pripravovali naše študentské konferencie a keď som si dala za cieľ predstaviť slovenskú ľudovú pieseň vo Vojvodine svojim kolegom na Slovensku. Jednoznačne to bol Martin Kmeť, o jeho fundované etnomuzikologické práce sa bolo možné opierať a na nich stavať. Česť zoznámiť sa s M. Kmeťom som mala po návrate zo štúdií zo Slovenska do Vojvodiny. Moje aktívne pôsobenie vo Výbore pre kultúru NRSNM a odhodlanie zorganizovať 1. muzikologickú konferenciu sa stretlo s veľkou podporou M. Kmeťa. V práci prvej konferencie, ktorá sa konala 16. apríla 2005, sa osobne zúčastnil a veľmi kvitoval skutočnosti, že sa začína nová kapitola v organizovanom pôsobení neveľkého počtu akademických hudobníkov z našej komunity. Vzhľadom na to, že som práve zblízka mala možnosť pozorovať veľkosť diela, ktoré akoby zostávalo nepovšimnuté zo strany širšej verejnosti, rozhodla som sa venovať svoje postgraduálne štúdium práve dokumentovaniu, zosystematizovaniu, analýze a prezentácii hudobných a estetických prác Martina Kmeťa. V roku 2013 som sa zapísala na doktorandské štúdium v externej forme štúdia na Katedre estetiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave u školiteľa doc. PhDr. Michala Babiaka CSc. Výsledkom tohto štúdia, verím, čoskoro bude i dizertačná práca na tému *Esteticko-hudobné práce Martina Kmeťa*. Vzhľadom na to, že sa už tri roky aktívne venujem jeho dielu, v príspevku pre našu 12. konferenciu sa pokúsim zhrnúť ciele mojej dizertačnej práce a osobitne sa sústredím na oblasť estetických a hudobných štúdií Martina Kmeťa. Verím, že dizertačná práca bude v dohľadnej dobe publikovaná ako celok a že tak konferenciou s názvom *Život a dielo Martina Kmeťa*, jej odborným zborníkom, ale aj dizertačnou prácou na tému *Esteticko-hudobné práce Martina Kmeťa,* ktorú pripravujem, sa podarí podstatne prispieť k bližšiemu poznaniu odkazov, ktoré nám Martin Kmeť nesebecky zanechal. Verím, že sa k mnohým jeho myšlienkam a výrokom ešte budeme vracať a že nám budú majákom aj v ďalšej verejnej práci v prospech rozvoja a zveľaďovania slovenského vojvodinského hudobného života.

STRUČNÝ PREHĽAD ŠTÚDIÍ MARTINA KMEŤA

M. Kmeť napísal úhrnne 50 odborných štúdií v slovenskom, srbskom a dve v maďarskom jazyku[1]. Väčšina z týchto prác je zameraná na analýzu slovenských ľudových piesní Slovákov vo Vojvodine. Pre potreby dnešnej konferencie ich môžeme zrekapitulovať aj rozdelením do skupín, ktoré budú vytvorené berúc ohľad na ich zameranie, konkrétne na analýzu slovenských ľudových piesní vo Vojvodine, komparatívne štúdie, štúdie venované pazovskému spievaniu, štúdie venované piesňam z národno-oslobodzovacieho boja, štúdie, ktoré reagujú na iné zverejnené práce, respektíve na tie, ktoré majú za cieľ zareagovať na aktuálnu hudobnú ponuku. Takýmto triedením chceme získať prehľadnosť všetkých štúdií a poukázať na skutočnosť, že ústredným záujmom M. Kmeťa boli slovenské ľudové piesne a ich podoby, ktoré nachádzame v komunite Slovákov vo Vojvodine.

V tomto triedení uvádzame iba názvy štúdií a rok vydania, vzhľadom na to, že kompletný zoznam publikačnej činnosti M. Kmeťa so všetkými relevantnými údajmi sme publikovali v Zborníku prác I. muzikologickej konferencie Slovenská hudba vo Vojvodine v roku 2005[2].

1. Štúdie zamerané na analýzu slovenských ľudových piesní vo Vojvodine
Niektoré charakteristiky ľudových piesní juhoslovanských Slovákov, 1964
Výskyt starých tonalít v ľudových piesňach vojvodinských Slovákov, 1973
Narodne pesme vojvođanskih Slovaka u poređenju sa narodnim pesmama u Slovačkoj, 1973
Folklorna muzika Slovaka u SFRJ u svetlu dosadašnjih proučavanja (preložené a vytlačené v angličtine), 1985
Etnološko-folkloristički prikaz razvitka Slovaka u Vojvodini, 1987
Suštinska pitanja višenacionalne zajednice Vojvodine i folklorna istraživanja, 1990
Utvrdjivanje najstarijih tipova svadbenih napeva kod vojvodjanskih Slovaka, 1990

[1] Práce *Ľudová pieseň a piesne Slovákov v Juhoslávii* a *Slovenská vojvodinská ľudová pieseň z prelomu tisícročia* sú zachované v rukopisoch.

[2] Slovenská hudba vo Vojvodine 2005. Zborník prác z I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov. Nový Sad: NRSNM (16. apríla 2005). ISBN: 86-86263-01-1.

Prilike i stanje pismenosti u slovačkim školama tokom XIX veka u Vojvodini, 1991
Neobični zanati u slovačkim narodnim pesmama iz Vojvodine (Antizanatlijske pesme),1992
Narodne pesme kao etnografski dokumenti života u seljačkim kućama i domaćinstvima kod Slovaka u Vojvodini, 1993
Nalaz reči „salaš“ u slovačkim narodnim pesmama, 1994
Najtipičnije slovačke narodne pesme o vodama, 1995
Poetsko-muzički prikaz komšiluka kroz slovačke narodne pesme, 1996
Cigani (Romi) u slovačkim narodnim pesmama, 1997
Ľudová pieseň a piesne Slovákov v Juhoslávii – prednáška v SKUS-e Šafárik, 1999
Slovačke narodne pesme o kupoprodaji, 2003
K ľudovým piesňam Juraja Feríka st., 2004
Slovačke narodne pesme u vezi sa dudom, 2004
Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine v roku 2000, 2005
Pesme o slovačkim i drugim selima, 2005

2. Komparatívne štúdie
Ľudové piesne vojvodinských Slovákov v porovnaní s ľudovými piesňami na Slovensku, 1974
Kodály, Bartók és kortársai, hatásuk a zenei élet gazdagítására Jugoszláviában (Kodály, Bartók a vplyv ich súčasníkov na obohatenie hudobného života v Juhoslávii), 1982
Neka pitanja komparativne etnomuzikologije u odnosu na ostvarene domete u toj oblasti, prilog za diskusiju na sastanku Etnomuzikologija u Jugoslaviji, 1983
Specifičnosti etnomuzikološke građe u Vojvodini u funkciji izražaja nacionalne ravnopravnosti, 1988
Ľudové piesne juhoslovanských Slovákov v porovnaní s ľudovými piesňami zo Slovenska, 1997

Štúdie zamerané na fenomén pazovského spievania
Vplyv ľudových hudobných nástrojov na vývin pazovského spievania, 1972
Vinko Zsganec Muraközi gyűjtésének Bartók által sajatosnak ítelt dalanyaga. (Obsahy medzimurskej zbierky Vinka Žganca, ktoré Bartók zhodnotil ako charakteristické), 1985 – Slovačke narodne pesme iz Stare Pazove, 1989
Mogućnosti etnomuzikološkog objašnjenja pojava pentatonike u Staroj Pazovi i u Međumurju, 1991
Pentatonika u Međumurju i Staroj Pazovi – sličnosti i razlike, 1991
Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy, 1996
Oprava ku knihe Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy, 2008

Štúdie zamerané na rozvoj hudby vojvodinských Slovákov
Hudobná tvorba Slovákov vo Vojvodine, 1976
O výbere piesní pre tradičný pivnický festival, 1998
Podivný osud prvej notami vytlačenej našej piesne, 2000
Vyber si pesničku – pieseň a hudba v časopisoch pre deti a iné našou tlačou uverejnené hudobniny, 2000
Pre náš hudobno-spevácky život nastávajú lepšie časy, 2001

Štúdie zamerané na pieseň v odboji
Pieseň a hudba v ľudovej revolúcii, v XIV. V.Ú.S.B. a v pestovaní jej revolučných tradícií, 1980
Piesne spievané v brigáde, 1980
Piesne o brigáde po brigáde, 1980
Revolucionarne i borbene pesme kod Slovaka u Vojvodini i u XIV V.U.S.B. NOB, 1980
Melos NOB-e kao značajan činilac prožimanja nesrodnih muzikaliteta naroda Vojvodine, 1980
Stanje proučavanja kulture i umetnosti u NOB-i i socijalističkoj revoluciji, 1981

Prihvatanje elemenata slovačke narodne i nacionalne muzičke kulture kroz radničko-revolucionarnu i partizansku pesmu u Vojvodini, 1983
Neke specifičnosti gradnje i strukture revolucionarnih i partizanskih napeva u Vojvodini, 1984
Uticaj raznih folklornih područja na muzičke i leksičko-poetske sadržaje pesama NOB-e Vojvodine, 1984
Popevke NOB-e kao faktori korenitih promena u folklornom stvaralaštvu AP Vojvodine, 1985
Popevke narodnooslobodilačke borbe u AP Vojvodini – uticaj raznih područja folklora na njihov sadržaj i oblik. Magistarski rad odbranjen 27. 6. 1990.

Reakcie na publikované práce
Naše úvahy a poznámky pri príležitosti vydania retrospektívnej národopisnej bibliografie od r. 1901 – 1960, 1994
Príčiny, dôsledky a prax uverejňovania prác z národopisu vojvodinských Slovákov v srbčine, 1998

ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY ĽUDOVÝCH PIESNÍ SLOVÁKOV VO VOJVODINE PODĽA MARTINA KMEŤA

M. Kmeť svoju prvú vedeckú štúdiu publikoval v roku 1964 pod názvom *Niektoré charakteristiky ľudových piesní juhoslovanských Slovákov*.[3] Zverejnením tejto štúdie sa začali písať dejiny slovenskej vojvodinskej etnomuzikológie, ako to neskôr na sklonku svojho života vyhlásil. V skutočnosti ide o mimoriadne vyspelý a fundovaný text, ktorý signalizuje aj to, že autor má bohaté skúsenosti a veľmi široké spektrum poznatkov o danej oblasti a že hudobnú predstavivosť jednej minority chápe v širšom hudobnom kontexte – v celoslovenskom, celojuhoslovanskom, či dokonca stredoeurópskom. Už vtedy sa akoby pripravuje na mravčiu prácu s cieľom preskúmať celý korpus slovenských ľudových piesní vo Vojvodine, taktiež zhromaždiť všetky piesne, zosystematizovať a následne publikovať v zbierkach ľudových piesní, podobne ako to bolo na Slovensku vo vydaniach *Slovenské spevy*. Za dobrý začiatok považoval akciu Vojvodinského

[3] In: Nový život, 1964, 4, č. 10-12, s. 269 – 284.

múzea, keď boli na magnetofónové pásy koncom 50. a začiatkom 60. rokov 20. storočia nahrané početné slovenské ľudové piesne. Vo svojich analýzach sa neraz odvoláva práve na tieto zápisy a na základe nich vyvodzuje závery v štúdiách o ľudovej piesni. *Na tomto poli čaká veľa práce. Treba sa zoznámiť s hudobným myslením nášho človeka, spoznať jeho hudobnú predstavivosť a jej charakteristiky a umožniť, aby získané poznatky poslúžili k praktickým účelom, pre výučbu v školách, ako základ pre ďalší vývoj hudobnej kultúry a inšpiračný zdroj pre budúcich skladateľov.* (Kmeť : 1964, 270).

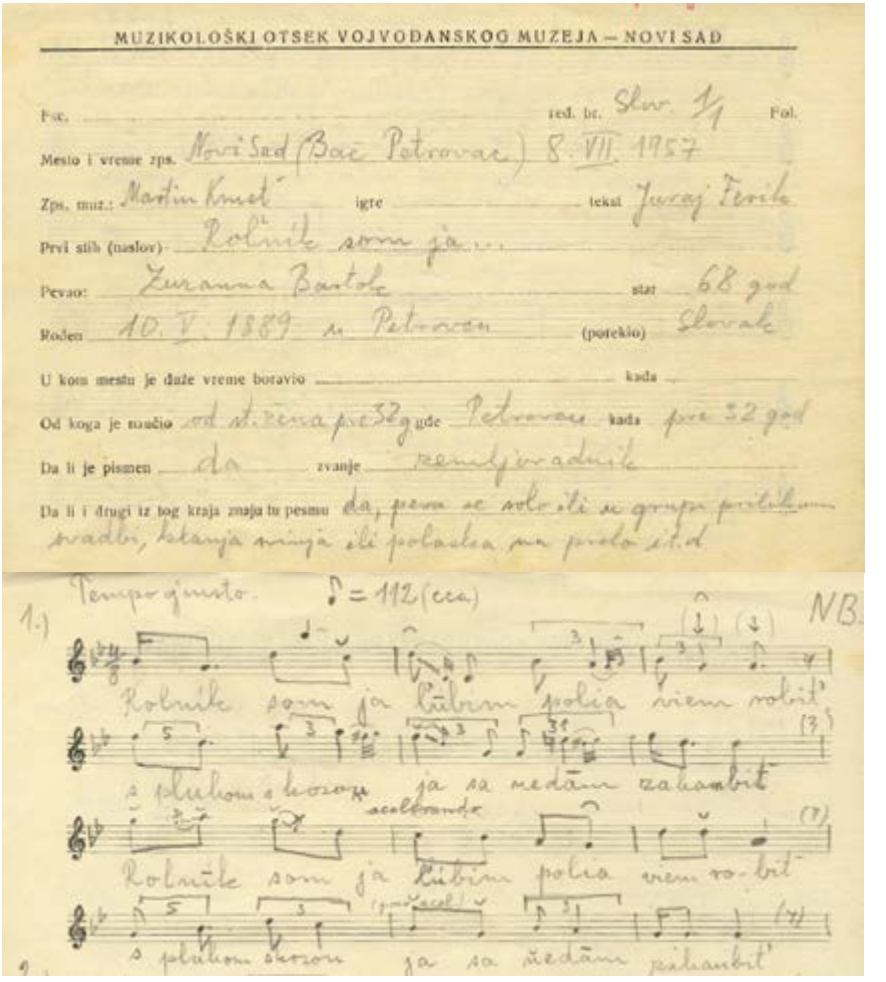
MUZIKOLOŠKI OTSEK VOJVODANSKOG MUZEJA – NOVI SAD

Fsc. red. br. Slov. 1/1 Fol.

Mesto i vreme zps. Novi Sad (Bač Petrovac) 8. VII. 1957

Zps. muz.: Martin Kmeť igre tekst Juraj Ferik

Prvi stih (naslov) Rolník som ja...

Pevao: Zuzanna Bartok star 68 god

Roden 10. V. 1889 u Petrovcu (porekio) Slovak

U kom mestu je duže vreme boravio kada

Od koga je naučio od st. žena pre 32 g gde Petrovac kada pre 32 god

Da li je pismen da zvanje zemljovadnik

Da li i drugi iz tog kraja znaju tu pesmu da, peva se solo ili u grupi prilikom svadbi, klanja svinja ili polaska na prelo i t.d.

Tempo giusto ♪ = 112 (cca)

1.) NB.

Rolník som ja ľubim polia viem robiť

s plukom s kozou ja sa nedám zahanbiť

Rolník som ja ľubim polia viem ro-biť

s plukom s kozou ja sa nedám zahanbiť

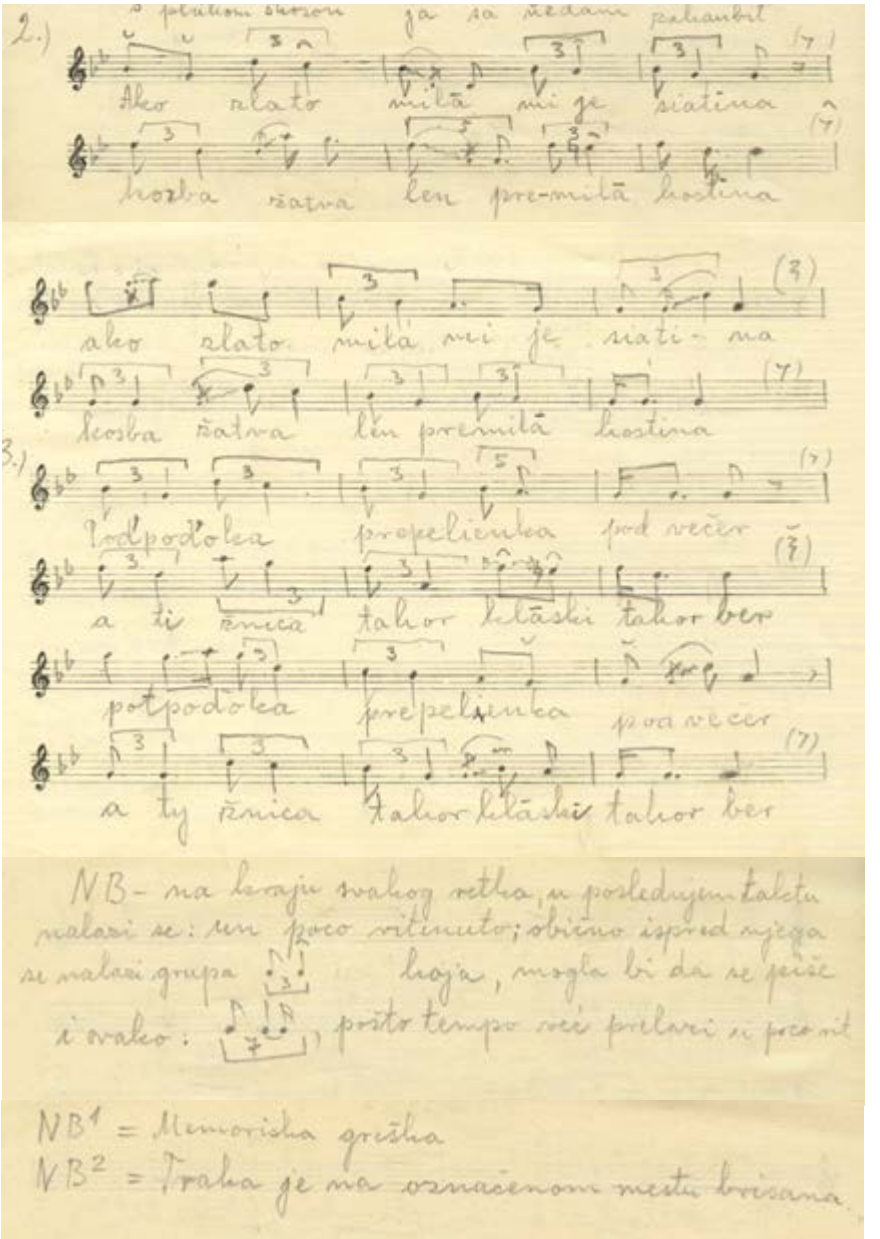
2.)
Ako zlato milā mi je siatina
kozba žatva len pre-milā hostina
ako zlato milā mi je siati- na
kozba žatva len premilā hostina
3.)
Podpoďoka prepelienka pod večer
a ti žnica tahor klāski tahor ber
potpoďoka prepelienka pod večer
a ty žnica tahor klāski tahor ber
NB- na kraju svakog retka, u posledujem taktu nalazi se: un poco ritenuto; obično ispred njega se nalazi grupa koja, mogla bi da se piše i ovako: , pošto tempo već prelazi u poco rit
NB1 = Memoriska greška
NB2 = Traka je na označenom mestu brisana

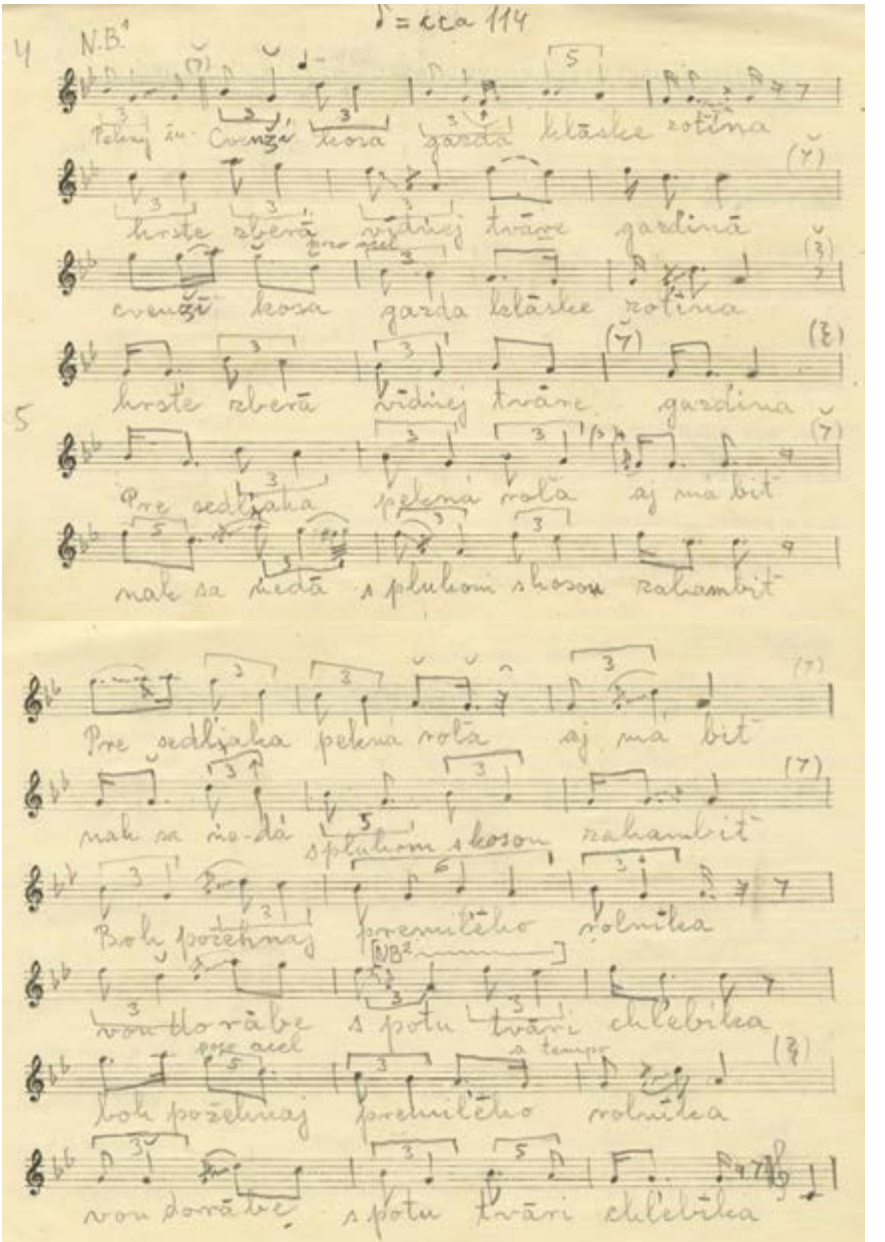

♪ = cca 114

4 N.B.¹

Pekný ju- Cvenží kosa gazda klāske zotīna

hrste zberā vīdnej tvāre gazdinā

cvenží kosa gazda klāske zotīna

hrste zberā vīdnej tvāre gazdina

5 Pre sedljaka pekná rolā aj má bit

nak sa ňedā s plukom s kosou zahambit

Pre sedljaka pekná rolā aj má bit

nak sa ňe-dá s plukom s kosou zahambit

Boh požehnaj premilého rolníka

[NB²]

von do rābe s potu tvāri chlebíka

poco acel a tempo

boh požehnaj premilého rolníka

von do rābe s potu tvāri chlebíka

Už v prvej štúdii rozdeľuje slovenské vojvodinské piesne na piesne so starými tonálnymi kostrami a na skupinu novších piesní novouhorského typu. V kapitolách *Zberateľské akcie v minulosti a dnes, Svojrázne hudobnoštýlové prvky našich starých nápevov* a *Niektoré postrehy v súvise s vývojom „novej" a „novouhorskej" piesne u nás* zverejňuje aj notové ukážky piesní, ich texty a analýzu hudobného materiálu, v ktorej sa odvoláva na systém analýzy M. Vasiljevića: *Analýzu piesní podávam podľa systému M. Vasiljevića, aký sa v srbskej hudobnej folkloristike upotrebuje, lebo ho pri takýchto skúmaniach a pri robení štatistík pokladám za najúčelnejší. Tento systém som použil i preto, že umožňuje ľuďom nezasväteným do hudobnej folkloristiky najľahšie pochopiť, o čo ide* (Kmeť : 1964, 283). V analýze však tóny označené číslami na konci veršov uvádza tak podľa M. Vasiljevića, ale aj podľa B. Bartóka. Z príspevku vidno, že okrem hudobnoteoretických prác srbského etnomuzikológa mal už v tomto čase dôverne preštudované aj práce J. Kresánka[4], ale aj B. Bartóka. Fascinácia autochtónnou kultúrou, ktorú si Slováci vybudovali v inokultúrnom prostredí, ako aj možnosti zachovania takých tvarov, ktoré v miestach, odkiaľ si ich presídlenci prinášali, už ani neexistujú, ho ako vedca naskutku zaujali. Už v prvej štúdii definuje špecifiká staršieho typu piesní, ktoré sa našli u vojvodinských Slovákov. Kresánkovo tvrdenie, že *pri chromatických mezotetrachordoch je hľadanie príkladov na autentické spojovanie ešte beznádejnejšie ako v predošlom spojovaní tetrachordov dórických* (Kresánek, 1951: 118) dopĺňa M. Kmeť poznaním, že práve v komunite vojvodinských Slovákov sa takéto príklady našli (napríklad pieseň *Čo sa stálo v údoľe*). Je to priamy doklad o tom, ako uvádza, že *v izolovanej etnickej skupine, oddelenej od vlasti, sa prvky tradičnej autentickej kultúry dlhšie zachovali* (Kmeť : 1964, 272). Piesne, ktoré si s najväčšou pravdepodobnosťou priniesli zo starej vlasti, patria do skupiny *polo-piesne polo-plačky mužské* (kvintakord semiditonický), napríklad piesne *Pri ňitrianskej bráňe* (uvádza iba text), *Kto peniaške potrebuje* (autentické spájanie tetrachordov lydických). Analýza ďalších piesní, ako sú *Na doliňe, na tej straňe, Stúpaj, Zuska, stúpaj* a ďalšie, boli akýmsi signálom slovenským etnomuzikológom, že to, čo považovali za zabudnuté vo vlastnom piesňovom materiáli, ešte stále konzervuje slovenská enkláva za hranicami Slovenska.

Pokiaľ ide o piesne, ktoré sa klasifikujú ako *nové* alebo *novouhorské* (Kmeť : 1964, 277), tie charakterizuje síce jednoduchšia harmonická forma, avšak omnoho bohatší textový fond. Hoci sú vo všeobecnosti považované za výsledok maďarského vplyvu, sám M. Kmeť tvrdí, že ich vznik bol podmienený aj slovenskou kultúrou a slovenská pieseň mala pritom podstatný podiel. S podobným

[4] Vplyv Kresánka jasne vidno v myšlienkach o hudobnej predstavivosti. Táto publikácia sa dostala do rúk M. Kmeťovi v roku 1954 a najvýraznejšie ovplyvnila jeho bádateľskú činnosť.

tvrdením sa stretávame aj u Bélu Bartóka v štúdii *Maďarská ľudová hudba a ľudová hudba susedných národov* (Bartók, 1954: 99). A do tretice – pokiaľ ide o piesne vojvodinských Slovákov (bez ohľadu na to, či patria k starším alebo novším) – charakterizuje ich aj mólovosť. Ako hovorí M. Kmeť, *tak je to aj v slovenských regiónoch, z ktorých sa veľká časť vojvodinských Slovákov presídľovala (Hont, Novohrad)* (Kmeť : 1964, 279).

V tejto prvej štúdii sa M. Kmeť dotkol aj témy, ktorou sa zaoberal počas celého výskumného obdobia: pazovským spievaním. Jeho charakteristikou je to, že *zavrhuje* princíp slovenskej piesne – jeden tón na jednu slabiku, že používa veľký počet melizmov, glisánd a trilkovaní v speve. Podľa tejto prvej štúdie bola pentatonika podmienená hlavne mechanizmom harmoniky, diatónky, a tak sa aj pieseň tvarovala v týchto obmedzených výrazových možnostiach. Sám však opatrne pristupoval k definovaniu tohto javu a tvrdil, že pazovskú pentatoniku je potrebné ešte skúmať, zaznamenávať aj nástrojové prednesy, pripodobňovať ich k vokálnemu prednesu a tieto závery potvrdiť alebo poprieť. *Širokosiahle a dôkladné zrovnávacie práce budú môcť vrhnúť viacej svetla na otázky: v akej miere ide o autochtónny vývin, o preberanie, o ráz vplyvov a pod.* (Kmeť : 1964, 281).

M. Kmeť si uvedomoval silu presídlenej komunity a jej snahu zachovať javy, ktoré už v mieste zrodu prekonali isté zmeny a vývoj. V ďalšom výskume sa zahĺbil do podstaty predharmonickej piesňovej kultúry. V roku 1973 publikoval štúdiu s názvom *Výskyt starých tonálnych štruktúr v ľudových piesňach vojvodinských Slovákov*[5]. Štúdiu napísal vo východnom Srbsku, v Negotíne, kde prednášal na Pedagogickej akadémii. Napriek tomu, že bol vzdialený od slovenskej komunity, ktorá je koncentrovaná vo Vojvodine, svoje práce zakladal na odborných štúdiách slovenských etnomuzikológov. Jeho východiskovými prácami boli *Slovenská ľudová pieseň zo stanoviska hudobného* od Jozefa Kresánka[6], *Základná etnomuzikologická analýza* autorky Alice Elschekovej[7], ako aj *Slovenské ľudové hudobné nástroje* od Ladislava Lenga[8]. V spomínanom príspevku opísal tonálne kostry predharmonického hudobného myslenia, analyzoval trojtónovú kostru a prechod od trojtónovej kostry k pentatonike[9]. Sú

[5] In: Tradičná kultúra Slovákov vo Vojvodine. Zborník prác vedeckej konferencie v Novom Sade (22 – 24. októbra 1970). Nový Sad: Obzor 1973, s. 195 – 214.

[6] Kresánek, J.: Slovenská ľudová pieseň zo stanoviska hudobného. Bratislava: Národné hudobné centrum, 1997.

[7] In: Hudobnovedné štúdie, 1963, VI, s. 117 – 179.

[8] Leng, L.: Slovenské ľudové hudobné nástroje. Bratislava: Slovenská akadémia vied, 1967.

[9] Základom trojtónovej kostry sú dve čisté kvarty, ktoré môžu byť spojené autenticky alebo plagálne. O pentatonike hovorí v dvoch prípadoch – tá prvá je staršia, bezpoltónová (anhemitonická) v klesajúcom rade a druhá novšia (hemitonická), ktorá obsahuje dve veľké tercie. Používanie termínu pentatoniky sa vzťahovalo výlučne na bezpoltónovú päťtónovú tóninu, teda na čistú anhemitonickú pentatoniku.

to najstaršie piesne, ktoré sa u nás našli, a vďaka určitému konzervativizmu a odolávaniu vplyvom inonárodným, či vplyvom iných hudobných foriem, symbolizujú ľudovú obradovosť a spev, ktorý bol funkčne viazaný na primitívny spôsob života. Štúdia je mimoriadne vzácna pre lepšie pochopenie všetkých ďalších textov, ktoré analyzujú ľudovú pieseň, pretože práve v nej sú uvedené vzory, notové ukážky a vysvetlivky nevyhnutné pre kvalitné porozumenie ďalších analýz.

Ďalšia štúdia venovaná tonalite slovenských vojvodinských piesní a jej špecifikám vo vzťahu k celoslovenskému korpusu ľudových piesní vychádza v roku 1974. V časopise pre literatúru a kultúru Nový život totiž nachádzame príspevok M. Kmeťa s názvom *Slovenské ľudové piesne z Vojvodiny v porovnaní s ľudovými piesňami na Slovensku* (Kmeť : 1974, 548). Príspevok prináša vyčerpávajúci a obsahom mimoriadne kvalitný a zrelý materiál, ktorý môžeme označiť za jeden z jeho vrcholných textov[10]. Na to, aby piesne porovnal a následne analyzoval, mal v tom čase preštudovaných vyše tisíc nahraných alebo zapísaných ľudových piesní z vojvodinského prostredia.

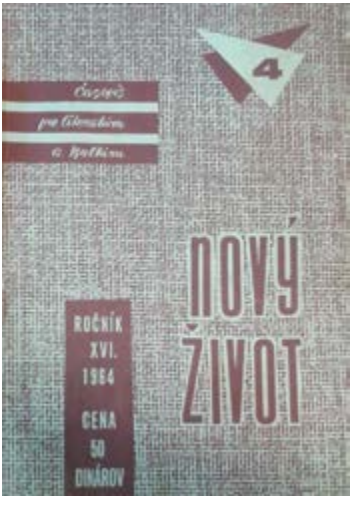

Obálka časopisu Nový život, v ktorom je uverejnená prvá štúdia M. Kmeťa z roku 1964, č. 4.

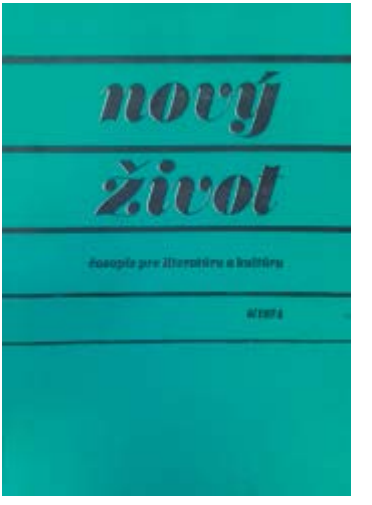

Obálka časopisu Nový život z roku 1974, č. 6.

[10] Zo štúdie vyplýva, že absolvoval literatúru všetkých popredných osobností zo Slovenska, ktoré sa tejto problematike venovali: Jozef Kresánek, Ladislav Leng, Alica Elscheková, Svetozár Švehlák. Badať tu tiež dôverné preštudovanie zbierok slovenských ľudových piesní Bélu Bartóka, Karola Plicku, Františka Poloczeka, Antona Cígera, Pavla Tonkoviča, Ladislava Galka a iných.

Piesne, ktoré spievajú vojvodinskí Slováci, rozdeľuje M. Kmeť do skupín: *Sťahovaním prinesené zo starej vlasti, Dodatočne importované zo Slovenska*, *Utvorené vo Vojvodine* a *Prebraté od iných národov a národností*. V prvej skupine nachádzame najväčší počet piesní. Keď porovnával s piesňami v Slovenských spevoch[11], poukazoval na štýlovo jednoduchšie a čistejšie, teda staršie varianty, ktoré boli na Dolnú zem prinesené, izolované a takto aj konzervované. Málo piesní je identických, v najväčšej miere sú to textové alebo melodické varianty. Druhý typ piesní šírili *romanticky prebudení učitelia, farári a iní jednotlivci* (Kmeť : 1974, 550). U nich bol rozhodujúci estetický moment, prinášali a rozširovali to, čo sa im páčilo, a aj percento identických piesní je tu najväčšie. V tretej skupine je omnoho menej piesní, k nim patria najmä tie, ktoré vznikli v národnooslobodzovacom boji v slovenských rotách. Štvrtá skupina je najmenšia a vzniká vtedy, keď sa ojedinele vyskytne slovenský text na melódiu srbskej piesne a pod. V rukopisnej prednáške M. Kmeťa nachádzame zaujímavú poznámku. Na vrchole svojej výskumnej činnosti navrhuje k štyrom základným skupinám priradiť ďalšiu: *Sťahovaním prinesené, ale teraz už neznáme na Slovensku. Mala by jej patriť patričná pozornosť, pretože vojvodinské piesne tvoria od 5 – 35 % originálnych piesní a textov* (Kmeť : rukopis).

Okrem toho, že M. Kmeť porovnával teritoriálnu kompatibilitu a s ňou spojené štýlové charakteristiky, príležitosti na spev, či povahu piesní, poukázal v spomínanom článku na analýzu tonálnych kostier podľa systému stanoveného J. Kresánkom. Analyzuje 305 melódií a delí ich na staré piesne predharmonické a nové piesne harmonické a novouhorské. Je zaujímavé, že z uvedeného počtu mali prevahu práve piesne so starými tonálnymi kostrami (158 : 147). Pri starých piesňach bolo 24 pentatonických, 34 tetrachordálnych, 7 kvintakordálno-tetrachordálnych, 52 kvintakordálnych, 39 kvintakordálno-harmonických[12]. Zo stredovekých stupníc sa najviac vyskytuje dórická stupnica, typická pre južné Slovensko, mixolýd typický pre stredné Slovensko, zatiaľ čo vo vojvodinských piesňach takmer vôbec nemožno nájsť lydickú tóninu, ktorá je charakteristická pre hudbu severozápadného Slovenska. V nových piesňach našiel 16 piesní s kvintakordálnymi prvkami, 81 harmonických piesní (starší typ novej piesne), 26 s bodkovaným rytmom, 15 s rozvinutým typom novouhorskej piesne z konca 19. storočia a v 11 prípadoch je opačné kvintovanie, ktoré tiež patrí k novšej piesni. Medzi piesňami nenašiel bodkovaný rytmus, ktorý sa pokladá za maďarský prvok v slovenskej ľudovej hudbe.

Najhodnotnejšou časťou príspevku a jeho analýzy je konštatovanie, že ty-

[11] GALKO, Ladislav: Slovenské spevy I. – VI. Bratislava: Opus, 1972.

[12] Ako už bolo vyššie uvedené, M. Kmeť používa pôvodné terminologické označenia, ktoré u J. Kresánka nachádzame v prvom vydaní diela Slovenská ľudová pieseň zo stanoviska hudobného.

pická vojvodinsko-slovenská tonálna štruktúra je *plagálne spojovanie úplných mólových kvintakordov* (Kmeť : 1974, 554). Názor, ktorý Kmeť vyjadril v prvej štúdii, dopĺňa ďalším tvrdením a ukážkou piesne *Ťažko tomu síkorovi* (Kmeť : 1974, 554). Túto pieseň si zapísal v obci Selenča v roku 1949 a v príklade je jasne uvedený skok v rozpätí nóny v rámci jedného slova. Pieseň patrí do skupiny piesní prinesených zo Slovenska, možno ju nájsť aj v Kollárových Národných spievankách s názvom *Ťažko tomu sýkorovi*. V závere hovorí aj o pentatóne. Podľa Kmeťa je u vojvodinských Slovákov asi 100 pentatonických melódií, najviac v Starej Pazove. Medzi analyzovanými 305 piesňami, ktoré len v malej miere boli zo Starej Pazovy, našiel 24 pentatonických, avšak nie v ambite kvinty alebo sexty (iba 5 z nich), ale v ambite nóny. V prílohe textu autor podáva rekapituláciu 306 piesní podľa Bartókovho systému triedenia.[13]

Podivný osud prvej notami vytlačenej našej piesne je názov Kmeťovho textu, ktorý bol publikovaný v roku 2000 v Zborníku Spolku vojvodinských slovakistov. M. Kmeť sa tu zameriava na pieseň *Čo sa stálo v údoľe*, ktorá bola údajne znotovaná ako prvá v roku 1923 v časopise Svit a M. Kmeť o nej vo svojom prvom etnomuzikologickom texte napísal, že mohla vzniknúť okolo roku 1830, keď boli ustanovení strážcovia chotárov v Petrovci, tzv. subaši, o ktorých sa v piesni spieva. Pieseň obsahuje až dva orientálne tetrachordy, t. j. dve rôzne zväčšené sekundy v jednej piesni a *tým jasne poukazuje na silný „orientálny" t. j. turecký vplyv. Dostali sme tu vlastne plagálne spojenie chromatických mezotetrachordov pomocou „synafé" (na jednom tóne). Osobne som počul pieseň i tak zaspievať. V juhoslovanskej etnomuzikológii sa takáto stupnica nazýva „cigánska", čo sa zhoduje s jej orientálnym pôvodom* (Kmeť : 2000, 141).

Ďalšia štúdia, v ktorej analyzoval slovenské piesne, je uverejnená v *Zbierke ľudových piesní vojvodinských Slovákov*, ktorú vydal v roku 2004 Juraj Ferík ml. M. Kmeť tvrdí, že v celom korpuse zistil veľké percento dnes už inak znejúcich piesní, zmeny sa týkali viac nápevov ako textov. Ľudové piesne podliehajú zmenám a v tom zmysle má zbierka veľkú dokumentačnú hodnotu. V tejto analýze, odvolávajúc sa na J. Kresánka, hovorí, že jednou z vlastností, podľa ktorej poznáme starú ľudovú pieseň, sú hypozávery, keď sa pieseň nekončí na základnom tóne, ale na dolnej dominante, teda o štyri tóny nižšie. Takéto piesne nájdeme v uvedenej zbierke. Pokiaľ ide o staré piesne, opäť zdôrazňuje, že možno hovoriť o príkladoch piesní, v ktorých nachádzame autentické a plagálne spájanie tetrachordov. V analýze sa venuje aj hudobnej forme, podáva špecifickú genézu (na príklade piesne *Smutná novinečka*…) novouhorskej uzavretej formy. Potvrdzuje Bartókovo konštatovanie o *slovenskom zhusťovaní uprostred*, ktoré vlastne predpokladá formu A B B A a v jej forme B sa snaží za

[13] In: Nový život, 1974, 6, č. 11 – 12, s. 560.

kratší časový úsek vyspievať viac tónov a slabík textu. Okrem o maďarskom vplyve v tomto texte hovorí po prvýkrát aj o vplyve srbskom. Hoci je veľmi malý, uvádza 12 až 13 prípadov, keď sú texty slovenské, ale spievajú sa na srbskú melódiu. Tak ako bola urobená diferenciácia medzi tonálnou kostrou starých slovenských a maďarských nápevov, tak sa v zmysle hudobnej formy môže hovoriť o tom, že prvé dve formy novouhorskej piesne sú bližšie k slovenskému korpusu (A A 5 B A a A A B A).

Prvá konferencia muzikológov a hudobných odborníkov na tému Slovenská hudba vo Vojvodine bola mimoriadnou príležitosťou, aby M. Kmeť predstavil výsledky svojej hudobnoteoretickej práce. Na konferencii predniesol text s názvom *Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine v roku 2000*. Išlo o *kritické postrehy z umenovedného stanoviska ohľadom niektorých našich hudobno-speváckych a v tom rámci i edičných aktivít*[14]. V referáte najprv podáva prierez toho, čo sa robilo v minulosti a ako sa to robilo, upozorňuje najmä na nedostatky a omyly, keď sa nezúžitkovalo všetko, čo bolo na danom poli publikované. Sám rekapituluje, respektíve opätovne upozorňuje na štúdie, ktorými nabáda odbornú verejnosť, aby sa nesprávala ignorantsky k štrukturálnemu a štýlovému charakteru piesní. Z textu cítiť veľké znepokojenie z diskontinuity – vidieť ho najmä v prípade zbierky petrovských piesní. V hodnotení uvádza, že v zbierke je asi 17 % nevydareného materiálu, no napriek tomu v nej môžeme nájsť aj jedinečné skvosty z prvej polovice 20. storočia. V práci sa zmieňuje aj o iných negatívnych javoch na hudobnom poli vojvodinských Slovákov. Kmeť neskôr k textu pridal strojom vyhotovený register slovenských ľudových piesní vo Vojvodine a na jeho obálku napísal: *Toto je organická súčiastka práce vytlačenej v knihe: Slovenská hudba vo Vojvodine – zborník prác 1. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 16. apríla 2005 na str. 41 – 64 pod tým istým názvom, avšak pri podnázve: Kritické postrehy z umenovedného stanoviska ohľadom niektorých našich hudobno-speváckych a v tom rámci edičných aktivít*. Vytvorením abecedného zoznamu všetkých piesní, ktoré sú v povedomí vojvodinských Slovákov, vniesol do práce s ľudovými piesňami racionálne prvky.

[14] In: Zborník prác z I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, 2005, 1, s. 41.

ZÁVEROM

Päťdesiat štúdií, ktoré počas života napísal Martin Kmeť, má svoju vlastnú logiku usporiadania, a vidno z nej neustály rast. Svoje štúdie začal písať v dospelom veku. Mal už totiž takmer štyridsať rokov, a preto neprekvapuje vyspelosť a relevantnosť prvého zverejneného textu v roku 1964. Je to rok, od ktorého by sa mala datovať slovenská vojvodinská etnomuzikológia, ktorá napriek tomu, že nikdy nebola krytá osobitnou odbornou ustanovizňou, počas svojej viac než polstoročnej púte priniesla komunite početné výsledky. Štúdie uverejňoval na relevantných odborných fórach, ktoré organizovalo Združenie folkloristov Juhoslávie, Združenie folkloristov Vojvodiny, prípadne v odborných časopisoch, ktoré boli publikované v Juhoslávii, neskôr v Srbsku. Vo svojich štúdiách skúma podstatu slovenskej piesne vo Vojvodine vzhľadom na prameň, z ktorého pochádza, a následne na metamorfózy, ktoré zažíva.

Fascinuje ho odhaľovanie štruktúr, ktoré sú staré a ktoré si komunita dokázala dlho konzervovať. Na pozadí týchto objavov diskutuje o slovanskom pôvode pentatoniky, zachovanej aj na najjužnejšom ostrove slovenskej kultúry, ktorým je Stará Pazova. Za svoje komparatívne štúdie, ktoré predpokladajú porovnávanie hudobného materiálu zo Starej Pazovy a chorvátskeho Medzimuria, bol ocenený aj medailou Zoltána Kodáya. M. Kmeť sa vo svojich analýzach v začiatkoch opieral o srbského etnomuzikológa Miodraga M. Vasiljevića, onedlho sa však dostáva k štúdiám slovenského muzikológa Jozefa Kresánka, ktoré ho podnecujú v neskoršej bádateľskej praxi, aby sa konfrontoval s prácou Bélu Bartóka, Vinka Žganca a iných zberateľov a teoretikov zo stredoeurópskeho kultúrneho priestoru.

K vrcholným počinom jeho celoživotnej práce v oblasti hudby vojvodinských Slovákov patrí zostavenie registra piesní Slovákov žijúcich vo Vojvodine pod názvom *Slovenská vojvodinská ľudová pieseň z prelomu tisícročia*. Ide o abecedne zoradený súpis všetkých slovenských ľudových piesní, ktoré sa spievajú v komunite Slovákov vo Vojvodine, v Srbsku. Zoznam zahŕňa všetky piesne, ktoré boli do roku 2000 publikované, respektíve tie piesne, ktoré boli nahrané v Novosadskom rozhlase. Súpisom chcel etnomuzikologickú činnosť posunúť na ďalšiu vyššiu úroveň a pomôcť tak budúcim výskumným pracovníkom ľahšie sa zorientovať v tomto kultúrnom dedičstve. Celkový počet piesní v tomto registri je 2700 slovenských ľudových piesní (neskôr pridáva ešte 5 ďalších, ktoré dodatočne objavil). *Špecifikou tohto abecedného zoznamu (súpisu) je to, že sa v ňom priamo vidia všetky piesne zo siedmich zbierok a tiež piesne vysielané Novosadským rozhlasom, čím sa chcelo poukázať na štýlovú monolitu (jednoliatosť) piesní vojvodinských Slovákov. Niet v nich závažnejšej rozmanitosti, čo sa jednotlivých osád týka, už či štrukturálnej alebo štýlovej, ani v ná-*

metoch, ani v textoch. Je však možné hovoriť o istých rozdieloch medzi piesňami rôznych regiónov (najmä vo väčšom využívaní niektorých nápevov), avšak to nie je nejaká ich významnejšia charakteristika. Prednosťou zoznamu je, že sú identické piesne (a ich bližšie varianty) zapísané iba raz, t. j. zaberajú iba jedno miesto v zozname (Kmeť : 2000, 23).

M. Kmeť urobil pre komunitu vojvodinských Slovákov mimoriadne vzácnu prácu. Zaslúžil sa o to, aby mnohé hudobné skvosty z minulosti zostali zapísané alebo nahrané a tak nepadli do zabudnutia. V čase, keď veľké nacionálne kultúry mali svojich zberateľov, teoretikov a analytikov, aj my sme ako menšinová komunita mali svojho etnomuzikológa, ktorý naše hudobné kultúrne dedičstvo zachovával, zveľaďoval a na významných vedeckých fórach aj reprezentoval. Navyše svoju celoživotnú púť zasvätil školeniu mladých odborníkov, aktívne účinkoval v kultúrnom živote vojvodinských Slovákov, tvoril a zasadzoval sa o jeho celkové skvalitnenie a rozvoj. Aj z tohto dôvodu by sme mali byť otvorení k myšlienke založiť cenu Martina Kmeťa, ktorou by sme odmeňovali mladých hudobníkov a tým ich motivovali venovať sa hudobnému životu vojvodinských Slovákov tak, ako to kedysi robil on sám.

RESUMÉ

Autorka sa hudobným a estetickým prácam Martina Kmeťa venuje v rámci svojho doktorandského štúdia na Katedre estetiky Filozofickej fakulty v Bratislave. V rámci 12. muzikologickej konferencie priblížila účastníkom publikované štúdie Martina Kmeťa (50 publikovaných štúdií v slovenskom, srbskom a maďarskom jazyku) a osobitne sa venovala tým, v ktorých sa zaoberá štruktúrou slovenskej ľudovej piesne vo Vojvodine a jej špecifikami v porovnaní s piesňami zo Slovenska. Cez prizmu týchto prác zisťujeme, ktoré osobnosti boli vzormi M. Kmeťa a o ktoré muzikologické práce sa aj sám opieral. Zároveň definuje výsledky výskumov, ku ktorým sa M. Kmeť svojou prácou dostal. K vrcholným výsledkom tejto činnosti zaraďuje dokument pod názvom *Slovenská vojvodinská ľudová pieseň z prelomu tisícročia*. Ide o register vyše 2700 piesní, ktoré sú celkovým ľudovým hudobným korpusom vojvodinských Slovákov.

REZIME

Autorka se muzičkim i estetskim studijama Martina Kmeća bavi u okviru svojih doktorskih studija na Katedri za estetiku Filozofskog fakulteta u Bratislavi. U okviru 12. Muzikološke konferencije predstavila je učesnicima objavljene studije M. Kmeća (50 studija na slovačkom, srpskom i mađarskom jeziku),

a posebno se posvetila onim koje se bave strukturom slovačke narodne pesme u Vojvodini, njenim specifičnostima u poređenju sa slovačkim narodnim pesmama iz Slovačke. Kroz prizmu ovih radova saznajemo ko su bili uzori Martina Kmeća i na koje muzikološke radove se i sam oslanjao. Ujedno, u radu su definisani rezultati istraživanja koje je postigao u svojoj delatnosti. Najveći domet predstavlja registar slovačkih narodnih pesama u Vojvodini na prelomu milenijuma. Registar sadrži 2700 pesama koje čine celokupan korpus narodnih pesama vojvođanskih Slovaka.

POUŽITÁ LITERATÚRA:

ELSCHEK, Oskár. 1959. Úvod. In: *Slovenské ľudové piesne*. I. zväzok. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, s. 7 – 16.

LENG, Ladislav. 1972. Hudobné pozoruhodnosti staropazovskej piesne. In: *Stará Pazova 1770 – 1970*. Zborník štúdií a článkov. Nový Sad: Obzor, s. 340 – 351.

KMEŤ, Martin. 1964. Niektoré charakteristiky ľudových piesní juhoslovanských Slovákov. In: *Nový život – časopis pre literatúru a kultúru*. Red. J. Kmeť. Nový Sad: NVTP Obzor – ZOZP Tvorba, s. 269 – 284.

KMEŤ, Martin. 1972. Vplyv ľudových hudobných nástrojov na vývin pazovského spievania. In: *Stará Pazova 1770 – 1970. Zborník štúdií a článkov.* Nový Sad: Obzor, s. 352 – 370.

KMEŤ, Martin. 1974. Slovenské ľudové piesne z Vojvodiny v porovnaní s ľudovými piesňami na Slovensku. In: *Nový život – časopis pre literatúru a kultúru*. Red. M. Harpáň. Nový Sad: NVTP Obzor – ZOZP Tvorba, s. 548 – 561.

KMEŤ, Martin. 1976. Hudobná tvorba Slovákov vo Vojvodine. In: *Nový život – časopis pre literatúru a kultúru*. Nový Sad: Obzor, s. 544 – 551.

KMEŤ, Martin. 1996. Tematicko-obsahové, hudobno-štrukturálne a prednesové zvláštnosti staropazovských piesní. In: *Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy*. Báčsky Petrovec: Kultúra, s. 19 – 42 a 431 – 497.

KMEŤ, Martin. 1998. Príčiny, dôsledky a prax uverejňovania prác z národopisu vojvodinských Slovákov v srbčine. In: *Nový život – mesačník pre literatúru a kultúru*. Báčsky Petrovec: Účastinná spoločnosť tlačiareň Kultúra. Edit. V. Hronec, s. 115 – 125.

KMEŤ, Martin. 2005. Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine v roku 2000. In: *Slovenská hudba vo Vojvodine*. Zborník prác z I. muzikologickej konferencie 2005, s. 41 – 62. ISBN 86-86263-01-1.

KRESÁNEK, Jozef. 1948. *Slovenská ľudová pieseň zo stanoviska hudobného.* Bratislava: Národné hudobné centrum 1997. ISBN 80-88880-14-9.

SKLABINSKÁ, Milina. 2005. O význame hudobno-teoretických reflexií etno-

muzikológa Mr. Martina Kmeťa. In: *Slovenská hudba vo Vojvodine*. Zborník prác I. muzikologickej konferencie 2005, s. 99 – 113. ISBN 86-86263-01-1.

SKLABINSKÁ, Milina. 2008. Digitalizácia archívnej zbierky slovenských piesní v Múzeu Vojvodiny. In: *Slovenská hudba vo Vojvodine.* Zborník prác 3. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov. Nový Sad: Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, s. 50 – 59. ISBN 978-86-86263-06-3.

SKLABINSKÁ, Milina. 2015. Hudobnoteoretické práce etnomuzikológa Martina Kmeťa. In.: *Duchovná a sociálna kultúra menšín v majoritnom prostredí.* Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie venovanej životnému jubileu etnografa Ondreja Krupu. Red. A. Kováčová, A. Uhrinová. Békešská Čaba: Výskumný ústav Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku, s. 139 – 148. ISBN 978-615-5330-04-9.

ŠVEHLÁK, Svetozár. 1996. Na cestu. In: *Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy*. Báčsky Petrovec: Kultúra, s. 5 – 8.

Slovenský biografický slovník. 1986. 1. zväzok A – D. Martin: Matica slovenská, s. 540.

LUDOVÉ PIESNE SLOVÁKOV VO VOJVODINE v r.2000.

Abecedný zoznam všetkých piesní v použití.

A
A akže ma milí viadz že- 40-11=449
A čo koho do toho, že . . 5-7=229o=
Ach,Aňička čo je ti?,keď..31-4=292oe=
Ach, lňbosť,nad lňbosť,čo ti..16-2= 36
Ach,maňička moja, čo to ..12-2= 33
Ach,maňko:/:má dajte vi..16-12=489
Ach,milí moj čo si misliľ 30-15=683
Ach moj milí šuhajko,po-..31-4=141
Ach,ten Janko pase koňe.. 4-13=525
Ach,uš ten moj milí,veď je,7-10=386
A ja bi som k vám chodievau,2-6=183
A ja márni čo mám robiť?I. 28-2= 51
" " " " " "II. Paz= 2
" " ňeviem čo mám robiť..11-7=236
A ja ňeviem:/za zármutok..1-12=474
A ja som z Oravi ďebnár..21-12=496e
Aj moj muž je takí lumpák. .KO=854
Aj moj otec takí bou,ta-..40-4=152e
Aj sa kríti aj tento svet,Pa1-4=103
" " " " " " II.(22-5)KO=635
" " vidám ňaňa Mara. . 23-5=177"
Aj tam dolku pri ňchom Du-...5-11=404
Aj ti Cigáň dobre hraj cin-,16-3= 81o
Aj ti moja najmilejšia . . .2-9=308=
Aká by ťa hanba bola . . . .Pe= 11
Aká je to hora, čo ňe-II. 22-1=128ae="
" " " " " " I.(5-11)Paz=5-I
" " " " " " III. . .KO=208
" " " " " " IV.w .. Pe= 13
Aká je to pekná ruža. (29-12)KO=506
Aká je to potajomná . . .28-10 =351
Aká je to tá ulica . . . 29-12=507ao
Aká sa mi škoda stála?. . . Paz= 6
Aká to ruža trojaká? . . .31-14=621e
Ak chceš milá mojou býti.. . Pe= 9
Akí-že ma Bože dňes žiaľ.. 31-3=100o
Aký je to stromík mrazom . . Pe= 16
Akje sa to ďivi po bre- . . Paz= 9
Akje-že nám smutnie časi . .Paz= 10
Ak ma milá rada máš,pre-. . 6-3= 68oe=
Ako ja mám:/veselá biť . .24-10=387a
Ako si moj milí ces tie . .23-2= 45ao
Ako-že ja pójďem ces ten..24-11=429o
Ako-že ja smutná f tej Pa-,4-14=582o
Ako-že sa mi dva razlúčime.. KO=432
Ako-že tim starim babám? . . KO=587
Americki mem robí kaž- . . .Paz= 11
Amerika,zem veliká . . . . .Paz= 12
A načo nastala láska? , w .. Pe= 3
A /:na dube:/ hrkotali . .16-12=489
Ana moja Ana chojže! I.II. .Paz= 13
Anča:/chlapcik nám idú . . . KO=541
Anča čierna buď mi verná..10-12=483aoe
Anča malá, Anča švárna . . . Pe= 20
Anča spí,na lavici drie-.I.25-7=251o
" " " " II. .KO=585
Aňička:/ti si truccvitá . .23-5=177e
Aňička:/ver si mi ma- (23-5)Paz= 20
Aňička dušiňka gde si . . 10-7=235aoe
" " neka- I. . .23-5=177o
" " " II. . . Pe = 24

Aňička kcnala..ňňe . .3-1=333
" má dočkajže ma. .Paz=21-I
" " čakajže ma . .Paz=P-6
" maliňká ňechoď 10-11=410oe
" má pekná biela . .KO= 13
" má prsten z modrim 1-12=455o
" moja,ďe si mi . .Paz=22-I
" " " " " . .Paz=22-II
" " " " " (2-8)KO= 99
Aňičkine dvere ňňúrcu.I.4-1= 5o
" " " II.2-1=721
Aňi mi je jesem,aňi . .Paz= 16
Aňi mi je večer,aňiwI.18-8=289o"
" " " " " II. 2-9=308
" " " " "III.4-13=308
Aňi mi perečko ňerob(2-12)KO=356
Aňi sa ma netíkaj,ňe-. .KO=348
Aňi sa mi aňi ňeďe- . .Paz= 17
" " " robiť ňekce(15-4)121oe-
Aňi sa ňeprejďe ďiouňa I9-7=233
" " " "III9-10=233
Aňi som dovica,aňi . . Paz= 18
Aňi som nemislev f svojejPaz= 19
Aňi som si ňemislela . .Pe= 17
Aňi tag ňebolo,aňi . .40-4= 49a
Aňi tag.ňeťažie,aňi ..11-1= 10o
Aňi tag ňevoňia drdmá,L40-4= 49ao-
" " " " II.Paz=P-8
" " " " III.Pe= 18
Aňi tuto ňebuďem,a- . .Paz=P-10
Anka,Aňička velmej ma- Paz= 15
Anka:/idú ti chlapci...Paz= 14
Anka čierna buď mi verná 5-3= 79
Anka u Ľubana posteľ ..Paz=P-11
A s tej straňe Dunaja tam Paz= 3
" " " " " ,ej Paz=4-I
" " " " " " Paz=4-II
" " " " " tm..7-14=590a
" " " " jazera ra-33-7=263
" " " " pri potvoňu Paz=P-12
A tam hore na javore(14-5)Pe=w 5
" " " " tom vrňu I.21-7=247o
" " " " " " II.3-9=314o
" " " " " "III.5-13=527o
" " " pri ťichom Du- Paz=P-13
" " " V Novom Sadu(25-6)Pe= 4
A tam tamdov poľa Kandov 5-4=109
A tá naša Ilelienka . . KO=542
" " " Helena,a . . Pe= 6
A " " zahradenka , , KO= 21
A ti moja najmilejšia..Paz=P-14
" " " " . .KO=726
A uš ten moj milí veď je..7-2= 29
A vi ďívki také sťa,ej 13-14=591
A v tej našej ňeďiňe,no-11-4=116
" " " kňcmiňke he-39-1=636
" " " " uliňki,jest,Paz= 1
Azda ťi je moja miľá,.2-12=474
Až niektoré ďiesňa povo-3-10=370
x= A s tej straňe za Dunajom(126)Paz=P-1

-2-

3
Banujem:/v tej báncsti . .KO= 25
Befeli oriślo, domov pój-.KO=636
Behala liška po múre.. 31-14=579=
Belshrad;/belehracká . . Paz=23-I
" " " . . Paz=23-II
" " turecké..(15-12)KO=639
Betár ja parobok,ej,be-38-14=635
Bešala liška po poli. .12-13=559
Biela ruža prekrásnu vó-..KO=321
" " prekvitala..46-15=704oe"+
Bielená košielka šitá. ..25-9=339
Bielia domíček pot tim o-.,2-8=272
Bieli koňík aj červení. . KO=545
Bila po polnoci len je-. .Pe= 23
Bili sa Cigáňi na do- , , 2-2=720
Bili sa chlepci v sobotu(22-10)= 84ao-
Bistrá vodička Dunajkom ..6-3= 67
Bívalo mi dobre od rvo-..30-2= 53oe
Bladožltá ruža kebi sí. .20-16=727
" " zača- . . . KO= 27
Bledá som ja bledá,bledu- I,40-14=638
" " " " " II.48-14=648
Bludím nocou podhviezdami,..33-6=219
Bodaj bi vás vi mládenci . .22-7=249oe
Bodaj to Komárno,zhore-,13-16=723oe
Bola edna švárna panna..34-14=625
Bola ena devečka:/čno-(25-12) Paz= 24
Bola ena hrlička,bo-. . . .KO=807
Bola láska bola,medzi. . . Pe= 32
Bola som ja bola voľa-..15-14=664
Bola som ti frajervočka..14-7=239e-
Bola žena tak spozdilá . 2-12=475
Bolela ma moja hláuka I.21-10=383=
" " " " II. 23-8=428
" " " " III.16-13=575o
" " " " IV. . Paz= 25
Boleráz:/zelení bo- . . 12-11=412oe
Boli bi ma zabili a . . 48-14=684
" " " " pre . .13-12=632
Bolí ma,kole ma v mojom..30-2= 63
" " malíček pore-. . . KO=721
" " malí prst pore- ..3-7=226
" " " " " . . .Paz=P-15
Bólovčanlia čo robíte. . .24-2= 46aoe
Bol ráz jeden král uhorský .Pe= 31
Borovka:/ zelená je bo- 39-9=357oe
Boskal som ja švárno ďiouča 3-13=521
Boskám ťa na líčko,abi ..34-6=220
Bou edom Štefan král w . .Paz= 27o
Bože:/čo mám robiť g mo-I.1-11=451ll
" " " " " " II.27-14=614
Bože:/de sa poďeu,ďcera..13-1= 12o
Bože mój:/prečo ma tak ..28-2= 51o
" " ,otče mój čo som 18-12=492
" " " " jak je . . Pe= 37
" " " " pre ko- . .KO= 35
" " " " ver mi . .5-9=311aoe
Brána://tá kulpínska brána,KO-1=152=
Bráňili tebe mňa uš ti . . KO= 36
Brašovská kasárňa malo- . .2-4=104o
Bratia Slováci sem sa maj-..Pe= 38
Brehovčanlia komu-že to.. 26-12=501a
Bubnujú:/a mi ešče pi- . .KO=640
Buc pochvál m pm ďaš(10-9)Paz= 29
Buďe vojna buďe,kto vo-..Paz= 30
C
Ces Paďinu bistrá voda,w..KO= 39
" " prečeká vo-..27-8=500o
Ces Pazovu muruvaná . . .Paz= 33
Ces prosmst Pazova muru-..Paz= 34
Ces Petrovec potvočíkom37-15=693+
Ces " tečie vodi- 1-8=271o+
Ces Selenču tečie bistrí32-9=347
Cestičkou stromcradím gw26-9=341
Cesta hore, druhá dole ..Paz= 31
Cez Erdevík je cestičkaw37-14=633+
Cez hájiceg je potvočik,16-3= 80oe=
Cez háj tečie potvočik vo-18-10=380
Cez hustje oblake,hoja-..Paz= 32
Cez zelené žitečko vo-..6-10=357o=
" " žitko voda I.33-9=349
" " " " III(40-11)Pe= 41
Cukor jedla kávu pila(15-9)Pe= 44"
Č
Čakaj-že ma moja milá..20-4 =137
Čakala ma:/mať pod oblo-28-8=302
Čakala som že zaklopeš,10-10=371
Čečie voda z izvora..I. .Paz= 35
" " " " II. .Paz= 35
Čečina:/zelená čeči- . . 6-5=160oe=
Čerešňa:/ej,červená čе- 17-15=668
Čerešňiči:/čerešňe še- .KO=722
Černoocí šuhajíček . . .4-13=523
Červená bjela fajouka . .Paz= 36
" garafija a , , , 9-2= 30o
" ruža fijalvočka ..KO= 44
" ruža v oreší . . .Pe= 46
" " " oriеší..30-15=393
" ružička s červe-..6-6=186ao
Červené jabíčko vo va-..21-5=179oe-
Červený kachel,biela pec..Pe= 49
Červenvo jabíčka v oblo-.15-6=197e
Čia to húska po tej voďe7-10=397o
Čierna vlna na bielom bu-I15-16=724
" " " " " II. .KO=524e
Čierne oči chotťe spať/I. 29-7=258
" " " " :/II29-7=258
" " " ",cho-..KO=611
" " ja mám za si-I23-3= 89o
" " " " " " II3-13= 89
Čiernou horou bystrá voda . .Pe= 54
Čie sa to ovečki hore ..6-13=533o
Čie sú to húski na tej vo-27-11=432
" " " koňe,koňíčki . .Pe= 51
Čie to húski:/na tej vo-8-11=407
" " " na tej vo- ..9-9=316
Čie-že je to jarné žitko I. 13-8=284o
" " " " " " II.26-12=284e
" " sa to poľe zelená 8-8=279
" " to ovečki hore..22-10=385
Čija to labuť po tej voďe 3-4=106
Čije je to,to prekrásne. .KO=728
Čije sa to biels húski (9-11)=407e
Čije sú koňe vo dvo-. . 29-4=139o

- 3 -

Či je to domček,na tom..3-12=463
Či je to láska a či sen? w11-13=553o
Čije-že to duce hore . . Paz=38-I
" " " " " = . Paz=38-II
Či pamätáš lipa moja .26 -15=679
Či to domček:/na tom vr-10-13=551oe
Či to zvoní zvonia čior-(14-16)KO=483
Či vieš milášeľ am jak vám, 25-9=338
Či vieš milášeľ si tiknám 18-10=338
Či z hora,či z dola každí 31-3= 99o
Či-že je to takí hrdí ..39-7=269o=
Či-že si šuhajko jak ru-15-6=198o=
Čiňiček:/vtáčik maličký. .2e= 57
Čo bolo to bolo pod na-I.35-4=146
" " " " " " II.4-13=146
Čo budeme robiť s tima..16-16=725
" " " " " . . . KO=591
Čo já robím,to já robím..5-8=276
Čo ja smutná robiť mám?..9-9=316
Čo je to za dievčatko s m0-Lo= 8
Čo mám robiť,červenýru- I10-3=359
" " " ,ej,čo mám II.10-3= 72
Čo mi je,to mi je poro-(38) Paz= 39
Čo mi vravia f Prkosove ..Paz= 40
Čo sa stalo:/v Kisáči no- 40-9=358
" " " :/v tom Petroxi (23-5)=177ao+
" " " nové v Liptá-. .Paz=43-I
" " " " " richtá-..Paz=43-II
" " " " " " w32-10=396o
" " " " " suse-..18-11=421
" " " " " širo-..38-15=695
" " " " " tej Sta-.Paz=43-I
" " " o dioučati. . .Paz= 45
" " " šej noviho I. .14-4=121o"
" " " " " " II. . 6-5=159
" " " tej noci v tich ..11-3= 75
" " " v Gajári v tm(v11-3)Pe= 61
" " " " Galoši " "(v11-3) Pe= 60
" " " " noci v pazor-(43)Paz= 46
" " " " Pazove na . .18-1= 17a
" " " " Šelenči na..32-14=622
" " " " Šándore na. .6-10=366
" " " " tej našej na- 8-6=189o
" " " " tom Kurpiňe?..Paz= 42
" " " " Priechoďe17-12=491
Čo sa susedovci o mňa . . 6-8=276oe=
Čo sa to šuchoce pod Ja-(2-11)Pe= 63
Čo sa v sveťe deje,Bože 15-14=593
" " " " " ,šejaj- 20-5=179o-
Čo si Jaňičko čo si robil?..30-9=346
Čo som ja ej s chudobniho20-11=425
" " " milí moj,čo som.21-2= 43-
" " ti urobila,že . . .KO= 52
Čo ten mesiac tak smutne svi-7-5=161
Čo ti dieuča za srce máš?30-10=394
Čo tí naši hútajú?vi- .. Paz= 47
Čo to dioučo hovorí?,m.. Paz= 48
" " " trkoce,tr- 40-4=583
" " máš má milá,čo to.. L0= 61
" " za veselie,ej,keď ..Pe= 64
Čo-že je to za prekrásno..Pe= 65

Čo-že je to za zalení..27-8=299o
" " sa to po ledňie..30-8=303
" " si ti kňiška,ta- 25-5=177
" " ti je dioučo moje..2e= 66
" " to tam šuští pot ti2-11=400o
Čuj piseň moju v noci pre-Pe= 67
D (3)
Daj sa mi dievčatko,daj sa2e= 68
Dajte ma mamo za frajer- 2-13=513
Dajte-že mi mroha šeni.19-10=381
Dám ja vám mamičko taků 12-8=293
Dám ti milá tri dukáti L8-11=408a
" " " " " II.10-13=550
Darmo ma mamičko:/na ško- 20-6=203
" " " na ško-,20-6=203o
" mi je vizerati. . .Paz= 50
" zme sa moj milí dar- 27-4=136
Dávala mi radu tá mo- ..3-12=374
Dávno bolo milí,keď zme 24-14=611
Dedina moja si taká . .32-11=439
Dedinka v údolí,srce..w 32-2= 55oe"
Dievča čo robíš v rose stu13-16=723aoe
Dievča:/čože to máš ruňu..7-6=188aoe
Dievča slovenské ktoré hi-w Pe= 72
Dievča z Babej hori puść ma 34-2= 58oe
Dievčence:/čože biz nás..29-10=392=
" :/malí vólu má-27-8=300o
Dievky,dievčatá,keď bi. . Pe= 74
Dioučа:/:bašalička:/:. .18-9=326o
Dioučа:/v mladom kveťe..23-5=178
Diouke://sa v dedňie zade- KO=670
Divie húske leteli,si- ..3-7=227o=
Dínom,dánom na kopečku. . Pe= 75
Dnes je sobota,ca-ri-ja. .Pe= 76
Dobre je dolniakom orať. .KO=817
Dobre mi:/dieučatko šepce 21-5=180
" " je dobre,čo bi L17-7=243ae
" " " " pri ma-..Paz=52-II
" " " " šejaj-.. 34-7=263
" nám tu bívať,aj ví-,11-8=282e=
" tebe Mikušova . . . 21-2= 43
" " moja milá . . . Paz= 53
" tomu kto má ženu. . .Pe= 81
" v Ameriki,ale . . . Paz= 54
Dobrí den Aňička,ako . .36-9=352
Dobrí večer Aňičkina..I.11-3= 74o
" " " II. KO = 59
" " čo robíš? 10-9=317
" " frajerka,fra-14-13=565
" " frajervočka L31-2= 55
" " " II.40-4=151
" " " III39-4= 57a
" " " IV.16-5=172
" " " V. 6-9=312o
" " " VI.11-13=553o
" " " VII.15-13=571
" " " VIII.38-15=151=
" " " IX. ..Paz=55-I
" " " X. . .Pe= 83
" " " XI. . Pe= 85
" " Jaňíkova I. 8-1= 8=
" " " II. Paz= 56

Dobrí večer má milá,čo .. Paz= 37
" " milá,ši si. . KO=643
" " moja milá . .10-7=235
" " staroděvna . .KO= 60
" " tám paňi krč-..KO= 61
Dobrú noc hviezdičkí už 1-5=154
" " má milá,dobrú..12-13=526oe
Do hore na poslali,se-I..7-3= 68oe
" " " " " II KO=574
Do kostola zvoňja,tajšla,14-1= 23=
Dol'dolinou tečje voda.. 1-3= 63
Dolina:/aká(si mi dl-..I.9-15=660
" :/ " " " " . . Pe= 87
" :/heja-noj . .(32),Paz=P-18
" :///hlboká doli-..32-9=348
" :/hlboká doli-,I.18-11=421
" :/ " " II. ,Paz=58-I
" :/ " " . . Paz=58-II
" :/kamenní chodňí..25-4=134o
" :/medzi dolina-(28)Paz= 59
" :/po ňej voda hu-11-14=587o
Domou stará cesta,jest tam24-12=499
Do našej kasárňi ,jamvo..Paz=51-I
" " " " .. Paz=51-II
Do nášho okienka hviezda,4-5=157-
Do Padím je cesta dlhá..13-1= 12o
Do Péčova cesta visa- ..23-9=336
Do potvočka voda tečie...1-6=181
Do rána je malá chvíla. . KO=360"
Do Selenčí vedje cesta . .Pe= 78
Dostal som ja prežalenní 16-9=324
Dostáu " " " (17-6)KO=329
Do tej našej ďedinvočki 27-7=255
" " " zahradečke 25-8=298
" " " zahradenki 30-6=221o-
" " " zahradjenki(51-IIPaz=P-19
" " " zahrade za- 3-12=476
Drieme za mi drieme v tom ze- KO=575
Drietomskou dolinou voden-Pe= 86"
Drž sa sinku egzecírku . Paz= 60
Dunaj:///ej Dunaj mútna 5-13=526
Duša moja Jaňík,virou- . .KO= 68
Dve srdiečká štiri očká 24-15=674
Daleko je Jabláň,jabkí- w13-8=284o=
Dateinka drobná date-. . KO= 69
" " samej. . Pe= 88
Djouča čo robíš vode stu-Paz=61-I
E
Edna ruža,dve ruže,dve. . KO=363
Edna stará mati,višla ..30-2= 54
Edom,dva,tri,štiri,pet,šest..KO=487
" " " " " ". Paz= 65
" " " " " " Paz= 66
Ej,Aňička mlinárova . . . Pe= 90
Ej,ani takžebolo,ani(Paz 77-III) pe= 89
Ej,azda ti je moja milá. .Pe= 92
Ej,ši je to prerodosná.,13-4=120o
Ej,čo koho do toho,že . . Pe= 93
Ej,čo som urobila,čo som 5-14=584a
" " " " ,zle som Paz= 67
(Ej,dievčina:/nechoď ty. .Pe= 94
Ej,dňom,dénom hovňdzi-.. Pe= 95
Ej,dioučence:/moje,kamá KO=436
Ej,dolina:/ej dolina. . KO= 76
" " :/hlboká do-. . KO= 75
Ej,do Lenčí:/daj mi . . Pe= 97
Ej,džandárí:/: ti sťavelí Paz= 69
" " " " " 17-5= 68e
Ej,furmaňi idú ej,ši-..Paz= 70
Ej háj,šej háj zelení háj 4-7=288o-
Ej,hoja:/:sloboda moja L.21-1=131ace=
Ej, " " " " II.22-4=131
Ej,hora:/ javoro- . . .33-9=348a
" " " zelená..I. . 11-5=186ace
" " " " II. . . KO= 77
Ej horička zelená,ši- 1-15=649
Ej,hori:/:čierne,ej ňe- 4-14=382oe
Ej,hori:/:smutné ste ni 11-2=673
(Ej)jabličko:/:čo najčeve-25-9=338ac
Ej,Jaňíček čo si robel? 1-7=224
Ej,javor:/: zelení,ej..15-13=570
Ej,kebi bola Iem ešte. . KO=702
Ej,kebi dali:/ešte raz29-15=683a
Ej,keď bi som ja mal soko-..Paz=P-21
Ej,keď ideš popred nás ne-Pe=102
Ej keď ja pijem:/po srci19-7=247
Ej,keď som išiel z vojninej-I-512
Ej,koči:/:má čierne oči. .Pe= 96
Ej,košeľvočka moja,ej. .8-4=113
Ej,kukulienka zakuka- 14-16=724o
Ej,láska:/:ňešťasná láska24-15=674
" " " ver si ňestálaě-7=232
Ej,Lízika:/:,mám ja ženu 17-16=725o
Ej,lúčka:/:: zelená, pase24-1= 23o
" " " " " II.4-16= 23
Ej,majerán zelení ma-,17-12=491
Ej,mám ja lúčku f šinkej 1-10=361
Ej,mamo moja teras sm- 36-14=628
Ej,Mariš:/:čo ma moríš..37-9=355a=
(Ej)mau som:/premarhau som10-4=114
Ej,musel by to chlap byť,čo Pe=103
Ej,na Dunaji moja mi- . .Pe=104
Ej,na zelenej lúkiko- 32-2= 56e-
Ej,šedala mi pod crieš-19-1= 18a
Ej,šind večiho žialu a- 9-13=545
Ej,ot kostola do mlina...2-5=154
Ej,padá:/: rosička,spalí27-6=212oe-
Ej,pije:/:/na kolaji tá- 37-4=149o-
" " ":/" "II(29-15)KO= 82
" " " " kolahi. . Paz=73-IIo
(Ej)pod lesom:/::/kačka vodu Paz= 75
Ej,mau som píšťalvoču o Paz= 74
Ej,pod našima okienkami Paz=P-24
(Ej),pola nás:/napadau nám Paz= 76
(Ej),popod Grúň:/popod Vah-Pe=107
Ej,po tej našej ďedině 24-2= 46o
Ej,po ňichom Dunaji bie- KO= 81
Ej,povedzže mi moja(KO=702)Pe=108
Ej,preč ňi je moja mi- . .KO=576
Ej,preletela lastovien-..KO= 83
Ej,preskočiu som čeveľa-(762)KO=703
Ej,rozmarín:/: ej zelení 20-15=670

- 5 - X-Hej,lepšie na doliňe,ako...21-14

Ej,sedí ptáčka na zelenom. 18-12=[illegible]
Ej,široko,visoko,to . . .Paz=77-1
" " " " . . . Paz=77-II
Ej,tá moja milá tam v Bo- Pe=109
Ej,točí sa mi točí,moj . .Pe=110
Ej,topol:: zelení topoľ 35-2= 59
Ej,to-tú:/moj ej mlej mo-11-16=720oe
Ej,taško bolo sikorovi 23-16=729
Ej,trávička zelená ska-(89)KO= 90
Ej,už sa na tej tore I.21-10=375
Ej,už som šecko prepil má-13-13=562
" " " " .II.16a=13=562
Ej,vichodí slňiečko spo-..KO= 89
Ej,v tích horách čierních 18-16=726o
Ej,sa našou dedinou,tam..9-15=659
Ej,zelí://:horkvo zelí,pre19-7=246
Ej,zora:/: červená,pita-16-16=725
Ej,zora:/:.už zora višla. .KO= 91
Ej,žalo dioučа,žalo trá- Paz=78-I
(Ej,)" " " .II.22-1= 21a
(Ej,)" " " III.24-7=251a
Ej,žandári:/:,vi ste 7-3= 68o-
Ej,ženi:/:,poraťte-že mi 19-10=381o
Žna lata dve lati,ej . . .KO=551
Žna sestra brata zala,I. Paz=62-I
" " " " II. Paz= 63
" " " " III. Paz= 64
Žáte jednu na posledi. .38-2= 62
Žáte príďem k tebe ras ..23-15=674o
Žáte ras sa obzrieď sám tim Paz=79-I
" " " " " " Paz=79-II
" " " " " "III 5-6=186ao
" " " " " 31-12 =509e+
" " ti poviem počuj 11-4=116
Žáte sa Iem masvet zroďiu . .KO=844
Žáte sa ňebuďem tej je-. .Paz= 80
Žáte sa ňevidám,ešte . .15-2= 36oe-
Žáte si ja:/pohár vína..24-5=178oe-
Žáte som ani ňezdriemla,4-12=469
Žáte som len počal má mi-(11-11)Pa=115
Žáte som mladučkí už som 42-14=640
Žáte som nemala pekné- 12-15=662
Žáte som ňeoženiu . . . 10-4=115e
Žáte som v ňeďelu s mámi- 7-13=536
Žáte som začal len mi mi- 26-15=675
Žáte vínko ňevikislo . .35-7=246oe
Z
Zijalay:/bodaj sa prija- 10-3= 73o
" " " " " . Paz=P-26
Zijalka./vor mi pekňe vo- 3-2= 25-
Zijalvočka moja tak mi. 27-9=342
Zrajer moj:/daj domov pr-10-6=192
" " :/ " mi prušen 16-1= 15
" " :/gle si si vo- Paz=86-I
" " :/ " " " " .. Paz=86-II
" " :/ " " " " ...Paz=86-III
" " :/vráť mi prsten Paz= 87
" " vereňí čo ma. .Paz= 88
" " " ciľe- . .Paz=P-27e
Zrajerovia moji,mala . . Paz=89-I
" " " . . Paz=89-II

Zrajervočka moja na mo-.7-5=151=
" " ,pekná 4-12=477
" " po sve-..Pe=119
Zrajervočke štiri preč(297)Paz=P-28
" " "(343)Paz=P-28
Zrajerčičky štyri preč o?. .Pe=120
G
Gágali nám gágeľi hu-. .Paz= 98
Gulalo sa gulalo čer-..14-6=196
" " " " , Pe=122
" " " ,gú-..15-12=488
H
Hádam tebe milá čerti. .Paz= 99
Hajá:/šesť volou:/orie ..KO=819
Hájičeg:/zelení háji-..13-3= 76o
Hej,boboňec:/zelení bo-..KO=349
Hej,bolo nás jedenásť,u(125)Pe=127
(Hej,) " " " " " 21-16=728
Hej,čožm si mi mojami(374 II)Paz=P-29
Hej,hore háj,dolu háj ho- Pe=123
Hej,hori naše,končí sa 13-14=591
Hej,išiel bi som,išiel bi 13-13=561
Hej,išiel čipkár ďedinu18-5=173
Hej,koňiari:/:deště koňe 10-6=191oe
Hej,musel by to chlap byť,čo Pe=125
Hej,naľej nám krčmárka sčo-14-6=197a
Héj,pijú chlapci pijú vka-..Paz=P-31
" " " " " " . . Pe=126
" " " "(Paz 77-III)KO=832
Héj,šibaj:/:prišibávaj na lk-14=588
Héj,šibeničky troje,kto-.. Pe=128
Hej,tutulu:/:mám frajerulk-14=588
Hej,vrši:/:zelené vrši 39-15 =695=
Hej,vrši a dolini,zrov-w20-7=247o=
Hinje ďiouča hinje na ť- Paz=100
Hňevala sa frajervočka ..28-8=301
Hoc' som jaaj veľkí roňbš 12-14=591
Hoja Ďunďa háj,čarokrá-. . Pe=130
" " hoja posla- ..Paz=P-32
Hojže,Boče,žehanuj-že. .Paz=103
Hopa-cupa kozina,daj . . KO=595
Hopsa Žuska srce moje(595) KO=596
Hora,hora:/dve dolini, 8-16=717
Hora:/hora visoká,ho- 46-15=704e-
Hora:/javorová bíli . . 5-4=577o
" :/ " pekná I. 2-13=513o-
" :/ " " II.39-15=696=
" :/pekná je javoro-. .KO=282
" :/visoká si,moja I...36-4=177(a)
" :/ " " " II. .24-7=147ao=
" :/visoki strom,dajmi 6-11=406
" :/visoko rasť,daj že(34)Paz=101-II
" :/zelená horička . 25-2= 47e
Hore bučina,de je mo- . .KO=732
Hore grúňom,dolu grúňom..KO=828e
Hore háj,dolu háj,čiste 20-8=291
" " " " 42-14=640
Hore Hron,dolu Hron,ja som Pe=136
Hore Hronom,dolu Hronom LPe=137
" " " " II.36-14=631

- 6 -

Horela lipka horela. .10-11=409oe"
Horenka:/hore,zeľná. .w 30-12=495o"
Horienka,hora zeľená. . Paz=102
Horička:/zelená hori-II.w Pe=140
" " " " I. 2-4=105-
" zeľená zele-. .29-9=345e
Hor uľicou iďem do ňe-,30-6=214o
" " " " ze-,8-11=189
" " ja pójďem ob- 8-2= 29a
" " pójďem do ňe-37-9=355
Hrajťe mi muzikanťi,ňech 3-4=105
Hrešila ma moja mať,ja..2-1= 2o-
Hrnce,misky,aj rajňički..Pe=141
Hromi biju,zbúrenie sa, 39-15=724e=
Hučala horička,hučal . .1-5=153=
Hudú huci vo dvore,hu-14-16=724o
Husári:/šej-aj-hoj peknie 5-5=159
Husi bieľe husi viso-..1-13=512
" " " " . . Paz=104
" " " "(104) Paz=106
Hviezdički:/vi jasňe svie-w12-7=237o=
Hviezdičková,mesiačková 29-6=213
CH
Chistala ma moja maťi..22-2= 44o-
Chiťili lovci zajaca . . KO=849
Chytil otec sojku,chyti- Pe=149
Chlapec som ja chlapec,ej 14-7=228
Choďi Anka po zahrade, 16-13=576
Choďi ďiouča po strňisku..KO=773
Choďieval bi jak vám kebi,22-10=358ao
Choďievali bi k rám,že čie-Paz=109
Choďieval k nám jeden šuhaj 17-2= 38o"
" " " švárni šu-20-14=605
" si vaľa rás, aj 21-3= 87
" " " " pod 24-5= 87
Choďila Aňička smutná ..9-3= 70o
" " v zele..28-3= 96
Choďila ďievčina po ho-13-7=238oe=
" " v zele-..Pe=148
Choďila ľiška po raľi I.2-14=579ae
" " " " . .Paz=107-II
Choďila Zuzana ejáj . . .KO=655
" " oko- I. 18-1=138a
" " " II. 26-5=138a
" " " III. 4-6=138
" " " IV. 20-9=138
" " " V. 20-9=138
" " " VI. .Pe=145
Choďili chlapci k nám,že čie 5-12=500o
Choďím,blúďim v Ameriki,Paz=110
Choďím frajervočka,choďím 37-11=445
Choďí šuhaj po dvore,klo-16-2= 37o
Chorá som ja velmej chorá (12) Paz=114
Chovala drnda husi f ko-, .24-5=178
Chvala Bohu dobre mi je..Paz=P-24
" " že som chudo-(7-1)Pe=147
Chudoba:/ti si velká vi- KO=846
I
Iďe Cerouski po ďeďi-. .Paz=112
Iďe ďiouča po uľici . 40 -9=359o
Iďe furman doľinou,i- 1-15=649oe
Iďe Jaňik uľicou,na . .28-3= 97

Iďeme:/hore(po ďeďi-). .10-13=547e
Iďeme miľí do poľa . . .23-12=497
Iďem:///(ľebo misím na)v 35-6=222o
Iďem:/// " " . . . Paz=114
" :/ ľebo misím:/aj,. .1-4=104e
" " " " chudo-,20-8=290-
Iďe miľí po uľici . . . .10-1=279
Iďe poštár iďe,tele- . . Lo= 35
Iďe richtár po ďeďiňe . . Paz=P-35
Iďe " " " . . . KO=851
Iďe šuhaj horičkou,tou 14-14=592
Iďe " po uľici . . . . KO= 10
Iďe ťaškí furman k nám ťa-..KO=858
Iďe večer večeríček . . . Paz=113
Idú chlapci zo šíreho . .5-12=477o
Idú mláďenci hore ďe-..w.. Pe=152"
Idú po uľici traja . . .12-14=591
Isťe banuvala ribvo-. . . 2-1= 2
Išiel Janko cez horu,cez..2-8=273
Išiel sedliak do Nového . .Pe=154
Išiel som ja hor uľicou,18-11=420
Išiel starí z hosťini,héj,17-5=172
Išla Aňička po háji . . .23-3= 91
Išla baba pec kúriť,pec . .KO=581
Išla Marína do cinto- ..10-11=410oe
Išla moja milá ťichou . .22-2= 44oe=
Išla žena do mlina a . . . KO=594
Išli dievky ľan trhať,vy-..Pe=157
Išli tri panenki s Turca,13-12=485
Išlo ďiouča do viňici (26-2) KO=305
" " " zahrade,I. .5-4=108
" " " " II. 5-12=108o
" " gu spoveďi(140) Paz=P-36
" " " " . . . KO=711
" " " " . . 12-15=662a=
" " na vodu,ces. . .4-9=310
" " " " " . . . KO= 19
" " " " cez . . KO=687
Išou by ja do vás,keby . . . Pe=158
" čipkár s Petrouca do ..Paz=115
J
Ja do hori://(ňepójďem ..17-8=228e
Jahoda:/jahodoví ko- . . 12-2= 33
" " " prú-. . 36-6=222
Jaj,anďika aňjel moj,za-,26-6=210o
Jaj,/:Aňička:/čo(si taká).4-7=227o
" Aňička čo ťito,čo . . 6-15=655o
" " " to máš jaj-..KO=597
" " gďe si bola . .7-7=231a
Jaj/:Bože:/zas ma ma muž..KO=795
" " " " " " " II. KO=796
Jaj Bože moj,či jeten zvet 5-12=477
" " " čo mám robiť?I.12-4=118
" " " " " " II28-9=344=
" " " miľí,zlá ra- 7-11=407a
" " " " " " .. Paz=117-I
" " " " " " .. Paz=117-II
" " " " " " .. Paz=117-IV
" " " " zlie ča-..Paz=P-38
" " " načo som ľem..KO= 23
" " " prebože,čo 31-10=394o
" " " " ,kto?17-11=419o
" " " " moj,I.3-13=519o

- 7 -

Jaj, Bože moj, prebože mój II.Paz=120
" " " " " III.Paz=121
" " " " " IV.Paz=122
" " " premilení I. 19-2= 40o
" " " " II. .1-9=308
" " " " III. ..KO=544
" " " preňešťasná, 29-10=597
" " " svet moj zarmú-20-6=203
" " " šíri svet je..KO= 22
" " " tí uhorskí...Paz=123
" " " ver je nvcka 23-10=386a
" " " ver je to zle,3-14=581
Jaj Bože prebože,či mi . .Paz=118-I
" " " " ". . .Paz=118-III
" " " čo si. .6-12=478
" " " čo som I..1-5=153
" " " " " II. .KO=379
" " " ver je . .Paz=119
" " " " mi. .29-7=400ae
Jaj:/dievča moje jaj do..1-16=709
Jaj,Jaňíčeg duša má ba-,12-13=599o
Jaj,mamička moja,laká- . .Paz=125
" " " ,ňebo-..14-10=373
" " " prisňiu. .KO=766
Jaj,mamička prečo šeckich,19-2= 40o
" " premíľaná . .18-2= 39o
Jaj,petkovskí hrad,tak tam bu-13=540
Jaj,tá ľaboať bolavá sr-13-10=372
Jaj-ňe Bože ako je to. . 13-9=321
Jaňíčko čo robíš,že ti.. 14-4=120oe
Jaňíčko,Janko náš,černu 40-15=697o=
Jaňík:/čo robievaš,(28-2)v.Paz=126
Jaňík:/šíri zbojňík,Jaňík, 4-4=107
" " " " viší(29-2)KO=133
" " " " (21-6)KO=835
Jaňíkova Aňička o- . . . . KO=293
Jaňíkove čierne oči..(126)Paz=128
Jaňík s Bólovicc, švírni mlá- Paz=127
Janoi/doma bívaj,do su-. .7-4=295o
Ja parobok v mladom veku,33-11=440e=
Jar už prišla,láska prišla,15-13=571
Ja si tuto spievam a do-..6-14=638
Jasná hviezda do ulici. .38-4=150o-
Jasná strela letela ro-,10-13=550o
Ja som bača velmo starí. . KO=825e
Ja som furman,to ja dobre..KO=546
Ja som malá maličká,čier-..Pe=162
Ja som richtárou sim,ja ro-KO=528
Ja som sa ožeňiu,žeňiť . . KO=578
Ja som šuhaj v mladom veku(29-12)Paz=116
Ja " " " Aradáču. . .19-8=289
Ja viem miľi že k nám príďeš, 21-14=606
Javorík:/popod javor cho-5-13=527
Javorík:/pod javorkom cho- I. .KO=479
" " " " "II(24-3)KO=709
Javorník:/cez javorník cho- Pe=166
Javor:/strom zelení pri ťe-5-1= 6
Ja sú ťebou moj najmiláí, 19-11=423
Jedná druhej riekla,keď ko-,Pe=167
Jedna ruža dve ruže,dve..40-15=697e=
Jedna stará matka,jedna..26-4=267
Jest do ňeba cestička,po..Paz=129

K
Káčer na doliňe,kačka. . .KO=859
Kačička divoká leťe- I. 1-11=398o
" " " II.w 19-9=515g=
" " " III. 5-13=515
" " " IV. . KO=869
" " zleťe-V. .Paz=P-39
" " " VI. .Paz=P-39
Kač-:///kačena nasypem ti,Pe=169
Kaďes holúbka lietala..40-15=697
Kalina,malina vo vo-..(89)Paz=130
Kamaráti moji,čo sa...13-10=373
" " ,iďem . . 7-15=657
Kamaráti premilí čo- . . .KO=674
Kamarátka moja hňevám . . KO=689
Kamarát sa žeňí,ej,pój-..4-4=106
Kapusta,polioukа zo su-. .KO=547
Kasáreňskou bránou,žiaľvo-,Lo= 69
Kázala mi maťi bieľe..I.12-4=116oe
" " " " II.28-9=116
Kázala mi milá prísť,ej,18-7=246
Každá dioukа blázon,čo ve- 12-13=560o=
Každá mamka pekné kveti,38-2= 61
Každej dioukí radu bi som Paz=131-I
Kceu sa Jaňíg žeňiť:/maťi..Paz=132
Kceňli milá moja biťi?. .Paz=133-I
" " " "(v.61-2)Paz=133-II
" " " " . . Paz=133-II
" " vedieď,ďe ja..Paz=134
Kďe iďeš čierny barane?. .Pe=172
Kďe pójďeš na špacír moja 19-11=422
Kďe si bola:/ňnulienka? 21-5=179oe
" " " " (24-1)KO=252
" " " " 10-15=660o
" " " tej noci ne- ..Pe=174
Kďe si bol Jaňíčeg do bie- 24-2= 46ao-
" " " " " II(6-1)KO=612
Kďe si Jaňík, gďe si bol,keť.6-13=530
Kde si,milá/:gďe si/a ..6-10=366
Kde si sivá holubička..13-10=374
Kde Slovenka tam je spev,tam Pe=175
Kde ste boli z večera,tam. .Pe=176
Kde-že iďeš Helenko,He- ..KO=249
Kde-že je ten hájik,ten ze-9-13=542
Kde-že si Aňička,kde s'tí.. Pe=177
Kde-že si mi moja milá..24-1=178ao
Kebi bola ako ňi som I. 34-7= 3a
" " " " " II. .3-8= 3
" " " " " . . .Paz=136-I
" " Iem ešťe raz ..39-7=270
Keby bola vedela,že . . . Pe=178
Kebi dali ešťe raz vi-,26-14=614
Kebi ja bola vedela . . 25-3= 91
Kebi ja bol o tom vedel. .9-2=203o"
" " " vtáčkom žale-11-11=410g
" " Bože moj f sobo-..Paz=137
" " mau čo náš báťa..Paz=138
" " vedela,čo moj. .25-4=134o
Kebi mi ňeboli hori . . 9-11=452o
Kebi s'mala moja milá. . 3-9=310
Kebi som ja mala,čo bi . .10-5=164o
" " " " ,hej,ke-,23-14=308

Keď som ja mala:/soko-. .12-15=662
" " " " kľúče . . 5-9=311=
" " " " soko-, , .7-12=478
" " " veďela,ke-. .16-10=611
" " " " ,že . .16-10=377o
" " sa fčera ňebou.. 36-7=266
Kebi sťe vi mamo moja .I. .8-2= 30
" " " " " II.33-11= 30a
Kebi šuhaj ňepiu:/ej,vou-..Paz=139
Kebi veďeu:/že milá ňe- . . Paz=140-I
" " " " " " . . .Paz=140-III
" " " " " " . . . Paz=140-II
Kedi sa ja:/s ťebou ešťe ..11-8=281
Kedi-že to žitko vijde?I. .7-4=111-
" " " " " II..2-15=649
" " " " vinde(126)Paz=135
Keď bys bol Janíčak poslú-..Pe=180
Keď husliški zahraju a...15-13=572
Keď ja buďem maširuvať. . 15-7=240oe
" " " rukovať . . . .Lo= 58
" " iďem k vám na píšťaľ-,KO=727
" " ňemam,mamko moja . .Paz=141
" " pójďem dievčaťu švá-.L15-9=322
" " " " " II.11-9=460
" " " povandrujem.17-15=669
Keď ja pójďem povandrujem..KO=300
" " " s vojni na si-Pe=181
" " smutní pójďem na tú 7-6=187=
" " vínďem:/medzi naše..KO=299
Keď jej prišiel pondelok jaj,Pe=183
Keď ma do Osjeku viprá-(186)Paz=P-42
Keď mesáčik zňeba svítil.29-14=616
Keď mi do hore pójďeme,w .Paz=143
Keď mi srce choré,keď ma,15-5=168oe
Keď roskviňe biela ruža.. 25-15=677"
Keď ružička:/prekvitala.. 1-4=103
Keď ružičku presádzala .(25-8)=297
Keď vojáčik narukuvau . .15-5=171e
Keď zme chodievali vŕškom.30-8=304
" " " " II.1-9=304
" " išli cez Mantaľu. .Ko=641
" " " do Mantave. .Paz=145
" " maľi vo viňici. .8-14=589a
" " mašíraľi cez rus-(15-16)KO=683
" " " s Pešťi. .Pe=191
" " Varadíňe na dan-..Paz=146
" " v Galíciji ma ko- ..Paz=147
Kerá ďifka kerá ňima . . 22-6=205
Kerá dievka bez frajera. . Pe=222
Kerá ďiouka bes " 22-12=668o
" " kerá ňima. . 21-1= 20o-
Kerá je to hviezďička má?17-14=600
Keť fijala prekvitala. . . KO=841
Keť frajer frajerku nahá,w 11-6=193"
Keť f tej našej krčme huďba 20-12=495
Keť komára žeňili,že-. .35-11=442aoe
Keť pójďem s Pazova,dám sa 36-4=472a+
" " " Petrouca" " 31-12=508
Keť pójďeš poľa nás:/ozri. .1-6=182o=
Keť sa ďiouča vidá košiel-10-13=576
Keť sa milí na vojnu brau-. . Paz=150

Keť sa milí na vojnu brau,W2-10=396o=
" " " od miľej brau,Paz=149
" " mi prejďeme hore I..28-2= 50oe
" " " " " II.40-15=186
" " moj najmilší preč od-25-5=533
" " " " " " II.11-16=721
" " sedľiak nahňevá o- KO=729
" " Slovák ta do sveta KO=785e
" " šuhaj žeňí ako . . Pe=188
" " tá síkorka vidá-.8-13=541
" " v brehách žito flači- Pe=189
Keť si ja zaspievam,ej, 27-12=503o
" " kcela frajera mať,I.2-13=526ao
" " " " " II.5-13=526o
" " " " " . . Paz=151-II
" " kvati poľievala..30-3=469
Keť si ma viďela velmej,26-3= 92a
Keť slňiečko z rána viďe 27-3= 94o"
Keť som bola malá,maľi-I.28-2= 52oe
" " " " "II.26-10=389
" " " " matka 20-15=670
" " " fčera na zá-7-12=479o
" " " panna,slobo-..KO=797
" " bol maľičký pacho-Pe=193
" " došel do šesnácté- 8-13=531
" " ešťe pri murárach..KO=856
" " fčera prala šaty..Pe=219
" " húske pásala,vi-10-4=115=
" " išel hore-dole..15-7=241ao-
" " išiel ces Košice..Pe=199
" " " ces ten "sakoť"196=202a
" " " " tie hori,W7-12=479o"
" " " cez hájik ze-18-7=244o
" " " do poľa,tam10-9=316
" " " fčera od mi- 29-14=616
" " " " večer. .3-5= 20"
" " " kolo mľina..25-3= 92aoe
" " " " panskej,24-7=251o-
" " " od mámilej. . Pe=197
" " " " méj miľej..47-15=705o-
" " " s Pešťi do Bu- .Lo= 46
" " " šírim poľom..3-5=156
" " " z vojenčiňe,29-10=722ao
" " " "vojňe domov 37-2= 61o
" " išla ces to poľe..KO=808
" " " cez hájih ze-KO= 57
" " " fčera večer(35-4)Paz=P-45
" " " " " 40-11=449
Keť som išla:/ " " 28-7=257a
" " " " " " . . .KO= 55
" " " choňíčkom,tím KO=312
" " " Kovačicou . . KO=311
" " " okolo háj- 47-14=647
" " " seno hrabať I.20-10=382
" " " " " II.6-11=405
" " " " " III.6-11=405
" " " s kostola,mi-18-4=126o=
" " " " " sko-37-7=465
" " " " " zo. . Pe=200
" " išou ces polianku 8-2= 29e
" " " fčera večer 22-1= 20
" " " g mojej miľej 32-6=218

Keť som išou ja od námi-. .8-9=460
Keť som išou:/(od Mariši). .Pe=202
" " " kolo panskej I.16-3= 80a
" " " " " II. .KO= 64
" " " na vandrouki. . KO=599
" " " od Aňički(26-5) KO=384
" " " od mámilej,I. 20-3= 86=
" " " " " II. 17-4=124
" " " " " III. 25-6=210o
" " " " " IV, 12-13=557
" " " " " V. . .KO=315-
" " " " " VI.. .KO=644
" " " " " VII. . Pe=197
" " " " " VIII. . Pe=196
" " " " " IX. . Paz=158
" " " okolo hájku ..20-2= 42oe=
" " " " vás . . .Paz=156o
" " " " " . . .18-9=328a
" " " ot pola vás I. 17-9=327a
" " " " " " II. .KO= 73e
" " " po ulici . . 28-9=343a
" " " v noci po u- . Paz=160
" " išov od Aňičky . . .Pe=204
" " " " mámilej . . Pe=206
" " išou z Marškou ces to KO=647
" " " zo záropstva. .Paz=161-II
" " " " " . .Paz=161-I
" " ja bou /:mlí:/ . . Paz=165
" " " " na štáciji..Paz=163
" " " " pri muziki,14-6=196
" " " " šesnácroční,26-6=209o=
" " " jablčka ráňa-..37-4=535o
" " " k vám chodievávau I.37-2= 60
" " " " " " II.10-6=191
" " " " " " III. KO= 84
" " " " " " IV. KO=383e
" " " " " chodívával,3-13=517
" " k vám chodieval cez há- 34-4=144o
" " " " " " " (18-2)=144e
" " mala šesnác rvočkov 15-12=488
" " maširoval otec. . 22-14=607
" " na Dunaji šati . . .KO=489e
" " narukuvau,milá . .29-8=303aoe=+
" " oral,keť som drlal..31-15=686
" " " :/(keť som sial) 26-2= 48o-
" " orav" (keť som siav),Pe=212
" " pásol koňe,voli I.33-4=143
" " " " " II...KO=826
" " " na polani w I. .9-6=190
" " " " " IV. 37-9=353
" " pásov kone,voli . . Pe=213
" " sa ja mladí na tú,12-16=722
" " " " od milej od- Paz=P-49
" " " " z nážho kraja..31-6=216o
" " " " " " " . . Pe=214
" " " prevážau s Pešti(18-1)Paz=164
" " stáu na varťe v noci 14-15=664
" " " " " " " . . Paz=165
" " šiel ces/:pole:/. .34-9=350e
" " " cez/:mesto:/. .Paz=P-50
" " " " " . . Pe=215

Keť som šiel do neba,išiel .w.Pe=195
" " " odmilej už svi-w 3-16=712e
" " šla s kostola za ra-w27-10=391
" " trávu kosil,útly. .Pe=217
" " ťa ja zmiloval. .12-5=167
Keť šoferi naštartujú. . .Pe=220
Kisácke hodini smutňe..(18-2)= 39
Kisúca:/kisúca vodi- ..13-11=414oe
Kohútov odženiem bi noc 12-10=372
Kolíše sa javor nad bi-w 18-6=200o-
" " " " mú-w 16-14=200
Kolo nás,popred nás cestí-17-12=490
Komu-že je tak dobre jak32-4=403
Koňe moje koňe zláma-(86-2)Paz=167
" " " " . . 7-11=407
" " vraná pekňe . . Lo= 90
Koňíčeg moj hrdí,vraní . .KO=769
" " " " . . Pe=223
" " sivo-vraní,37-11=445o
" " smutní vraní..KO=648
" " vraní,poskoč,8-16=716
Konopa:/na zelenej by-(7-3)Pe=224
" " zelená kono. . .5-14=538
Konope:/zelené kono-I. . 7-3= 67aoe
" " " " II.w 30-9= 67o-
" " " " III.w 5-14= 67ao
" " " " IV.. 5-14= 67
" " " " V. . .Paz=166-II
Kopala studňičku poze-I. 7-6=188=
" " " II.11-11=188oe
Košeľuočka biela,šitá I. .KO=650
" " " II. KO=651
Kotecová pec kúrila . . . KO=550
Kovačica:/to je peknvo(31-12)KO=326
Kovačická krčma nová . .31-2= 54o
" štácija na . .33-7= 2ao
" veža s padin-(19-6)KO=770
" vež pekná vi-(2-8)KO= 98
Kovačickje peknje zvoni(20-11) KO=332
" zvoni,čo tak. .3-1= 3
" " ,tagmi(14-4)KO=718
Kovačickvo pole na peknej.27-2=508o
" šíre pole..I...KO=652
" " " II. 6-6=187o-+
Krásna hora varadínska. . KO= 94
Krásna:/kde si húski pásla?Pe=228
Krásna Pasáčka husičkí 11-15=661e"
Krčmárik maličkí,trasú..7-13=537e"
Kto má počernú milenku. . KO=337
Ktorá dievka z rána je ve-,48-15=706
Kto sa žení,nech sa žeňi...13-6=196
Kto to klepká:/na naše o-8-13=539
Kukala kukučka oko- . . 8-16=716
Kukulienka kde si bola (26-5)Pe=231
" kuká,až sa(15-5)Pe=230
Kukurica,kender,buza . . .KO=552
" Klasatá,pe-. . Paz=168
Kukurička strapatá stra- 23-4=131oe
Kúpala sa Anka v mori . . KO= 97
Kúpiu Cigám somára,bi. . .KO=580
Kuri hraju,psi štekaju I .Paz= 169-I

-10-

Kuri hraju,psi šťekaju,II.Paz=169-II
Kuvikaľi kuvici f tej . . .Paz=170-I
" " " " . . .Paz=170-II
Kvitne drobná ďatelinka.w..Lo= 18e
Kvitňe mi čerešňa samim(117-II)Paz=172
" " tuľipám,kvitnú(16-5)Paz=171
Kvitňe ruža kvitňe ve aj..14-3= 78o
Kvitňi-že mi kvitňi biela,17-2= 37o
" " " ruža kvitňi,13-5=157=
K vôľi mi je g vóľi,edom . . KO=108
L (Ľ)
Láska,Bože,láska,gďe ťa..10-2= 31oe
Láska:/je veľmi fa- . .w 18-6=201="
" " načo si ľen na sve-, 15-1= 14
" " to je ťašká vec:w..4-13=523oe-
" " verná láska veť si w 14-9=321o-
Lastovička lieta hovo-..12-11=410
" lita hovo- ..10-14=595
Lastovienka lieta hovo- ..Paz=173
Ledačina leda,boskať . . .Paz=174
Len jednu pesňičku mám f sme 4-13=565
Lepšie je ňevesti milu- .1-11=397
Leťela brňela biela . . . .KO=101
Leťela huz biela,ľeťe-.. 19-9=330o
Leťela:/ponat kostou hvie- ,31-9=461
Leťelo ftáča nad nami . .31-5=692
Leťel sokol nat Krakov,nat 4-15=651
Leťí holub ľeťí cez ze- . . Paz=175
" " " " " (86-1)Paz=175-II
" " " ponad w. . .KO=447
Leťí:/roj ponad milej dvor. .KO=104
" " " " " " II. KO=105
" " " " " " . . Pe=237
" " ruoj " " " .. Paz=177
Leťí prúd ďivo je skrva-..2-16=710
Leťí siví sokol popod . . Paz=176
Liala vodu do popola . . . Pe=238
Lietala brnkala sivá . . .Paz=178
" " " (19-9)Paz=179
Lietala gágala biela . .49-15=707
Lietala mi lastovienka..30-14=619a
Limbora:/zeľená limbo-I. 16-2= 36e
" " " " II.w 9-6=190o-
Linďička visoká,lísto-I. 1-14=330o=
" " " II. w KO=537
" " stromí-..27-14=614
Lístočok z javora,otpa-. .8-13=540o
Lúčenie:/ver je(to ťašká)..16-8=287
" " " " " " . .Paz=P-51
" " " " " " . . Paz=P-51-II
L
Ľahko ťebe moja milá . .31-10=459
Ľaľija:/ruža prekvitala..39-7=466
Ľúbosť,Bože,ľúbosť ver je 25-15=678
Ľúbosť:/ti ňeštasná ľu- 31-11=438
Ľuďia vravia že som ja ta- 31-4=141ao
" " " " takí . Paz=P-52-I
M
Majerán:/,zeľení maje-.. 27-9=343oe
Májová ťichá noc tmavá ..10-8=280aoe
Májové ruže šťepené . .w . Lo= 3
Májoví večiarok v slzách..4-8=275
Makar som aj richtárova .Paz=181
" " ja šuhaj s chudo-(16-5)Paz=182
Mala matka sjedních sinou . .Paz=P-54
Mala som frajera aj tro-32-3=102o
" " " ako(19-3)Paz=133
" " " hoďi-. . 12-4=117oe
" " ja ľem eňiho I. 29-10=459
" " " " " II. .Paz=P-55
" " " mala edňi- 41-15=699
" " ":/dosť verniho 49-16=708
" " " rozmarienok..10-3= 74
" " " rozmarín,ro- I. Paz=184
" " " " " II.Paz=184
" " " šejajhoj,ľem 14-2= 34
" " " šuhaja švár- 20-10=382
" " " vo fertuške..37-4=670
" " :/tuľipám za pá-w..KO=450e"
" " milého,čo sa . . .Pe=246
" " " ,holúb-..15-15=665
Malí figoví strom,nahí- ..KO=667
Malo ďiouča malo,bieľe..12-7=237
Málo žita:/málo žita re-11-3= 74
Mal som enu frajeruočku w .KO=449
" " frajeruočku,nežnú,21-14=606
" " ja koňíka sivo-. . Pe=241
" " jednu frajervočku 9-9=316
" " koňe oba boli I. 32-6=216
" " " " " II.. 4-9=216a
" " orech:/a v ňom boli,41-15=698
" " píšťalvočku oďe- 9-6=190o
" " seďem grajciarov. .Pe=242
Mal tem Gombár enu céru..Paz=P-61
Malovanie jarmá,osem. . .7-7=231o
Máme hrušku ňeroďieva. .8-14=585
Mám frajera pekniho,pe- 13-4=119=
Mám frajerku:/slúži na fa-..Pe=248
Mám frajerku velmi pekná 28-11=454
Má milá premilá,ďe si 22-11=427
" " " ,ešťe . .34-2= 57
" " " ver máš..23-1= 21
" " " " pe-,23-14=608
Mám ja edom kabát noví. .7-1= 7
" " enu frajervočku ..Paz=185
" " " " II. Paz=185
" " frajervočku čomi..24-8=296
" " " velmej..KO=733
" " hrušku ranú pójďem 6-11=405
" " jednu zahradvočku 6-8=278
" " koňa Faku,ej,čo,38-14=634
" " pekní traktor noví Paz=P-56
" " prsťem z bieľim očkom 29-4=138oe-
" " " " " " ..Pe=252b
" " " " eňim očkom ,Paz=P-57
" " tragač starí ceľý. .Pe=253
" " ženu,aľe mi je . . Paz=P-58
Mamko moja ľem mňa ednu 34-11=441
" " mamičenko,w ,16-15=666e
" " mamko má ťaš-. .KO=615
" " milá,obá- . . . KO=116
" " peknú céru . . 3-3= 65o

-11-

Mamo:/mamulienka,dodaj- . .Paz=P-60
" " ,dajte ma,za sta-..12-7=237
Mamo,moja len mňa ednu.(29-10)KO=211
" " mamo len mňa I. .17-3= 81=
" " " " " II. 39-4= 81
" " " " " III. 9-2=225
" " " " " IV. 9-10=225
" " " " " V. .4-13=525
" " viďela som . . .22-12=497
Mamo ožením,sa sím moj. .15-16=724e
Mám pred domom velmo peknú,44-14=643
Mám prsten od milého,so . .32-15=687
Mám v obločku ja tri šrepi. .24-4=133
Mám v zahratki bažajlíčku..Paz=187
Manko:/ožením sa,sím moj. . .Paz=P-59
Marienka,šepolievaj čho-..9-13=543o
Mariša:/zle si pochodi-(25-7)Pe=257
Marô,Juliô čo ma morîš . . .Pe=256
Marka Adamovie zasta- . . 29-2= 52
Marka naša Marka poď s nar . .Pe=258
Masár:/bilí masár,ej gde..31-15=686
Mať moja:/za dvoma hora-),15-12=488oe
" " " " " w . .KO=813
Medveďku daj labku,pójde-.. Pe=260
Medzi dvoma brehami,jest.. Paz=188-II
" " " " w 25-12=501a
" " brehi,tichi. . 19-5=201ao
" " brieškí,sivá . . Paz=190
" " hájí na tej . .27-6=211-
" " horami,ra- w ..25-12=629e
" " vrškí hlbo-,I. .21-9=332
" " " " II. .1-15=650
Medzi horami lipka ze- . . 2-3= 64aoe
Merkuvalo:/(dievča vino- ..Paz=191
Mesiáš prišiel na svet prav- Pe=203
Milá:/milujem ťa,rád ťa,.34-11=441
" ",tvoja miseľ,či u- . . Paz=192
Milá mi tá strana,gde slnc.12-10=372
Milá moja,premilená . . . . Pe=264
" " pusť ma nuka . . .KO=396e
Milí:/ako je ta strá- . (126)Paz=193
" " čo si prišou,veť si..8-15=658a
" " lastovička,otpa-(7-6)Paz=195
" " skade chodíš,gdeže..26-6=221
Milí moj,frajer moj,pore-. .KO=214
" " " " úprim- 20-4=128
" " :/čo som(ja počula? 20-2= 41o
" " " kde s' ňera večer38-14=634
" " " kde si mi ňera. .3-11=398
" " " milvo(moje ťňa (18)Paz=196
" " " ružička voňa- . . KO=395
Miloval ma:/jedzn šuhaj. .15-3= 79
Milujem čaro tich strún,. 4-10=458
Milujem ňiho zo sr- . . 23-15=674
Milujem šuhaja velki- . .13-11=414
Milujem ťa milí s celi-..42-15=699a
Miluvala som ťa milí . . . 6-9=456
Mi ňišt ňgkceme,len to čo . .KO=788
Mislim si ja mislím,že ja .. 31-9=347
My sme smeli vojaci,ňa- . . Pe=274
Mňa nebite Maru bite . . . Pe=266
Moňí dievča konpe u- . . . KO=557

Močila konope moči-. . . Pe=267
Močila som konope s mo- . .Lo= 40
Modrim kvitňe fijalvoňa 34-15=591o
Moja frajervočka usmie-w6-16=717
Moja mamka tak mi hovo-14-11=415
Moja milá Aňiška nú- . . .Pe=268
" " čo je ti,sl-..5-16=713
" " Horňjačka no-..Paz=P-63
" " najmilejšia . . Pe=269
" " sivje oči . . .5-6=185o
" " zadriemala(33-11)Paz=197
Moja postelienka:/(samá)..Lo= 77
Mojej milej čierne oči..24-8=436
Moje milé premilené I..36-11=444oe-
" " " II. . Pe=270
" " " III. . Pe=271
Moje očko zadriemalo . .5-15=653o
Moj koňíčeg vraní,šej-haj,KO=216
Moj milí premilí ešte. . .KO=215
" " šuhajko,čože..42-15=700=
Moj otec,moja mať,dali . 6-5=160
Moj sused má peknú céru,25-6=210o
Moj šuhajko moja miseľ..17-8=288o
Muzikanti mojí hrajte ..35-9=351
Mužu:/hybaj domov,richtár,Pe=273
N
Na Bielej hore sedliňčekoň3-15=570
Na brehu tichého jaze-. . Pe=275
Na cimbalách hrajú,aj na 6-3=535a
Naňo sa tí tria ňováči. .Paz=211
Naňo som ja na svet naro-,34-9=350
" " na sveťe naro-,34-7=264o-
" " sa smutná vidá-6-10=365
Naňo ste ma mama moja ..32-6=466
" " " roďičovia ..23-2= 54o-
Nad ňedinou jasné hviezdi 30-12=507o-
" " viňla hviezda 3-9=309o-
Na doliňe na tej straňeľ40-7=270
" " " " " II14-11=270
" " stála rozma-..15-14=596a
Nad dolinou lipka je vi-..15-1= 14
Nad graňiciami drevo rú- Paz=212-I
" " " " ..Paz=212-II
" " jedle rú-,Paz=212-I
Nad hlavou hviezda paľa 23-12=498
Nad hraňiciami drevo ní-..8-12=480a
Nad Kerešom čierni oblak..KO=120
Nad kostolom hviezda naľou KO=734
Nad Pazovou jasňe hviezdi..Paz=215
Nad Petrovec jasní mesiac32-6=218+
Nad Sabatkou zasviešilo..3-7=456e-
Nad Selenčou viňla hviezda 3-9=309-+
Nad Tatrou sa blíška hromi(0-11)=723
Nad tou našou kasárňičkou(36-6)Pe=290
Na Dunaji šati prala w. .Pe=276
" " " praľi. . Paz=200
" " " " . . . Pe=277
" " " " . , 28-2= 58go
" " " " . .47-15=705o-
Na dunajskom mosťe,pekn(0-12-480g-
Nad varošom hajou stojí,Paz=213
Na ednej doliňe sňiažok(19-6) Paz=201o

-12-

Na Jadránskom šírom mori. ;KO=791
Najkrajšia zora,zorička..30-11=437
Na konci Petrouca bíva ..40-9=358+
Na Košickej túrňi dva ho-13-16=723
Na Královej holi stojí. . .Pe=278*
Nak sa šuhaj šejahoj,za ..Paz=P-65
" " " za peniaze,16-13=576o
Na kved dioučа vodi bocki (7-6) Paz=202
Na modrom šebi zjavil sa..11-10=371
Na Mošovskej veži dva ho-w..Pe=279
Na Orave dobre,na O-. . . .Pe=280*
Na padinskom moste,biela. .KO=691
Na pazouskej veži dva ho- 36-7=266a
Na Pazove jesto dioučе . .Paz=203
Na petrovskie dioučе mládem-12-4=117e→
Napísau mi šuhaj,jedno ..36-15=693
Na pivničkem moste,pekná,19-9=358=
Na podrume šinto šišt pó-7-14=589a
Na prevoze stála,žalo- . .8-5= 66
Na prievoze stála,žalo- ..4-3= 66o
Na prosried dedine stava-..KO=735
" " Dunaja, 14-13=565
" " Šimandre muru-25-5=293o
" " " stuňi-34-15=690
" " Petrouca krcma..8-12=480a+
" " ulice vista- 18-12=491
Na rouňici sálaž máme(15-7)Paz=205
Na rováž mamička,na ro-. .Paz=206
Na strechi štebocú lasto-..KO=799e
Naša Ažička len za Ja- . .26-4=135o
Naša chyža pod trnčinu(16-6)Pe=291
Naša Mara nagrajsala,(35-4)KO=601
Náš Aradáč to je pekná ..12-9=319
Náš gazda sa hňevá,že mi..10-5=165
Na Šimandre:/je zelení . .18-10=380
Na šípovom prutku slávik..31-11=443
Na širokej ulici je..I. .39-4=700=
" " " " II(270)Pe=283
Náš pám gazda,dobrí gazda..KO=495
" " kapráľ pri burgu sto- Paz=214
Náš starý vinár ten vám vieLo= 96
Na tej Detve studňa muro-..Pe=284
" " lúčke na zelenej I.3-14=580=
" " " " " 22-14=608
" " lúčki medzi dvoma..16-8=286
" " " na zelenej III.10-15=661o
" " panskej lúčke našiel,Pe=285
Na tichej dolině srnka w..14-10=485o-
" " " " w,27-15=679o
" " vodiški dve lú-23-1= 21
Na tichom Dunajku káče-. .6-2= 27o
Na ti milá tri dukáti. ..28-6=313o
Na tom moste tráva rastie Paz=207
Na topoli siví sokol . . 15-9=324a
Na tú našu zahradečku . .4-11=399
Na tú svátú Katarínsku . . Pe=286
Naučil saknám choďievať,15-10=377
Na vojnu pójdem vojuvať ..Paz=209
Na zábave víno a pri . . .Paz=210
Nazdáš sa šuhajko,nazdáš..23-6=207o-
Nazdávaš sa milí,že som 14-10=375

Na zelenej líčke sedí . . Pe=287
" " " šuhaj..20-12=494o
" " líčki našiel..5-13=529o
" " " našou..39-11=447
" " líke milá ...16-9=324
" " líki " .(9-3)KO=172
" " pažiti:/roz-. . KO=737
" " trávičke fi- 35-14=628
Nebanovala bi kebi..I. .15-3= 79o
" " " ..II. 19-8= 79o
Nebanujem za tim,čo sa..9-12=481=
Nebanuj milá míšt,prví(40-4)Paz=216
Nebojte sa chlapci,neboj-,25-9=461
Nebola bi poverila Paz=217o
Nebola som doma kmda-(25-10)KO=164
" " " pošti- I. 31-7=260
" " " " " II. .KO=232
" " veselá ot 37-7=267aog
Nebuďem sa ešte ženiť..13-13=564e
" " tej jeseňi ...5-2= 26
" " " " . . Paz=221-I
" " " " . . Paz=221-II
Nebuďem tag robiť ako . .Paz=219
" " " " . . Paz=220
" " " " . . .KO=128
Nedajte ma mamko kde je. .Pe=294
Neďaleko Dunaja šin- ..17-14=598
" od trenčína . . .Pe=296*
" " Tojki je... 25-5= 25a=
" panskej bori..30-15=683e
Nehíbe sa veľmi topoľ . .4-3= 65
Nehodno už verit niko-..18-2= 40o-
Nechodievaj pred kasárňu..KO=659
Nechoď:/poľa nás fšak i 12-12=486
Nechoďte vy na Capáše. . .Pe=299
Nejdi milí cez uľ našu . .8-7=232o-
Nekáraj ma mamko moja . . KO=559
Nekce čipkár po Hložanách15-1= 14oe
Nekceli ťa za mňa dať a- ..23-4=132o
Nekcem ja mlčkje ženi(12-12)KO=357
Nekceu som f Pazove voja-,.Pe=300
" " " " " " ..Paz=222
Neklopaj:/ešte naši že-.25-7=251
Nekupuj mi orieški,no-. . Pe=301
Nelíbme sa šuhajíčku ..18-12=492
Nemala som nemalačem,.18-11=455
Nemali ste mamko len mňa..Paz=223
Nenosila čierne šati . .17-6=199
Neoklamal som sa iba I. ..Pe=302
" " " " II. .KO=651
Neoriem,nesejem,samvo . .3-8=314aog
" " "(86-I)Paz=224-I
Neožením sa ja v jeseňi,.15-4=122o
Nepi Jano čepi vodu . . 16-6=198oe
Nepítaj sa moja céra.. 13-15=663
Neplač dioučа pod horami 16-13=574
Neplač ty Mariška,nekaz ..Pe=305
Nepójdem do domu,bo že-,1-10=700oe
Nepójdem k nej,čo ma po nej,25-5=180oe
Nepovec dioučatko nikomu..KO=237*
Nepovedaj dioučа mate-..31-3=101
Nepozeraj moja milá . . .5-4=107

Nepozeraj za mnou očká. .17-10=379
Neska som na doliňe,zaj-..47-15=707o
Nesťiskaj mi milí ráčku. . Paz=P-59
" " " " . . .Pe=308
" " šuhaj " . . .2-8=273o
Nešiel bi ja g mojej milej,36-2= 59o
Nešťasná je láska chudo-w..6-6=187o e-
Nešu-:/nešuchoc,nespala..12-14=591
Netúšim po inom,keď mi. .16-11=451
Nevedela som si fraje-. .41-14=639
Nevidávaj sa ti dievča I. 19-5=175oe
" " " " II. 5-11=404o
Neviem:/čo ja za mamku mám,w..Pe=310
Nezatváraj moja milá . . .21-4=129o
Nezdá sa mi nezdá od e- . 9-16=718
Nešem sa Jaňíčeg ve si . . Paz=225
Nič sa šuhaj nenáhli,e- . 11-5=165
Nič to ňič,čerta ňič,fčera,21-12=496e
Nigda som milí moj to v sr-..3-2= 25-
Ni je ňeska ako vlaňi . . 35-4=145e=
Nikto ňevie čo ma bolí . .39-4=142oe
" " " mi je,čo ..36-4=148
Nind večiho žjalu ako . .21-16=545
" " " " . . . .KO=242
" " " " w . .Paz=226o
Nint na sveťe márňejšiho ..Paz=P-70-I
" " " " . . .Paz=P-70-II
" " " " . . KO=848
Ninto krajšia poriaňejšia,I. 2-6=182
" " " II.29-6=214o
Ninto krajšiho dioučaťa . .Paz=227
Ninto krajší kcietok odmu-21-4=130
Ninto lepšie ako tomu..(192)Paz=228
" " " " II...35-7=265
Ninto nad muškátom uš kraj-,KO=777
Ninto po pounoci lem e- . .Paz=229
Ninto takvo peknvo diouča ..KO=244
Nocuvali:/tria maliari w . .KO=131
O
Obláčik bielunkí hadí sa..3-10=279
Obroďili trnke pod ho- . . Paz=230
Oči moje oči čo ma . . .(18)Paz=231
" " " " mám . . . 2-13=515
" " " hanbu . . . 27-15=680-
" " vždi veselie . . 3-13=521o-
Oči:/čierne oči(čo mám) . .Lo= 79e
" " " " (hoja- . . Paz=232
" " " " (vi sťe)..22-3= 88o-
" " lebo či:/éj,éj . . . .Pe=316
Oči,oči:/(čierne oči) . . 20-3=323oe
" " zlie oči,ejaho- . . .KO=562
Od Dunaja hlbokiho . . . . Paz=233e
" " ťichí vetrík I.21-12=540-
" " " " II.25-12=501a
" " vetor veje . . . .Pe=320
" " vetrík veje . . 17-2= 37oe-
" " vietor veje . . 7-15=656
Od konca do konca,ňepój-I..16-1= 15o
" " " " " II. .24-9=336
Od Noviho Mesta,ťečie . . . KO=401
" " " " II.(401)KO=402

Od Oravi dážď iďe,už .13-13=555ae
Odpadou list z javora mo-21-7=248
Odpadou mi z muškátu kvet 35-11=453
Od Pazova hore,červe-.. 7-4=116
Od Petrouca do Hložian ce- 32-12=510e+
" " oblak iďe . . Paz=243"
Od stola do dverí čierna 25-15=677
Od Tajova mútna voda . .4-15=652
Odtrhla sa skala,spadla w..Pe=323
Od víchodu slňiečka,zore..KO=143
" " slnka vietrík,23-2= 45-
" " ťichí sňiažok. .KO= 86
Oj,dieučatko mi moje pre-5-8=275a
(Oj),Linder moj:/zmahau ma(168) Paz=257
(Oj),v Levoči:/ej,leží pa-..Paz=236
Okolo Kisáča tečie . . .19-3= 84"
Okolo Kulpína vodi-.. .20-18=743
" mlina červená. . . 7-7= 30ae=
" " mustá vr-...14-2= 34oe
" " " " . . Paz=239-I
" " " "(319-IV)Paz=239-III
Okolo nás choďia,lem du-(503)Paz=504

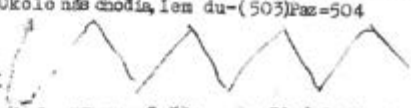

Okolo Pazova ťečie . . 38-4=150ao-+
O,láska ňešťasná láska . . Pe=334
O,lásko nešťasná lásko 30-9=346
Oliva:/ lístoček zlatu-w 12-8=383
" " zelená oli- w ..12-8=355o
" " " " w . . .Pe=327
Ondrík:/s krátkim driečkom 15-8=286-
Orala bi sa mi zahra- . . 2-8=274
Orala:/ale málo,le- . . .2-2=235oe"
" " sivima volkama..13-14=591oe
Orali bi moje volki . .21-11=426
Ore ratár ore,úhor . . .19-4=126
Orie Jaňík orie:/(úhor),16-7=202o
" " " to ši-. .6-13=532e
" " " úhor . . 19-6=202
" " pod horou,pot,34-7=472
" " " " " ,Paz=241
Orie Marka pod orieškom,30-14=620
Oriem,ňeoriem,sejem ňe-..4-8=274o
Orie ratár orie,úhor ..19-4=217
" " " " . . .Paz=242-I
" " " " (40-4),Paz=242-II
Ostrihomskí zámoček na..38-11=447
Ot kostola do mlina ce- ..Paz=P-71
Ot Pirošu do vároša . . .Paz=244
Otrhla som si milimu . .2-10=362
Otvárajte bránu peknú(26-5)Paz=246-I
" " " . . Paz=246-II
Otvárajte vráta iďe-(108-I)Paz=247
Otvor milá ag ňespíš...23-10=385
Otvor-že mi diouča od u- 17-9=326
Ouce aj barani žiau mi. . KO=829
Ovce moje:/ňie jedného .35-6=222
Ozaj Zuska či je to už. . . .Pe=331

-14-

Oženiu sa Jaňík,Jaňík I..7-11=406
" " " " II..7-11=406e
" " náš Feri:/(že-)..KO=608
Ožeň sa pajtáš veziť dve . (26-2)- 48oe-
P
Páči sa mi mamo,to tro- . . Pe=336
" " " " " " . . 3-6=184-
Padá dážť:/na dolíňe pa-,14-13=568aoe
Padá listie zo stromečka..29-3= 98o
Padá:/sňiažok bieli po ce-,7-2= 28
Pamätáš moj milí,keť si..31-11=439
Pán Boh ma potrestal,kriví,34-7=263
Pánčouská kasárňa z drobni-18-16=726o
Páďi hasiči,čo ste ro- . . .Pe=364
Pán kapitán šejahoj,sa-.. 36-6=222
Páračke párajte pójde- (3-4)KO=563
Pásel Janko koňe voli . . 26-5=514
Pasie Jaňík koňe v hlbo-(77-III)Paz=250
Pásla Anka na dolíňe . . .9-14=586
" " páviť tom ze-. .22-2= 45aoe
Pásou Jano dva voli,na . . .KO=833
" " tri voli u . .13-11=413aoe
Pásou som ja koňe,voli. . . Paz=P-73-I
" " " " " . . . Paz=P-73-II
Pec nám spadla:/ktože nám jul5-16=724
" " " " " " ". .Pe=339
" " " " " " ..KO=564
Pekná hora čo je v zime . . Paz=251
" " javorová . . . 33-2= 56
Pekná ruža biela štepe-. . .KO=696
Peknej žene kurizuvať . . . Pe=340
Pekňe,krásňe si spievaju..31-15=684
Peštianska kasáreň pekná..17-5=173
Peštianska kasárňa z drobni5-10=376
Petroučanňia čo robíte . . . Pe=341
Petrouská čedina pekná ..17-11=420e+
Piesňe moje drobné vio-..40-14=639
" " piesňe veď vám,15-14=594
Pije:/na kolaji táča . . . Paz=252
Piju chlapci piju:/ kame- 16-13=574
Pilo bi sa pilo,kebi . . .15-5=170oe
Pime chlapci,pime víno . .33-6=218e
Písala mi moja milá . . . . KO=631
Píš mi milá de si,de si . .12-9=319
Píšťaločka moja o de- . . .2-15=650
" " z bieli- 8-15=658
Pitali ma kadací,že- . . .19-2= 41
Pital si si moj milenkí . .7-2= 28o-
Plače dioučа na brehu Du-..26-4=135o=
" " :/na dolíňe ..9-13=544ae
Plačte oči plačte,slzi . . Paz=254-I
" " " " . . .Paz=254-II
Planúce slňiečko ňechaj-..36-2=160
Poctivosť:/na svete panu-..Paz=257
Počkaj dievča za tym huštim..Pe=350
Počkajte regrúti príde..(34-4)=641ao
Počkaj ti mámilá nak sa.. 28-7=257a
Počujte:/čo sa novo stá- . .Pe=351
" " " vám mi povie-. .Paz=260
Počula som milí,že sa . .31-10=394a
Počul som na veži hodi- . .8-3= 70oe-
Počúvajte/dívčatko dve-..28-15 =680
Počúvajte kavarňi I. . . . .KO=663
" " II. . . . KO=261e
Počúvajte ľudia čo vám(39-9)KO=363
Počúvajte muzikanti . .15-8=198
Pod brezinou,pod zelenou. Paz=261
Pod bučkom,za bučkom hmran.Pe=355
Pod dubom hustým pustom na-Pe=356
" " za dubom,zala. .Pe=357
Pod ednim orieškom mihu-11-1= 9
Pod Hložanami drevo rú-11-5=418e+
Pod horou oves drobní,ko-27-3= 94oe
" " :/jedno(paňa bre5-1= 5e=
Pod javoríčkom spieva hr-19-14=604o
Pod javorníčky štyri chod-,Pe=360
Pod javorňíki štiri cho-29-9=345
Pod lipkou, nad lipkou kuča36-6=184
Pod našima humní rstie,19-2= 41
Pod našim oblačkom rastú 19-7=246
" " " " II.18-14=601
Pod žebom,pot slnkom šim-5-16=713
Pod oblačkom bieliim oka-14-3= 77
" " čareňiička..Paz=P-76
" " červeňie ja-I.Paz=262
" " " II.Paz=262
" " fijalvočka.. 5-9=312ao
" " jedlička,pod..8-3= 69
" " je zahratka w13-2= 33
" " " " . . KO=160
" " krásne dieuča,16-10=377
" " mojej milej.26-8=299
" " pri jedlički..KO=160
" " rastie šťhlá 18-7=245o
" " švárno dioučа,3-13=522
" " šahradenka. 4-14=583
" " zahradvočka..9-16=718
" " " w ..Pe=361
" " zahratka ťtej10-13=546
Pod okienkom mojím zahra-18-4=126
Po dolíňe tichi vetrík,I.23-1= 22
" " " " II. 7-7= 22o-
" " " " III..Pe=348
Pod orieškom pod zelenim I.8-9=315
" " " " II3-14=581ao
" " " " III.Pe=362
Pod varošom hajov stojí..9-16=717
Podzámček brezini pozal4-14=591
Pod zelenú ej,brezinu..17-10=379
Pod Jaňíčko,poď://:do kr-Pe=366
Poďme dioučke do sveta bie-31-7=259
Poďme domov,poďme;domov..Pe=365
Poďme chlapci,poďme zťjať..KO=834e
" " tatam de to,10-8=281
Poďme pajtáš,poďme de to I. .KO=749
" " " " " 1-10=212o
Poďme spať,rano stáť(16-9)KO=339
Poďme stato domov,ňera-..KO=503
Poňievali zme sa,moje,39-11=454
Po Jadránskom šírom moriPaz=255-II
" " " " Paz=255-I
Pójďeme dnes:/dievča kde hra-Pe=378
Pójďeme mi pójďeme cez ..Paz=264-I
" " " " . .Paz=264-II
Pójďem sa manki opítať,3-16=714
Pokapala na salaši . .16-15=666aoe

- 15 -

Pola nás:/pola našich dve-I..Paz=265
" " " " " 26-16=743o
" " " vodička z kola-. .Paz=266
" " pola vás jahňa-I. .12-6=193
" " " " " II. .29-6=193o-
" " " je ze-..43-15=700
Pola susedou pekrvo o- ..6-16=714
Poljovkove suke hnusnje ..Paz=267
Poluje Jaňík poluje . . .30-4=140
Pomalí sa blíži gu je- . . 9-3= 70o
Póme pajtáš póme že to . . 27-6=212
Po nábreží koňík beží ..14-13=568oe=
Ponad breží:/tam je moj hro-KO=671
Pondeli:/už je poňe-,w. . 18-5=174oe=
Pondelok,utorok,streda . . 6-9=312
Po šebi je ces'tička.po..30-4=140
Popod náš obloček voda. .35-2= 59
" " oblok vodička ..11-13=555
Popri ceste,poza ceste. .21-9=333
Popri nrotach teče potvo-..Paz=286-I
" " " " ..Paz=268-II
Porezala som sa jaj bo- . .Pe=370
Poskoč:/frajervočka drňtl.3o-4=140
Poslali dieučinu do ze- . .KO=567
Poslali sa jačmeň kosit..30-7=259oe-
" " vjazať ..Paz=P-80
" " orať ňeda- I.29-9=345
" " " " II. .KO=182
" " " " III. Pe=372
" " sečku kosit..3-15=650
Posledná sobota,ver sa..44-15=702
Po tej našej uličkí,jest..1-6=181a
Pod Krakovom krakovienka..Paz=269
Pod strechou sa hniezdi lastv48-15=603ao=
Potrp dieuča dokim móžeš..Paz=271
Pod tim našim okenečkom..32-7=262aoe
Pod tu horu borovou:/stu-KO=184
Pod tú horu borovú Ii-. .14-1= 13
Po ulici idem do ňe- . . 34-4=145
Povedte mojej materi I. . .KO=780
" " " II. . . Pe=376
Povedali že som zomrel ..19-4=127
Povedal mi jeden chlapec,12-3= 76oe-+
Povedz mi Aňička že bí- I.2-13=557
" " " " "(268),Paz=273
" " čierna cigánka. .KO=183
Povedz milá že si bola(261) Paz=272
Povedz mi mámilá,čo sa. .38-9=356
Povedz-že mi moja milá(286)Paz=274-I
" " " " " . . Paz=274-II
" " " " " . . Paz=274-III
" " " " " . . . KO=271
" " " " " . . . Pe=374
" " " " " . . 16-1= 22o
" " " moj milí,že,14-7=465
" " " povec,zele-I.3-3= 64aoe=
" " " " " II.32-8=306
" " " ti moj milí,30-15=683
" " " zelená bo-(4-9)Paz=276
Povej vetrík tuhlinu . .13-15=662
" " po dole . . . .KO=186
Po zahrade chodila ru- 17-1= 16

Po zelenej tráve iski ..43-15=701=
Poznám jedno dieuča čo mí,38-7=268
Pozná sa to pozná:/kto ko-.12-3= 75e
Pozri milá na ten stromík..5-4=108
Pradme:/pradulienke pójde-,32-8=305
Prajská zem:/skoro ťa ja pre-Pe=379
Prala som ja na potvočku. .13-7=239oe
Práši sa práši široká ..41-14=539o=
Preberaj:/na píšťalki die-.9-6=190o=
Prečo bi mňa mamka moja?20-15=670
" " som ňespievala ..Paz=277
Prečo sa ti mámilá,preco?I.17-9=326
" " " " " (4-9)Paz=278
" " " " " III. KO=742
Prečo si ni moj milí,pre-.. 37-9=354
" " ňeprišiel,ja som1-14=579o
" " sa Aňička,za-. . .KO=534e
" " " milí ňera . 13-3= 77o-
" " " vidávala . .. 4-2= 26o=
Prečo som sa mladí vidá-(23-10)Paz=280
Prečo s'ti Aňička do stu-. .Paz=P-82
Prečo šuhaj aj pola nás,. 36-14=629
Prečo ti Aňička taká . . . KO=275
" " má drahá Aňi-,w.,28-6=234o
" " mámilá taká..I. 15-13=569o
" " " " II. ..Paz=279
Prečo vy mňa mamko do ško- ..Pe=383
" " " " " " . . Pe=384
Prečo-že sa:/v našom šore..Paz=281
Pred ňedínou mostík prehí-32-8=306o
Pred domom je stromíček ze-KO=195
Pred dubom za dubom mala,28-3= 96
" " " " " 41-15= 96
" " " " zahra-31-15=691
Pred Dunajkom,za Dunajkom 7-15=658
Prede mní ťa chválá,velkí .. 32-14=622-
Pred kostolom bieli dom . .KO=410
Pred mostom,za mostom rastí 20-9=332
Pred nami lavička velmi ..9-1=118
Pred našima dverma čierna ..Paz=282-I
" " " " . .Paz=282-II
" " dverni pekní I. 17-9=325
" " " " II.10-13=549
" " " topoľ. . 32-7=261
" " okienkami . . .19-4=127o
" " vinohradi,w(36o)Paz=P-83
" " zahradami . . . 6-4=109
Pred našim domčekom husi- 37-2= 61o
" " " rastú,5-13=526
Pred našimi dverci jabľ-.. Pe=285
Pred našim okienkom ,alá,22-5= 62o
Predo dverma haluz suchá,29-7=258
" " stuňa muru-(131-II)Paz=283
" " zahrad'jenka. .Paz=284
" " " (284)Paz=285
Predo dvermi rozmarín sa..7-13=538
Pred Vánocí ten tíždeň cho-35-14=628
Pred vodou,za vodou za vo-18-5=174
Prechádzam:/vedľa nášho 16-10=450
Prechodí sa dieuča viňi-..26-8=299ac
" " švérni šuhaj(291)Paz=P-85
Prejdi milí ces tú našu..17-1= 16

-16-

Prekočel sa Hensla kri-..38-7=268
Prekrásna je tá pánska za-. .Paz=P-86
Preletela lastovička . . .2-2= 24o
Preletelo ftáča z uli- . 14-12=556o
Preletel sokol cez mej mi-.Pe=386
Preleť ftáčku preleť cez zel7-14=598
Preleť:/čierni fták gu moj-5-3= 68-
Preměšťastná Lízika,mal . .Pe=387
Preměšťasná tá pánska za-(P-5)Paz=P-87
" " silbašská..2-10=361o
Prepelica sobe prespe- . .Paz=286
Prepelienka f sebe prepe- 21-4=130o
" sebe prepe-. .26-9=340a
Prešporská kasárňa malo- ..Pe=388
Prevez:/prevozníčku mám za..Pe=389
" " prjevozníčku mám za 25-14=612ao
Pri broďe na broďe koňe,38-15=694o=
Pri cesťe,na cesťe červe-20-7=271o
Pri Dunaji pri čárdi, . . Paz=287
Pri dunajskom moste pekná..Pe=390
Príďi drahí pod večierkom,11-13=554
Príďi Jaňík premilení . .19-1=472oe=
Príďi Janko k nám,ale ňe-I.23-3=307
" " " " " II. .K0=207
Príďi ma milí moj,príďi . Paz=P-89
Príďi milí aj to hňeď zve-. .5-7=229
" " pod večierkom..12-5=167
" " príďi,ale-.(216)Paz=294
" " " k nám,ver.:9-14=585
Príďi ti šuhajko ráno. . .22-9=334oe=
Pri jazere sedela a ..w 28-15=680a-
Pri kemeňi rastňe Ľipa. .8-11=408o
Pri kostoľe na tom vŕšku ..Paz=288-I
" " " " " . .Paz=288-II
Pri Mitrouskej oráňi stojí(34)Paz=289
Pri našom domčeku roskvi- 25-11=431
Pri páňčouskom Dunaji cin-,K0=745
Pri Páňčove na tom moste..34-9=351
Pri Petrovskej bráne stoja,Pe=392
Pri Petrouskom moste fia-..Pe=393
Pri potoku sedela na . .19-12=493o
Pri potvočku fijalvočka. .7-9=314
" " ňezábutka. .31-2= 54o
Pri Prešporku Dunaji,cin-,Paz=290
" " kraj Dunaja,)1-6=192o
" " na Dunaji . .Pe=394
" " pri Dunaji28-9=540a
" " " " II.wK0=458
Pri prievoze stála,žalo-..Paz=P-90
Prišňiu sa mi ňčera večer6-13=534
" " " sňíčok pomi-44-15-702
" " " sňíčok tejto-Paz=295-I
" " " " " Paz=295-II
" " " tejto noci,36-9=351
Pri studienki stálaďoňej..Paz=292
Prišiel Syn Boží jednoro-..Pe=395
Prišiel som k ňej na iavi- ,21-15=671
Prišla mi tej noci,noci..19-9=329o
Prišli mi novini s francofs-(6-6)Paz=296
" " " z hložian-.. 11-2=253o
Prišou milí,prišou ňeska,31-14=621o
Pri tej hore pri zelenej26-10=390a

Pri tej našej uliňci,tam (25)Paz=293
" " " zahradenki.11-6=192e-
Pri ňichom potvočku plače,1-3= 63
Pri Varadínskej kasárňi,49-15=708
Pršalo,padalo tej no-. . 23-7=249
Prší dášť:/f tej Padiňe na..K0=699
" " " v Aradáči na-..35-4=147
Prší:/len sa leje(neza-),2b-5=180aoe
-x Povec-ňe mi povec zele-..III.K0=187
R
Rabovali furci v beľe-. . .Paz=P-93
Rád mám koňe,ešňe raňej . .K0=763
Ranní mesiac svieťi do mňa 4-6=184
Robota:/na celí ňen jej.. 27-11=433
" " " každí ňen ňa. .24-3= 90o
Rodičovia ňo mi ňen stro-,16-6=195
Rok som už vojáčkom,zajtrá..Pe=400
Roľňík som ja,budím polia..Pe=401
Roskvitaju bieľe ruže ,.11-12=551
Roskvitla čerešňa samim.,15-8=171
Roskvitla fijalka na na-,32-12=510
Roskvitou v zahraďe tuli . .K0=284
Rozmarín zelení na ma-.. .5-5=158
" " " o- . . 6-7=230
Rukoval som za vojáčka ..30-7=258o
S
Sadaj Anka,sadaj:/sadaj..23-7=250e
Sadaj si Aňička,sadj . .32-15=687a
Sadaj slnko sadaj za vi- ..K0=111e
Sadala som sadala,ňo . .28-14=615
Sadila som bielu ružu . . 3-5=313=
" " čerešňiečku . 48-15=705
" " :/pod obloňčkom,15-11=416
Sadilo ďiouča Ľalu-Ľa- ..1-13=511a
Sadla muška na konárik I..26-7=255aoe
" " " " II.29-12=255
" " " " III.19-14=255o
Sadľi zme si rouno :/: iďe-..K0=604
Samá sa ja samá na sve-..16-7=242o
Sedela som na paláši . . . K0=554
" " sedela,ňo . . 1-16=709e
Sedeli Cigáňi na do- . . . Pe=406
Sedemdesiat sukieň mala..29-4= 39oe
Sedemnasť liet dievčina ma-Pe=408
Sedí ftáča na borovom . .26-7=254
" " " " II. .K0=656
Sedí káčer na bariňe . . .Paz=301
Seďi kukuk na javore . . 13-9=319
Sedíme tu smutní,smutní,20-14=605
Sedí paňi f komore v bie- ..Paz=302
Sedí sokoľ na javorí . . 9-12=482oe
Sedí staré mládeňčisko. . .Pe=410
Sedí vrabedz na kostoľe. .Paz=303-I
" " " " . .Paz=303-II
Sedí vtáčik na vrbiňe . . 6-7=230
Sedliak som ja ľubím polia,8-15=658
Sekera aj bauta drevo . . Paz=304
Siala mak naopak kono-(16)Paz=305
Siala som fialku v zahra-39-14=638
Sial sem žitko pod horami 30-14=619o
Sihoťe:/,zeleňie siho- I.10-2= 31
" " " " II. .K0=812e

-17-

Si moja milá samá kla-. . .Pe=482
Sito,brdo aj korito . . 11-14=588
Sivý sokol na topole . . . Pe=412
Sivo ftáčo na topole..(641),KO=642
Škade idem samá,šade . . . Paz=306
" " šade pijem . .14-5=170
" " " tíha . . .Paz=307
Škade-že tie ďiouke boli(85) Pe=413
Š karlouskiho brehu volá..Paz=297
Šklamau si za milí,vola- 12-6=194
Š Kovačici do Pačinej . . .KO=760
Slabí figoví strom tam keť,19-15=673
Slňiečko sa ňíši g veče-,44-15=702=
" " " kveče- II. .Pe=414
Slňiečko,mesiačik,ňeza- . .KO=460
Slňiečko prekrásne svieti..KO=461
Slňiečko svieťiz oblohi . .9-4=114
Slňiečková,mesiačková . . Paz=308
Slovák som,aj Slovák budem Pe=416
Slovenské maťičkí peknich,16-14=597o-
Sluneško zapadá mesá-.. 33-15=688
Slúžila som na fare,ňi. . .Pe=415
Slúžiu som u pána po pr-. . KO=556
Slúbil sa môj milý,že na. .Pe=417
Slúbiu sa mi milí,že na..38-2= 61
Smutná novinečka? Pazo- ..5-5=157oe=
Smutní je kanárik keď je. .KO=117
Sňeh povieva,belejú sa ..30-3= 99
Sňívala som z milim edom..20-9=331
Sobášemvo pierko do Du-..26-7=254
Sobota,ňeďela,bodaj . . . 3-9=309
" " " ..w . . Pe=419
" " čo-že . . 13-13=564
" " mohla..w. . Paz=309
" " pricho- . . 6-2= 27
Sobotienka iďe,čože , , 15-16=723oe
S padinskiho kostolíčka..13-5=168o=
Spadla mi šablička z vrani-13-9=320a
Spametaj sa milá na krá-..25-14=611
Spleva ftáčo na zelenom..15-2= 36
Spievaj ďiouča pod horami28-6=213=
Spievaj si ďieučatko veze-29-13=436
Spievaj-že si spievaj spev-29-10=621g
" " " " ..KO=861
Spievanki:/ďe že sťe sa zali KO=860e
Spleva vtáčo na zelenom . .Pe=421
Spod javoríčka bistrá vo-Paz=310
Spod Marienki voda tečie..Paz=311
S pondelvočka za ránočka 20-2= 42
Spot Temešvár vodička ..36-6=215oe
Spot suchého javora vo- . .Pe=424
Sposa husní jasní mesiac..4-2= 26
Sposa skali studňička,ori 12-13=556
Sposa tichej hori,tichí w3-16=712
Sposnal som ja jedno ďiouča 9-12=482
Srbija vojuje,milí . . . .Paz=313
Stajá suruvaná v ňej ko- 25-8=298=
Stajka maluvaná v ňej ko-. 4-3= 66o
" " " " . . KO=616
Stálo ďiouča v garáde na . Paz=314-I
" " " " I.12-2= 32a
" " " "II.16-4= 32oe=
Stálo sa mi stálo,čo sa(355-I)Paz=315
Starala sa moja mať,ši ..16-5= 19o
Starala sa moja mať,gďe. . 8-6=189
Stará Rohoškouka z Marťe-(223)Paz=316
Starej babe dajťe hrable, .19-5=670
Starie ďiouke čo robíťe. .10-5=164e
Starí náš:/šedivú hlavu..10-14=587oe
Starodávni frajer verní. .24-9=337
Stávala som na lade,na . .24-11=430=
S tej laliťskej brání ďíva- 21-9=332
S Temešváru keď zme otchá-..KO=657
Stodolvočka ďeravá a . . .29-2= 52
Stojí Janík na varťe:/f pe-..KO=775
" " " " " " . .KO=776
" " pod našim o- . . KO=124
Straťila som pártu,zeler. .3-4=105o
" " žrkadlo,ňe- . .Pe=429
Stromíčeg zeleni ej,mra-..13-13=563
Strom zelní,haluz suchá.. 1-11=397o-
Studená rosa padá,moj . . .Paz=318
Studená rosiička tej no-,.27-11=433o
Studená vodiička do Du- . .19-6=530a
Stúpaj koňík stúpaj pravou(86-11)Paz=P-95
Suchá halúzvočka ťaško. .11-13=555
Suseda:/buďeme sa va-..(232)KO=233
Suseda:/hnevám sa na te-. . Pe=430
Susedova pačičvorka . . . . KO=558
Susedovci sa hňevaju . . . 1-8=272
Susedovo ďiouča čo ro- . .37-4=148oe-
Svieti mesiac jasňe ja som 22-11=427
" " nad naše hu-23-15=673
" " " našim hu- 11-9=318
" " na naše hu-. .Pe=432
" " svieti cez se- 1-9=307o
Svieti mi slňiečko,ale . . .KO=451
Svieť mesiačik z večera w..18-3= 82
Svieť mesiačku jasní na mej16-6=198ao-
" " krásni ces tem..KO=127
Svíť slunečko ve dňe a me-,10-13=546
Svíť-že mi mesáčik ces ten 34-14=627
S
Šaj ti ďieuča pri Dunaji..29-2=472o
Šargaví kočíčog malu- . . 24-9=337e
Šecke ďiouke pospali,čo(170)Paz=317
Šesď ďňí do tíňa siedma ňe- Paz=319-I
" " " " " " Paz=319-II
" " " " " " Paz=319-III
" " " " " " Paz=319-IV
Šiel drotárik po ďedíňe . . Pe=435
Šiel mlynár po dedine sla-..Pe=346
Siel som od milej už boli..23-11=429ace-
" " " " "svita- 26-12=511
" " po noci zahrodou,w 9-12=482"
Šípová ruža v oriesí . . . .Paz=321
Šípová ružiička f šírom . . .Paz=322
" " kvitňe . . .25-2= 47g="
" " prikla- . . 35-6=557
" " samá..I . . 33-4=144oe
" " " II. . .35-6=221=
" " " III. . 40-11=221
Šíri strom:/pottebasa sri- 26-14=613
Široká dunajská voda . . .12-3= 76o-
Široké sú cesti medzi . . 29-3= 97o
Šírokí jarčog bistrávo-I.w 23-3= 89

- 18 - X-Tam s tej strani hája, Juhaj...21-10=74

dívoké jarčok bujtrí vo- II.3-6=185a
" " " " III.31-7= 89oe
" " " " IV. KO=465
Široko, ďaleko, aj, to . . . .KO=135
" " to tá- I. .24-1= 23
" " " " II.w .5-3= 23e-
" " " " III. .8-5= 23e
" " " " IV. .7-8= 23
Široko, visoko to tá-(77-III)Paz=P-98
Širokou dolinou voči-, w .28-4=470
Širokou riekou voda od-..8-10=369
Škoda ta šuhajko, že za. .6-14=584ao
" " " " " . . .Pe=444
Škovranka plakala že je . .Pe=445
Šla Aňička na sobáš a ..w..Pe=446
Šla bi do kostela ňesko-..1-9=457
Šla Katuška do hájička . .Paz=323
Šliapaním chodníčkom g milej 45-15=703
Štebotce:/lastovička ma-(322)Paz=324
Štekala papuča oko- . . . Paz=325
Štidiri:/mám frajerki ští-..37-11=446
Štiri hori dve dolini ..14-12=637o
Štiri hŕpke žita mám, na. . KO=847
Štiri husi biele, aj piam 5-15=653a
" húske " " " w 5-11=452o
Štiri koňe vo dvore šia-37-14=632
" " vranie, pekný. . Pe=450
Štiri kosy nakuvané . . . .Pe=452
Štiri nvocke ňespala som..Paz=326
" " " " 32-2= 56ao
Študentko krásna ty s moja..Pe=449
Študentská halenka, tá je ..Pe=448
Šuhajko z ruži kvet, lúbi..7-14=585a
Šuhajova mati tag mi (242)..Paz=329
" " " " . . . .Paz=329-II
Šuhajovej cudzej mati . . 4-9=310ao
Šups sem, šups tam nám už je to, Pe=451
Švárnuo dioučа hŕske pásło.32-4=470a
T
Ta dala mati céru ta . . 33-9=349
Ta dolu tam:/chudobnich ja KO=660
Tájšlo dioučа slúžiť pánu..4-11=403
Taká sa mi škoda stála . .Paz=P-102
Taká som ja dioučа ako..27-12=503
Také sa mi dievča páči . . Pe=453
Takiho frajera mám, tú-. . .KO=141
Takiho som muža mala , . 24-4=132oe
Tá kisácka brána pekná..10-12=483
Tak je://tak, naša láska..25-4=133
Tak ma otec vikečkoval..25-11=431
Takú som si frajerečkuI. 17-7=244
" " " " II.34-11=244e
Takvo som si dioučа zazi-26-7=255
Ta ma Bože ta ma, gde ja . .3-7=227o
Tam dolu za horou v albo-25-12=499o
Tam ďaleko za Dunajom (126)Paz=P-103
Tam f tej našej zahradenke,11-6=192o
Tam hore na dole svieca- 26-11=432o
" " " " :/tam Ta-..Paz=336
" " " " " vola-. . Paz=335
" " " vŕšku stava-,16-12=489
Tam kade ja idem tam aj..26-4=135
Tam na gáte rastie tráva,17-7=244
Tá moja Aňička, ako . . . .6-2= 46
Tam okolo Levoči vo- . . .7-3=162oe*
Tam pod Bradlom je bučina..KO=468
" " Tatrami v slovenskej Lo= 70
Tam pri mostě, tráva rastie, KO=694
" " Padinej drevo rúbali w KO=467
" " topoli, gde mám mi- 2-13=690
" " žilíňe na štaci- w 7-13=537aoe
X-Tam za Brnom za varošom..22-10=384
" " hájkom za zelenim..35-2= 48-
" " našou dedinou:/vo-19-3=473
" " Váhom bieli dom, tam 1-3= 63e
Tá naša andika sa zi.. (18)Paz=331
Tancovala by som bosá . . .Pe=460
Tancovala rybka s rakom . . Pe=461
Tancujem:/nožky(ma ne-) . .Pe=462
Tancuj:/:vikrúcaj:/Tenm,26-10=390o
Tancuvala bi, ale som . . v5-8=275
Tá Padina:/(to je peknvo)..KO=320
Tá pančovská drahomalu-. . KO=618
Tá Pazova:/to je peknvo..27-7=256a
Tá petrouská veš, pekná vi- 2-8=331ae-+
Tá Ružena Hroznová, tá.. 19-14=603
Tá silbašská pekná hracki,26-3= 93
Tatam pajtáš tatam ďe to..2-2= 24
Tá trnavská pôrodnica . . .Pe=464
Tečie potvočík, voda ti-,37-11=446
Tečie voda aj potok, mo- ..1-2=210
" " ces Petrovec..32-12=510
" " proti vode . .25-10=388
" " tečie ces Pe- . .Pe=467
" " " cez ze-. 22-7=249oe
" " " kolo . . .4-6=185o
" " " s kame-..20-11=424
" " z javora, jaj, . . Pe=468
" " " " mo- . .10-2= 31o
Tečte prúdom slzi moje. . KO=155
Teč, vodička teč, tečte ..38-15=494e
Tej jeseňi za vojáčka . .13-7=238
Tej noci ňevišla hviezdi-36-9=353
" " sa mi prišňilo..25-12=500
" " som ňespala som..20-1= 19o
Tém pazouski kostolíček ..Paz=340
Tém zvolenski zámok na pek- KO=661
Tén báčanski kláštorík, 29-11=435
Tén kisácki richtár novi-..12-5=166
Tén Petrovec:/(to je pekné 31-12=509e-+
Téras som si počav:/mámi- ..Paz=341
Teším sa ja teším, že vo-..18-4=125ao
Tie petrouskie dioučatá,32-12=510e+
" " zvoni takmu 14-4=121-+
Tie selenskie zvoni pekňe 4-2= 26
Ti falošná falošňica . . 3-11=401oe
Tichá je nvocka tmavá, na 33-15=688o
Tichá noc, tmavá noc, krásna, Pe=471
Tichá voda do Dunajka I..16-4=126oe
" " " " II.21-8=292
Tichou dolinvočkou potvo- 3-13=520
Ti moj milí najmilejší. .23-6=206o
Tím selenskim mládencom mu-..26-6=221
Ti o tom aňi ňevieš mo-,22-12=497
Ti pivňické štiri zvoni,20-11=424
Tisa://zamútila si sa . .32-4=143ao-

-13-

Tí si mámilá samá klam-..28-15=681
Tí si z jednej stuani,ja som 3-13=516
Tí tichí vetríčku,ej,čo. . KO=150
To banácko šíre pole . . . KO=792
To kisácke pole na pe-. .27-2=472o-
To moje srdiečko preve- . .Pe=473
Toni,Toni:/nechitaj ma za..KO=605
To pazrušku jolá na pe-..Paz=342
Topolčianski krížu,ktože w Lo= 5
To pole:/keď bi bolo mo-..9-2= 30ao=
" " " " " " " II. Pe=476
To sa chlapci,to sa,jal ol-KO=751
To srdiečko moje,prečo..16-11=419
Toto je tên chodník,cestiai2-12=494
" " " " čo som L8-4=111oe=
" " " " " " II.18-6=201
" " " " " "III.18-6=582
" " " " skade..24-6=209
" " " prsten od moj-..6-2= 27o
Tou dolinou voda tečie . . KO=151
Tráva:/ďatelina (ňeňí). . .Lo= 55
Trávička zelená medzi . .35-9=351
" " " zele-. .25-10=389oe-
Trebars som aj richtárova,34-14=626
" " ja študiet s chudo- 16-4=123-
Trenčianske hôlini smutňe 30-12=508o
Trenčiansku dolinu chlapci w..Pe=478
Trenčín dolinečka,pekná . .KO=419e
Tri bandi nám hrali,šecja..6-13=532
Tri črepi muškáta ja mám,15-4=412o
Tri rvočke sa strujím na že-29-15=682
" " " som vojenski stau,Paz=344
Trnava:/čo s´taká bola- I.,Paz=345
" " " " " " w II. KO=784"
" " " " " " wIII,..Pe=480
Trucuj milá trucuj,len ma..KO=152
Tu kopaj:/tu je(bažajiim(18)Paz=348
Tuto pajtášituto,de to . . .KO=741
Tížim:/samáňeviem pokam w45-15=704
T
Taško je to cez dva vrški,15-13=570o
Taško mi je na srdienku..19-3=320
" " " tašie ot ke-..17-4=124o=
" " " taško,aj mi 46-15=704=
" " " zomrieť ke ma Paz=346
Taško tomu kemeňovi . . . Paz=347
" " síkorovi . . . .KO=153
U
U Birkáškif preňej chiži..Paz=350
Uďerila edna,hej ces . .10-16=719
Uďerila ena,uďe- . . . . .9-3= 71a
Uhorski Štefan král trige-27-14=618
U Melegov banda hrala . . 9-1= 75=
U mojej materi chyža . . . Pe=483
Umočil ma dažďík na dvo-.22-8=294o-
Umrela mi žena,uš som . . 4-4=107
U richtárov sedia.tam sa I.33-4=144
" " " " " " II.2-14=580a
U susedou tam sú dubi . . 9-6=191oe-
U susetke na jabloňi . . .7-8=278
Už cedule roznášaju . . 32-14=623=
Už kohútke spievaju,ej . .Paz=354
" " " pusť...KO=159
Už kohútki nad ránom spie-16-7=243ao
Už kohútku spievajú,už ..39-9=462
Už sa blíži pozná nočná..21-8=291
" " nad rovinou,nad na- 34-6=220
" " tá lavička na dvo-. . Pe=490
" " " " " po-. . 9-4=114ao-
" " " " " " . . Paz=356-I
Už slňiečko vichodí,už ..25-8=297
Už som ňebou doma za šti- 28-14=616
Už som pochodila aj o- . . KO=697
" " sa ožeňiu už je. . .KO=536e
Už tá baba umrela,re-..22-15=672
Už tambor bubnuje,milí. .10-7=464
Už bije hodina,už bu- ..28-10=392o=
Už dozreli zelenie ja-. .34-2= 58aoe-
Už je Anka zle s nami,pu-..KO=606
" " " " " " " . .Pe=486
" " kufer spakuvaní . . .KO=632
Už je litra aj povlitre 47-14=647
" " milá bjeli ďem,ske-.Paz=355-1
" " nová nvota zložená..Paz=P-110
" " po pounoci ľem e-..40-7=270o
" " povnoc,už dvanácta,6-15=654ao
" " sobota,ca-ri-ja . . .KO=421"
" " " ten osta- w.. KO=472
" " " " posle-. .9-11=409ao
" " " " " . . .Pe=488
" " večer,už zapadá w. . Pe=489
" " " večeríček,I. .12-8=282o
" " " " II. .11-8=282o
" " zora bieli ďem,už. .6-4=112aoe-
Už mesiačig višou,moj (266)Paz=358
Už moj milí z mesta iďe..10-13=548
Už som doma nebol ceu šty- Pe=492
Už sme pieseň vyspievali...Pe=491
Už zme žitko zožali,eště 20-12=496
Už zora višla:/už tá . . .Paz=359-I
" " " " " " . . . Paz=359-II
V
Vaďela sa síkorka z mli-..24-14=610
Vňďe listie vňdne,suché. .Pe=519
V Ameriki na doliňe . . . Paz=P-112
V Ameriki už ňeďuďem . . .Paz=361
Vandruvali mláďenci z e-..Paz=365
" " " ". .Paz=366
V aradáckom poli je ho-..21-2= 43o
Varaďiňe na placi ver-. . Paz=367
Varaďínski páni to sa.. 34-15=690
" zámok na po-I. . 8-1= 9
" " " " II. 2-11=400
Vaníla som varila bo- . . . KO=565
" " " pla- . . .Pe=518
" " " šo- . . .Paz=374
V baňáckom poli stromík ze- .. KO=637
V Bečkeregu za vojáčka ..34-7=566aoe-
V Belehraďe na placi bí- 25-7=253
Včera bolo sobota a . . .13-4=119o
Včera mi svieťilo slňie- 20-10=382ou"
Včera na poleňo,keť som..6-13=533o
" " poluňia keť som 26-2= 49a
" " " " " " . .KO=798
Včera som bol u muziki w.. Pe=521

-20-

Včera som bou pri muziki..31-8=305o
Včera večer mamc ňišou I. .,12-1= 17
" " " " II, . Paz= 85
" " som si ďiouča . .5-2= 27o"
" " :/pretvčerom . . .KO=260
V Čiernej hore bistrá voda..Lo= 25
" " " bukoviňe. .28-7=364a
V Debrecíňe na placi ver-.. Pe=494
Večer prišiel gu mňe sivi,.9-15=659
Vediem aja vediem,čo bi'..8-11=408=
Veď je ten milí,jaj veď... . KO=170
Veje vetrík po doliňe . .37-14=631
" " " doli,po. . .Paz=368
" " veje po do-i. .38-4=149o=
" " " " " II.,30-7=259oe-
" " " " ov-.. . . KO=423
" " " " (246-II).Paz=P-113
" " " :/a to. . . 2-7=225
" " " v sele- . .11-9=318
Veje vietor veje aj to(522) Pe=524
Ver je pekná široká u-. . 32-6= 60=
" " šaško miluvaňia . .7-13=538
Veru ja ňepójďem za ko-..11-13=556o
Vesela kcem biť naveki. .14-14=592
Veselá je ďedina,kde . . . .Pe=525
Veselmi je vesel,frajer . . 24-3=145o
Vezú nás vezú v železnom . . KO=664
V farárovej zahraďenki. .23-16=729
V Galiciji na graňici w. . .Paz=360
V hlbokej doliňe srnka w. . .Pe=495=
V hornom kouci bívam v dol-. .15-9=322-
" " " samá bívam. .11-9=318
Vidaj sa ťi ďieuča za mňa. .21-15=671
Vidala ma mamka za ši-..w . .Pe=536"
Vidala mamka,vidala . . . . Paz=369-I
" " " . . . . Paz=369-II
" " " w . . . .6-8=277o
Vidám sa ja mamko moja. . . .Pe=537
" " ňevidám do tore (12-13). KO=521=
Viďela miléno fraje- . . . 2-13=512
Viďiš milá aká si ti. . . .22-4=130
Viďiš milí skaďe chodiš. . 22-4=130
Vietor fúka rani hojí . . 16-13=574
Vichoďila hviezda nad na-,33-15=689
Vichoďí slňiečko,ale . . . 38-9=462e
" " spoza..I,..13-3= 77
" " " II. . 8-3= 59
" " " III. .7-5= 77
" " " IV..23-6= 77
" " " V..39-14= 77
Vijďem na torinu,zasta-. .10-12=493e=
Vikvitla mi tubiruža . . . .Paz=370
Vikvitol v zahraďe tili- . . 4-1= 3-
Viletela lastovička..I . . 12-1= 12
" " II. . .30-7=346e
Viletela prepelička . . . . Paz=371
Viletela prepeliienka..I. . 14-5=168o
" " II. . . Pe=540
Viletěli holubice. .I. . . 14-8=285
" " II. . .16-13=573o
Viletěu fták here nad o-,I .7-13=536
" " " " " II. . KO=173

Viletěu fták s hlbokej do- KO=174
Vínečko bílé,si od mé. . .Pe=527
Vínečko sa napijeme . . . Pe=528
Vínko ako loza s tich i-12-11=411
Vinohradi:/dobré vínko..5-10=548o
Viriasla lipka,viriasla,11-15=661aoe'
Viriasla mi ruža na ke-,18-3= 83=
Viriasla ružička s potuc- Paz=P-114
Viriasol mi pod oblockom I.17-6=200c-
" " " " II.15-14=594
" " " " (14-7)Pe=542
Viriďali visoki je-.. . 23-14=608
Viskočilo slňiečko,vi- ..8-13=541
Vysoký jalovec,vyso- . . . Pe=545
Visoko je biela zora . . 24-11=429o
Visoko lietaj keť si fták.. 15-7=241
Vysoko lieta sláviček(27-6)Pe=543
Vysokou horou obklope- . . Pe=546
Visoko zorňička,dobrú I. .18-7=242o-
" " " II. .16-7=242a
Vi stromečki okolo le-.. 22-5=484-
Viśla hvjezda jasná,ako ..1-5=153
" " od Dunaja . Paz=373
Viśla som ja pod obloček ..Paz=375
Viśli hvjezdi od Dunaja. .24-8=296o
Vitaj milí s ďalekej kra- 11-12=483
Vizerala von okienkom ..21-11=426
Vizváňali zvoniť turí-(6-13)Paz=376
V jednom kraji bívam v druhom.. 2-4=104g
V Kertis-šore vesele sa ..9-14=590a
V Kopčanskem ribňiku tri ru- 19-4=129
V Kovačici jest rozmarín. .KO=262
" " lipa je vi-. .26-2= 49o
" " na kostole .(8-5)KO=802
" " stojí lipka. . 7-16=715
" " strom zelení. .11-2=636o
" " vietor veje .. 29-3= 98
" " za ďedinou . .11-15=661
" " zvoňili ďieu-..10-2=473o
V kovačickej zahraďenki. .4-1= 4o
V kovačickom parku rastú. .KO= 96
" " " " ,22-6=204
" " " tri ru-..KO=755
" " peknom cinto-9-13=544o
" " poli pásli . .KO=772
" " " viria-w,15-7=471=
" " ríte velká. .6-5=160o-
" " " " w..Pe=497
" " širom poli,I. .KO=265
" " " " II. .KO=266
V Kulpiňe za ňesi má mi-. . 40-7=269
Vlha:/drobní fták:/ňe-. . Paz=377
V malej zahratke ďieučatko.. 22-8=293
V našej zahraďe kvitňe la- . .KO=176
" " zahratki kvitňe breť..KO=764
" " " " " w,KO=765
V našom dvore lipa,podli- ..7-10=368
" " " na javore.. 29-11=436e
" " " ruža kvitňe,20-1= 19oe
" " " :/tri červené ..10-8=221
" " " viriasla fa- . .KO=717
V našom humňe ruža kvitňe,2-16=710

-21- tom petrouskom sejaj, šírou.. .Pa-15-681

V našom humňe šíri pesnie..11-1= 10
" " sade ruža kvitňe.I..3-1= 2o
" " " " " II.14-15=665
V šeďelu z rána:/drobní dážď.Paz=363
Voda:/šíre šíre mútna,čom29-15=291o-
Vodi:/velkie vodi,isIl..w.. 21-6=204e
" " " " " V . . .KO=475
Vodu:/ňekcem ja ju, . . . 36-7=288oe
V okenečku sedávala..I. . 36-6= 56o
" " " II. . 8-9=315
" " sedela čierne..10-12=843-
Volá ma ťahá ma tá na-. . 25-9=335
Vôlu mám:/za šuhaja is-. . .KO=175
Vôlu ňemam:/s frajerom sa. .2-3= 64o-
Von oblečkom pozerala . . 37-4=149o=
Voňaj-že mi voňaj ruži-.. 39-11=449
V orechovom lese,čierno . . KO=698
Vo varaďinskej kasárňi . . .KO=779
Vo vároši huci hudú. .(323)Paz=378
Vo vode rak,nad vodou vták..Pe=530
V paďinskej doliňe smutní,17-1= 16o
V Petrouci dva dubi,tam sa v 21-6=203oe=
V petrouskom lesíku tri ru-. .Pe=502
V pivňickej doliňe oli-. . 1-1=706
V pivňickom poli:/tri li- (22-10)=432e-
V pondelok doma nebudem . . Pe=505
V prosried ameriki krčma.. 35-2=471o=
Vrťienko mi padá,ktože . . 5-5=158"
V richtárovej studňi bystrá. .Pe=506"
V roviňe ďedinka stojí.. 27-10=390
Vŝštek dolinečka,pekná. . 20-6=202
Vrťela bisa,ňemam ko-..I. . 5-8=275a
" " " " " II. . .Pe=533 X=
Vrť sa ďieuča:/okolo mňa. .1-7=224
V Seľenči je potok,voďi- ..2-5=155
V selenskej zahraďe tri ru-2-13=545
V slzách maťička seďela. .12-6=193oe
Vstávaj Honzo hore na ba-. .Pe=534
Všeci ľuďia povedaju . . .17-6=199
V širokej ulici tri ru-. .14-8=282
V širokom kisáckom poli w..1-7=224oe-+
V širom poli dážď iďe..I. . KO=369
" " " " " II. . KO=102e
" " " " " III. .KO=264
" " " hoják,dve ru-13-11=413
" " " hruška stojí L 14-1= 13o-
" " " " " II. 3-3= 64
" " " " " III.1-10=360a
" " " " " IV. 4-11= 64e
" " " " " V. . Pe=508
" " " " " w VI..Pe=509
" " " " sele-. .22-7=248aoe
" " " kríž,blíž ma I.21-2= 44ao-
" " " " " "II.23-10=386
" " " lisňina,pod,22-15=672
" " " lógor stojí. . Paz= 96
" " " strom zelení L 27-4=136o=
" " " " " II. 9-5=163a
" " " " " III.8-10=163a
" " " " " IV.39-11=448
" " " " " V..4-13=524
" " " " " VI. .KO=654

V širom poli studenečka,14-10=387oe
" " " studňička v ňej 4-14=582
" " " " tam 3-14=581
Vtedi ja,mámilá,vtedi,I. . .Paz= 90
" " " " II. . Paz= 91
Vtedi je mňe dobrá veľa. . 8-5=163oe-
Vtedi je oceví najve- . . .Paz= 92
Vtedi mojho sinka vzali. . 9-8=467
Vtedi si ma milá,prví . . .6-3= 66
V tej laliťskej hraňe tri ru- 25-11=430
" " našej ďediňe pekné..27-9=341
" " " zahratke kvitňe 28-8=301
" " " " rastú 17-4=123
" " Paďinej jestri ďjouke. .KO=577
" " Paďiňe na doliňe I. 36-9=351
" " " " " II.27-12=504o=
" " " ruža rastňe . . KO=269
" " pánskej zahraďe eno..Paz=P-117
" " Pazove cesta muru-,33-14=623
" " " na placi. (287)Paz=P-25
" " pazovskej kanceláři..Paz= 83
" " Seľenči ejahoj,na. . 1-2=445
V tejto smutnej veci takto,Paz=P-118
V tem báčanskem ríťe bistrá 7-13=527
V tich Hložanoch na rinečku, 27-7=256
V tmavej hore domček stojí..Pe=514
V tom báčanskom ríťe teňe..9-.3=543
" " banátskom poli Kova-31-8=304o+
" " Kisáči strom visokí,32-2= 56=+
" " Komárňe na tom placi,15-15=666
" " paďinskom poli ťichí..KO=539
" " Petrouci je pekná na-,19-5=175e-+
" " petrouskom Begeji te-..Pe=516
" " seľenskom kostolíčku..2-5=154o
" " trenčianskom potoce te-Lo= 30
" " Trenčíňe mlin mele,mlin .. KO=553
" " Zvoleňe keď ma dolu.. 23-6=206
V zahraďe chodila ruka- . .Paz=364
" " otkvitla už ru-..18-3= 83o=
V zahradvočke pod okienkom. .7-9=313e"
Vzal som si dievčatko malé ..(2-2)Pe=547
V zelenom hájičku ťtáča- 28-12=506
" " " trávi-w..21-7=248o-
" " " " . . .Paz=P-119
V žiali mi je v žiali fčera-4-14=583
Z
Zabúdaj šuhajko,ja som .I. 4-3= 66
" " " " II.12-13= 66=
Zadriemalo moje očko . . . 6-7=229
Zadudaj mi dudáčisko . . .2-14=580
Zagajduj gajdoš tej mojej. .KO=805
" " " " . . Pe=559
Za horami za dolami r. I. 12-2= 32o-
" " " " I. II. .9-5=163oe
" " " " t.III. 32-7=262-
" " " " j. IV, 31-8=305=
" " " " V. .22-9=334a
" " " " VI. . .KO=427
Za hori lesi,moj milí..w ..9-7=233o
Za horou,za dolou za ho-. . 19-12=495
" " " " " " . . 28-11=434
" " " vodou za ho-. . 8-6=188o-

-22-

Za horou, za vodou, za vo-..Pe=553
Zahraj Cigáň smutnú pieseň Pe=560
Zahrajte mi huci, po ce-, 47-14=647
" " muzikanti s .12-1= 11=
" " tichúčko ja-..Pe=461
Zahratka:/ňi oraná, za- ..2-2= 24
Zahučali hori, zahu-..I. .8-1=205
" " " . .II. Paz=P-120-I
" " " .III.29-10=206aoe
Zajtrá rano o treťej sa ..Paz=385-I
" " " " " . .Paz=385-II
" " " " " . . .KO=623
Zakukala kukuľienka . .13-12=632o
Zakvitla čerešňa peknim, 16-5=171o
Zaletěl sokolík zaho-..38-14=635
Zaletěu sokolík nat ti-..Paz=386
Zaleť sokol bieli ťák gu 14-13=567oe
" " " " " w..KO=479e
Zamiloval som si ďieuča I.22-3= 88
" " " " II.18-8=289o
" " " ďívča.. 46-14=646
Zamiluvau som si ďiouča. . KO=340
Zanahau ma frajer a ja . . KO=341
" " " verní..12-9=319=
Za našima humní jačmeň.17-11=419o
" " rasťie I.22-5= 95
" " " " II. 4-7=228
" " " rozma-. . 8-4=113
" " " sedmo-.. 9-13=543
" " " viria-. . Paz=382-I
" " " " . . Paz=382-II
" " " zahú- . . .Pe=554
" " vinohradmi, w..2-13=517o
Za ňič mije za ňič ďeraj-..20-3= 87oe
Zapadá slňiečko za ďa- 22-16=729
" " " vi-. .1-8=272aoe
Za peďesiať zlatich dve 16-16=725
Zasaďel sem fialenku ..26-14=613
Zasaďiu som čerešňičku . .KO=568
" " " . KO=757
" " ~~tri stromíke~~.. 14-7=240-
Zasála som si majerán..33-14=625
Zasiala som bažaličku, I. 22-5=277o
" " " II.23-8=277o
" " " III. .KO=197
" " " IV. .Pe=566
" " bvobovňíka ..27-2= 50e
" " šejajhoj, ba- 5-10=473
Zasjal som si ďaťelinku. .14-9=321
" " " ňitko na dosť.22-3= 89e
" " " " " " . .KO=821
Zaspala neviesta v hlbo- ..Pe=569
Zaspal Jaňík za humní..35-11=443oe=
Zaspal na ulici v čiernej(?)Paz=389
Zaspalo ďiouča hore pu-. .KO=569
Zaspievaj kohútku na ze-..KO=198
Zaspievaj slávičku v zeľe-26-3= 93a
Zaspieval Jánošík na ska-10-15=660
Zaspievalo ťáča na ko- I. 8-1= 8c
" " " " II.21-3= 88
Zaspievalo ťáčam ko- III. 20-5= 88e
" " " " IV. ..KO=343
Zaspievau slávičekf tej ta-..KO=665
Zastáv hajov v Novom Saďe. 10-16=719
Zasvietila hviezda šejaj.34-11=442a
Zasvieťli zore do na- . . 6-1= 6-
Zasvietilo nad Aradáč. .47-15=705
Zasvietilo nat Pazovou. .33-2= 57
" " " . .Paz=390
Za ňtiristo zlatí sivje ..Paz=383
Zatancuj Aňička f tejće- . .Paz=394
Za tou našou zahradenku I.9-2= 30
" " " " II.16-15=666aoe
Za tú horu za visokú (35-2)KO=199
Za Váhom:/tam je dobre bí-30-8=303
Zavčasu sa stávalo, keť. .13-6=194
Za vodou:/za vodičkou hra-48-14=647
" " " " " . .Paz=384-I
" " " " " w..Paz=384-II
Zavrť sa mi ďievča, urob. .18-15=669
Za zaidou, za brdom cimba-..KO=590
Zažeň milá vouke z here ..(391)Paz=P-122
Zažeň Jaňík ouce, dolu. . 39-9=356ao
Zažeň milí ouce do tej. . Paz=391
Zažil som lásku, krásnu jak 32-3=468
Zbohom milá Boh ťa poteš. . KO=346
Z brezového dreva voda..40-11=449o
Ždalo sa mi vo sňe zdalo. . 4-5=468
Z druhej strane hája, ňuhaj(3-7)KO=494
Zecte ma vlčki, zecte už. .Paz=P-123
" " " " . . KO=570e
Zeľenaj sa zeľená trá-.,12-16=722
Zeľená sa bučina, spe- . .24-6=206
Zeľení je petržľaník . . . KO=571
" " rozmarínček . . .Pe=572
Zeľení mostíček uhí-..(384)Paz=392
Zeľení rozmarín ako . . .3-10=362=
Zeľeňie sa paštrnáčik . . Paz=P-124
Zimínska kasárňa na dva.. 9-7=234a
Z kysáčského kostolíčka. . Lo= 85
Zlaté ruže pekňe prekvi-,19-8=290
Zlatie moje premiľenie. .3-11=402.
Zore moje zore ňesvi- . .2-11=401
Zoťali brezu, už ju ve- ..27-4=136e
Zoťali enu halúsku . . . .Paz=P-126
Zoťali klena, do koľe- . . .Pe=575
Z rána Slnéčko jasné vi-,6-13=531
Z richtárovej stuňi bistrá, KO=633
Z tej mojej frajerki pekná, Pe=548
Z ticha chlapci s ticha k nám m-,Pe=549
Zuzanka:/ty s velká klamár-.Pe=576
" " velká si cigán- 22-6=204o-
Žvalila sa zvalila tá . .14-3= 78
Z večera je jasno, ces pol- I.19-5=175ao
" " " " " " II.16-13=473o
" " " " " " . . .Paz=380-IIc
Z veďerenka na vodu, z ve-. . KO=572
Z Východnej ďiqučence s ďím sa KO=720e
Z visokiho kisáckiho . . 17-3= 81
Zvfťňi-že sa seďen rás. .17-3= 81ao-

-23-

2
Žala naša Malička,Ža- . . 4-15=651e"
Žalo čiguča žalo hrach,ža-18-8=288=
" " " Ian Ni-L18-10=380c
" " " "II.12-16=722
" " " trávu I. .22-1= 21e
" " " " II. .24-7=251c
Žebi som sa vidala,že- . .Paz=397
Žem sa hradmoj,žem sa veřti v Paz=396

Šena moja mladá žehňe- . .2-6=182
Žena muža:/na strnisku. . .2e=580
Žehilo sa motovidlo . . 17-16=726
" " starvo trlo . . .K0=607
Žeňí sa mi žeňí,moje . . .Paz=2=1
Že ťa ľúbim zjaviť ~~xxxxx~~..Paz=398
Žiau://mi je,žikto ňevie čo3-1=169
Žitko čisté:/kýkol ňišt,ňi-10-6=191
Žitňe ňisa mútna riska. .25-7=570

D o s l o v:

Špecifikou tohoto abecedného zoznamu (súpisu) je to, že sa v i priamo vidia všetky piesne zo 7 (siedmych) zbierok (troch veľkých roch menších) v predslove naznačených a tiež piesne zaznačené z vy laní Novosadského rozhlasu, čím sa chcelo tiež poukázať na štýlovú nolitu (jednoliatosť) piesní vojvodinských Slovákov. Niet v nich z nejšej rozmanitosti, čo sa jednotlivých osád týka, už či štruktúrá alebo štýlovej ani v nápevoch, ani v textoch. Je však možné hovori istýchsi rozdieloch medzi piesňami rôznych regiónov (najmä vo vňňš využívaní istýchsi nápevov),avšak to nie je nejaká významnejšia ie rakteristika. Prednosťou zoznamu je, že sú identické piesne (a ich ššie varianty) zapísané iba raz tj.uberajú iba jedno miesto v sozn

Na ideu takéhoto usporiadania piesní som prišiel študujúc VI knihu II.vydania Slovenských spevov od Ladislava Gelku: prehľady-r stre. Obsahove azda najväčší rozdiel medzi stať ou tej knihy: Porov cí register textov... a mojím prístupom je to, že som všade jednak vádzal i vlastné i zemepisné mená a tiež i citoslovcia (v zátvorke keď sa ono nepoužíva stále, alebo sa pri opakovaní neopakuje).Opako nie slov som tiež značil, používajúc znak opakovania= :/ -pre všetk slová pred tým znakom, alebo= :/:keď sa iba posledné slovo opakuje, keď sa slová opakujú dva ráz= :// a tri ráz= :///.

Najčastejšie používané osobné mená u nás sú: Jaňíčko a Malička le pri samom speve sa tie mená ľubovolne vymieňali s inými, s ad ho prítomnými, alebo i podľa dohovoru. Podobne bolo i so zemepisnými nami. Na pr.: V tom Petrouci je pekná záhratka)> 19-5=175e-+ .Miest toho "Petrouci" môže stáť a spieva sa meno hociktorej inej našej de ny, ale pieseň predsa uberá len jedno miesto v súpise. Skôr ako kur zum znie však údaj, že nápev tejto piesne je srbská komponovaná pie "Periferija,mala kućica" čo slovami čo sa píšu veľkými počiatočnými smenami sa ~~~ tu nakladalo ako so všetkými inými, preto som ich v slove ani nespomínal. Spomínal som však niektoré fakty, ktoré nepat priamo do etnomuzikológii,ale do kultúrnej hystoriografii čím som se chcel zmieniť o niektorých aktivitách z rámca spevácko-hudobných čin stí a ich nositeľoch u nás v poslednom desaťročí minulého storočia.

Mgr.art. Slovenka Benková Martinková, ArtD.

TVORBA MARTINA KMEŤA NAHRANÁ V NOVOSADSKOM ROZHLASE

„ Začiatky sú tu, v kostole. Tu bol učiteľom a kántorom môj starý otec, potom tiež otec, a tu som aj ja začal. Starý otec bol veľmi muzikálny, on mi odovzdal husle, ktoré si kúpil roku 1864, ešte stále ich mám… ony boli začiatkom… Otec bol tiež dlho kántorom, strávil tu veľa rokov, veľa času… ja som mu ako malý chlapec začal pomáhať a spievať… Viete, pre mňa bolo udalosťou, keď otec vzal do rúk husle a hral pre seba… hral vtedy piesne, romance, Dvořákovu Humoresku a iné… ja som sa nevedel dočkať chvíle, kedy zoberiem do rúk tie husle, musel som narásť… hru som neskôr zdokonaľoval na učiteľskej škole, u Antona Rusnáka… bol profesorom v Sombore, ja som chodil za ním… Rusnák bol zaujímavý človek, dobrý profesor, moji kolegovia, vrstovníci si ho všetci dobre pamätajú… intenzívne som cvičil, aby som na konci roka vystúpil aj v orchestri, avšak prišla vojna, tak sme školský rok neukončili v termíne, až neskôr… keď sme roku 1944 zakladali Slovenskú brigádu, vtedy som ja ako žiak učiteľskej školy bol delegátom, neskôr komesárom roty, tajomníkom skojovskej organizácie prvého prápora, kde som mal dobrý dvojhlasný spevokol... spievali sme tie bojové piesne a tak som sa rýchlo ocitol v propagačnom oddelení brigády..."

Slovami Martina Kmeťa si dovolím uviesť tému dnešnej prezentácie, ktorá je cielená na zmapovanie a následné uvedenie vzácnych audionahrávok skladieb a úprav autora, zachovaných v archíve Novosadského rozhlasu. Napriek faktu, že viaceré nahrávky, ktoré súvisia s oblasťou umeleckej, vážnej hudby, nie sú podporené aj notovými príkladmi, teda k skladbám vážnej hudby Martina Kmeťa v archíve Novosadského rozhlasu neexistujú partitúry a klavírne rukopisy, nahrávok je primerane dostatočné množstvo na vyhranenie celkovej predstavy o tom, akým hudobným štýlom postupoval Martin Kmeť pri úpravách ľudových piesní pre rôzne zoskupenia, resp. ktorým hudobným štýlom holdoval pri tvorbe skladieb umeleckých.

Kmeťovo tvorivé obdobie sa rozvíjalo už v povojnových rokoch, ale v archíve Novosadského rozhlasu registrujeme nahrávky, ktoré datujú od rokov sedemdesiatych, teraz už minulého storočia. Zdôvodňujem to reálnou situáciou, teda faktom, že v tých rokoch sa slovenská hudobná produkcia začala intenzívne rozvíjať, z toho obdobia všeobecne datujú aj iné nahrávky rôznych hudobných štýlov a druhov, nakoľko sa v menšinovej politike mediálnych

ustanovizní, akým Novosadský rozhlas bol, a stále je, umožnilo slovenským odborníkom naplno pracovať vo svojej oblasti a samým tým aj propagovať slovenskú hudobnú produkciu. V tých rokoch pracovali dirigenti a upravovatelia Jaroslav Vojtechovský, Juraj Ferík mladší, Ján Ďurica a vtedy začínajúca mladá producentka Kvetoslava Čániová, neskôr Benková. Dodnes zachované nahrávky boli robené práve pod jej producentským dozorom.

Produkčným „telesom" nahrávok slovenskej vojvodinskej hudby bol aj vtedajší festival Selenča-Petrovec, v rámci ktorého sa každoročne uskutočnili koncerty angažovaných, lyrických, detských a tanečných piesní. Uvedené podujatie teda každoročne produkovalo a obohatilo hudobnú fonotéku priliehavými skladbami rôznych žánrov, dávalo priestor k realizácii tak osvedčených, ako aj začínajúcich skladateľov, textárov a spevákov. Samým tým, že do celého projektu boli aktívne zapojené aj rôzne inštitúcie, medzi ktorými bol snáď najdôležitejším práve Novosadský rozhlas, ktorého programovým záujmom bolo produkovať kvalitné nahrávky, festival napĺňal svoj zmysel v plnej miere. Dovolím si tvrdiť, že viaceré nahrávky z obdobia sedemdesiatych a osemdesiatych rokov aj napriek určitému štýlovému „archaizmu" prevyšujú moderné hudobné produkty súčasného obdobia. Podporujúcimi činiteľmi tohto uzáveru boli aj profesionálne orchestre a dirigenti, či upravovatelia, ktorí fungovali v rámci Novosadského rozhlasu. Žiaľ, v súčasnosti je situácia úplne iná a hudobná produkcia tunajších Slovákov je v porovnaní s minulosťou paradoxálne úpadková, a skôr by sa dalo všeobecne konštatovať, že o ňu konkrétne nie je seriózny záujem ani takých ustanovizní, akou je napr. Novosadský rozhlas, ktorý svoje programy v slovenskej reči dopĺňa starými archívnymi nahrávkami, ukážkami hudobnej produkcie zo Slovenska a čiastočne nahrávkami, ktoré našťastie každoročne poskytuje produkčný tím festivalu Zlatý kľúč, nástupca už uvedeného festivalu Selenča-Petrovec.

Martin Kmeť svoju kreatívnu prax zdokonaľoval a uvádzal na tomto festivale prakticky od jeho začiatkov. Prevažne tvoril skladby angažovaného žánru, detské piesne a zbory, ale prejavil sa aj ako autor, či upravovateľ skladieb lyrických. (Edičná poznámka: v pokračovaní textu sú uvedené odkazy na skladby M. Kmeťa, ktoré zazneli v rámci 12. muzikologickej konferencie. Vzhľadom na obmedzené možnosti výroby osobitného CD, ktoré by bolo súčasťou tohto zborníka, a jeho obsahom by bol video- a audiomateriál používaný na konferencii, rozhodli sme sa použitý materiál publikovať na webovej stránke Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov v časti Hudba, Osobnosti slovenského hudobného života, Kmeť Martin).

Na ukážku takého druhu tvorivosti uvádzam nahrávku s názvom *Titovi* v interpretácii vokálnej skupiny Lýry v a capella znení. Diriguje Todor Petronje.

Ide o typickú zborovú trojhlasnú a trojdielnu skladbu homofónnej faktúry s jednoduchými imitačnými prvkami predovšetkým v nižších hlasoch. Skladba získala prvú cenu na festivale Selenča-Petrovec 28. 9. 1977.

Príklad č. 6, trvanie 2.23

Z obdobia rozkvetu uvedeného festivalu Selenča-Petrovec pochádzajú aj nasledujúce ukážky. V roku 1976 Martin Kmeť upravil dve skladby Gustáva Babiaka, ktoré predviedol Ľudový orchester Rádia televízie Nový Sad. Dirigoval Todor Petronje. Ide o skladby *Mala som ja prsteň zlatý* a *Tanec (Neďaleko Selenči)*. Skladby patrili k lyrickému žánru a boli vyložene inštrumentálne, bez speváckych vsuviek, hoci treba poznamenať, že v niekoľkých prípadoch Martin Kmeť svoje úpravy inštrumentálnych skladieb dopĺňal vokálnymi zložkami a tak v podstate vznikli dve nahrávky pre potreby vysielaní Novosadského rozhlasu. V ukážkach, ktoré nasledujú, sa zreteľne vníma vplyv klasického hudobného vzdelania pri manipulácii s hudobnými prvkami, rytmickou, či ornamentálnou úpravou motívov v zostave ľudového orchestra.

Príklady č. 3 a 4, trvanie cca 2.20

V roku 1989 v rámci programovej schémy Televízie Nový Sad bol uvedený portrét Martina Kmeťa. Scenár relácie mala na starosti Kvetoslava Benková a réžiu Ján Makan. Uvádzam záber z relácie, v ktorom sa Martin Kmeť vyjadrí k svojim prvým kompozičným počinom a k vzniku vzácnych klavírnych skladieb.

Príklad video č. 1, trvanie 6.45

Na záver videozáznamu zaznel úryvok z klavírnej skladby *Po prvýkrát na lyžovačke*, ktorú pre Novosadský rozhlas nahrala Mária Ďarmati. V roku 2005 v rámci projektu Mladé talenty, ktorý zastrešila Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny spolu s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Generálnym sekretariátom pre zahraničných Slovákov, vyšla cd platňa, na ktorej svoje miesto našli aj skladby Martina Kmeťa v interpretácii pianistky Maríny Kaňovej.

Vypočujeme si programovú miniatúru *Pri mláťačke*, modernistické dielo využívajúce expresionistickú motivickú prácu s ostinátnym rytmom oktávového basu a dynamickú škálu celého klavírneho rozsahu.

Príklad č. 17, trvanie 4.33

V archíve Novosadského rozhlasu existuje aj nahrávka z roku 1976, *Meditácie na motívy ľudových piesní,* prvú a štvrtú časť uviedla Tatjana Hrubíková, konkrétne časti Andante a Allegro vivace.

Príklad č. 2, trvanie 5.07

V relácii Portrét umelca sa hovorí aj o vokálnych skladbách Martina Kmeťa, o ich jednoduchosti, či náročnosti a následnom uvádzaní na interpretačných pódiách.

Príklad video č. 2, trvanie 5.58
Prípadne aj príklad č. 1 v trvaní 5.40

Martin Kmeť nadviazal vzácnu spoluprácu s vtedajšími špičkovými kultúrno-umeleckými spolkami, akými boli SKUS Pavla Jozefa Šafárika, či spevácke skupiny Rovina a Sláviky z Kovačice, ako aj s poprednými sólistami slovenskej ľudovej hudby, napr. s Jozefom Bisákom, či Vladimírom Očovajom. Tieto telesá a sólisti nahrali jeho úpravy slovenských ľudových piesní a lyrických skladieb spolu s Ľudovým orchestrom Rádia televízie Nový Sad. Uvedieme pieseň *Gúľalo sa, gúľalo* v interpretácii miešanej speváckej skupiny súboru Pavla Jozefa Šafárika, a úryvky z piesne *Detstvo* v interpretácii Vladimíra Očovaja, aj *Pieseň o Petrovci* v interpretácii Jozefa Bisáka spolu so skupinou Kvety a ľudovým orchestrom Rádia televízie Nový Sad.

Príklad č. 20, trvanie 2.33, príklad. č. 10, trvanie 3.52, príklad č. 9, trvanie 2.50

K záveru tejto prezentácie hodno konštatovať, že sa v komplexnom diele Martina Kmeťa symbioticky prepojili zberateľský zápal s vlastenectvom, ktoré si autor úplne uvedomoval a počas svojho života sa často k nemu hlásil s kvalitným umeleckým, jedinečným prejavom. Výsledkom takej súdržnosti bola vzácna vokálna poéma na text Jána Labátha s názvom *Na Dolnej zemi*. Skladba bola uvedená na festivale v Selenči a toho istého roku aj nahraná – písal sa deň 19. 7. 1985. Predviedla ju vokálna skupina Allegro, dirigoval Gábor Károly.

Riadiac sa jednak konštatáciou Martina Kmeťa, vyslovenou v televíznej relácii *Portrét umelca*, o záujme, či skôr nezáujme o nahrávanie a archivovanie nahrávok slovenskej rôznožánrovej hudby v našich končinách, ako aj reálnym stavom, aký už roky panuje aj v Novosadskom rozhlase, vyjadrujem svoj kritický postreh k tejto situácii, ktorú považujem za absolútne neprajnú pre rozvoj slovenskej vojvodinskej hudobnej produkcie a kultúry vôbec. V žiadnom prípade by apatickosť s výsledkom stagnácie hudobného procesu a vývoja nemala byť tolerovaná a spomínaná okrajovo. Novosadský rozhlas a príslušné inštitúcie MAJÚ za úlohu zveľaďovať hudbu všetkých národov, ktoré žijú na týchto priestoroch, a MUSELI by podporiť snahu tak jednotlivcov, ako aj skupín hudobných umelcov, o permanentné dopĺňanie hudobného archívu a o to, aby sa spolupráca s inými, aj zahraničnými – predovšetkým teda slovenskými

– partnermi znovu nadviazala a produkovala kvalitnejšiu hudbu a nahrávky v súlade s modernými svetovými tendenciami.

Prajem vám príjemné počúvanie a ďakujem za pozornosť.

Príklad č. 12, trvanie 7.49

RESUMÉ

Autorka si dala za cieľ zmapovať nahrávky skladieb a úprav ľudových piesní Martina Kmeťa, ktoré sa nachádzajú vo fonotéke Novosadského rozhlasu. Zisťuje, že viaceré nahrávky, ktoré súvisia s oblasťou umeleckej, vážnej hudby, nie sú podporené aj notovými príkladmi, teda k skladbám vážnej hudby Martina Kmeťa v archíve Novosadského rozhlasu neexistujú partitúry a klavírne rukopisy. Autorka však prináša zo dvadsať ukážok z diel M. Kmeťa a tie sú dňom konferencie dostupné na portáli ÚKVS v priečinku, kde je popísaná osobnosť Martina Kmeťa. Autorka je aj sama skladateľkou a preto fundovane klasifikuje jeho diela z oblasti umeleckej hudby. Zároveň má kritické slová k aktuálnej situácii, ktorá nepraje rozvoju slovenskej vojvodinskej hudobnej produkcie a kultúry vôbec.

REZIME

Autorka nastoji da prezentuje zvučne zapise kompozicija i aranžmana slovačkih narodnih pesama koje se nalaze u fonoteci Novosadskog radija, a čije autorstvo potpisuje Martin Kmeć. Mnogi snimci njegovih dela ozbiljne muzike nažalost nisu praćeni notnim materijalom, partiturama ili klavirskim izvodima. Autorka je na konferenciji predstavila dvadesetak zvučnih zapisa, kompozicija, dečjih pesama odnosno aranžmana, koji su nakon konferencije dostupni na portalu Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka u delu „Biografija Martina Kmeća“. S obzirom na to da se autorka teksta i sama bavi kompozicijom, njene kvalifikacije kompozicija su potpuno relevantne. U svom tekstu se kritički odnosi prema aktuelnoj situaciji koja nije blagonaklona kada je u pitanju razvoj slovačke vojvođanske produkcije i kulture uopšte.

Ľudmila Berediová-Stupavská

TVORIVÁ OSOBNOSŤ MARTINA KMEŤA CEZ PRIZMU SLOVENSKÝCH VOJVODINSKÝCH FESTIVALOV A HUDOBNÍN

Profesionálna činnosť Martina Kmeťa ako učiteľa, profesora, skladateľa, primáša, zbormajstra, etnomuzikológa... presahuje rámce vojvodinského prostredia. Nový Sad, do ktorého sa z rôznych príčin hrnie Slovač zo všetkých strán, ponúka mu najcelistvejšie uplatnenie v praxi a v jeho záľubách. Odtiaľ potom roky sleduje diania na hudobno-kultúrnom poli Slovákov, vpletá doň svoje odborné vedomosti, svoju tvorbu, celého seba.

Vypátrať a zozbierať tvorbu Martina Kmeťa je práca náročná. Písal miniatúry pre klavír, zborové piesne, detské piesne, angažované a lyrické skladby pre festivaly slovenskej hudobnej tvorby, posudzoval, kritizoval, zbieral a vedecky analyzoval ľudové piesne, pričom problematikou pazovskej piesne sa sústavne najviac zaoberal vyzvaný Jurajom Miškovicom, stredoškolským profesorom pôsobiacim na strednej škole, medziiným aj v Starej Pazove, analyzovať jedinečné pazovské piesne.

V novosadskom rozhlase sú zvukové záznamy mnohých diel M. Kmeťa. V 70-tych rokoch spolu s Jánom Nosálom vykonával prácu producenta a hudobného režiséra v Rádiu Nový Sad, čo netrvalo dlho.

Na zozname SOKOJ-a (Zväzu organizácií hudobných autorov Juhoslávie) sú tieto skladby, Martin Kmeť ich podpísal ako skladateľ:

– *Balada*
– *Božská iskra* (text Pavel Jozef Šafárik)
– *Dievčia pieseň* (text Ján Turan)
– *Keď bol Tito chlapec malý* (text Pavel Mučaji)
– *Na Dolnej zemi* (text Ján Labáth)
– *Pieseň o Titovi* (text Pavel Mučaji)
– *Pieseň o Titovi* (text Pavel Mučaji)
– *Pri mláťačke*
– *Prvý raz na lyžovaní*
– *Slnko svieti, vetrík veje* (text Pavel Mučaji)
– *Slovenská suita* (meditácie pre klavír)
– *Snehové ráno na dedine*

– *Tebe, maršal milovaný*
– *Titovi* (text Pavel Mučaji)
– *V našej triede* (text Pavel Mučaji)

Je tu aj súpis skladieb, ktoré Martin Kmeť aranžoval, sú to prevažne ľudové piesne:
– *A tam hore v Novom Saďe* (ľudová)
– *Gúľalo sa, gúľalo* (ľudová)
– *Hora, hora, visoká si* (ľudová)
– *Horenka* (ľudová)
– *Jaj, bože mój, bože mój* (ľudová)
– *Jaj, bože mój premiľení, už som sama* (ľudová)
– *Keď bol Tito chlapec malý* (slová Pavel Mučaji)
– *Keť sa Slovák* (ľudová)
– *Kedysi bývalo* (slová Vierka Viliačiková)
– *Láska, bože, láska* (ľudová)
– *Mala som ja prsťen zlatí* (hudba Gustáv Babiak, text ľudový)
– *Na zeľenej lúčke šuhaj pasje* (ľudová)
– *Ňeďaleko Seľenče* (hudba Gustáv Babiak, text ľudový)
– *Po doľiňe ťichí vetrík poduchuje* (ľudová)
– *Po doline vietor chladný poduchuje* (hudba G. Babiak, text S. Fekete)
– *Pot tím našim okenečkom* (ľudová)
– *Povecže mi, moja milá, povec* (ľudová)
– *Pred vodou, za vodou* (ľudová)
– *Sadla muška na konárik* (ľudová)
– *Široké sú cesti medzi horami* (ľudová)
– *Skaďe iďem sama* (ľudová)
– *Slnko svieti, vetrík veje* (hudba Martin Kmeť, text Pavel Mučaji)
– *Starí náš* (ľudová)
– *Šuhajko, z ruži kvet* (ľudová)
– *Svieťi mesjac* (ľudová)
– *Tanec neďaleko Selenče* (hudba Gustáv Babiak)
– *Tebe, maršal milovaný* (hudba Martin Kmeť, text Pavel Mučaji)
– *Titovi* (hudba Martin Kmeť, text Pavel Mučaji)
– *Vínko červené* (ľudová)
– *Vinohradi, dobré* (ľudová) (ide pravdepodobne o pieseň Vinohradi, vinohradi, dobré vínko dávaťe... – pozn. autora)
– *Zahučaľi hori* (ľudová)

Skladbu *Božská iskra* na text Pavla Jozefa Šafárika spieval mužský zbor z Tisovca na Slovensku, ale aj miešaný zbor Kultúrno-umeleckého spolku Pavla Jozefa Šafárika v Novom Sade. M. Kmeť sám, do neskorej staroby, navštevoval toto kultúrne útočište novosadských Slovákov, a keď sa mi v roku 1990 podarilo zhromaždiť v Šafáriku dostatočný počet záujemcov a založiť mužskú spevácku skupinu, prijal to s oduševnením a zostal jej verným členom do konca. Aj teraz si ho viem živo predstaviť ako trošku prihrbený, v dlhom zvrchníku, s francúzskou čiapkou na hlave, priškúleným pohľadom a širokým úsmevom otvára dvere na spolku. Rešpekt, úcta, akú som voči nemu prechovávala, obohatil náš neoceniteľný priateľský vzťah a zaujímavú spoluprácu dvoch hudobných zanietencov.

Pri pátraní po tvorbe Martina Kmeťa som sa orientovala na učebnice hudobnej kultúry, časopisy pre deti, zborníky prác, bulletiny z festivalov slovenskej hudobnej tvorby a prehliadok slovenských ľudových piesní v Pivnici. Musím uznať, že som očakávala častejšiu prítomnosť Kmeťových skladieb v učebniciach pre hudobnú kultúru. V tých, kde neúčinkoval ako zostavovateľ, som ho ani nenašla, a tam, kde sa Martin Kmeť zjavuje ako spoluautor, nachádzame iba jednu jeho skladbu.

Tak napríklad v treťom doplnenom vydaní zbierky piesní *Запевајмо сложно Énekeljünk együ Zaspievajme svorne Să cîntăm în armonie Зашпивайме зложно 1-2*, ktorej autormi sú Nada Pavlov, Varga Péter, Szücs Budai József, Martin Kmeť, Coriolan Bugariu a Маґдалена Горняк, a ktorú vydal Ústav pre vydávanie učebníc v Novom Sade v roku 1990, je pieseň *Prvý máj*. Text Márie Rázusovej-Martákovej zhudobnil Martin Kmeť. V rovnomennej zbierke 3 sa nachádza Kmeťova pieseň *O Titovi*, autorom textu je Pavel Mučaji, a v 4-ke je pieseň *Snilo sa mi* (text: Alojz Mikulka).

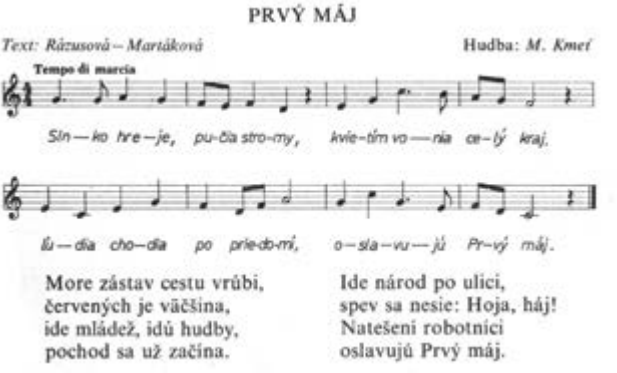

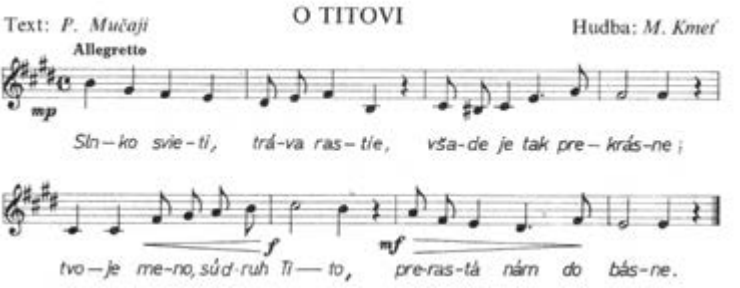

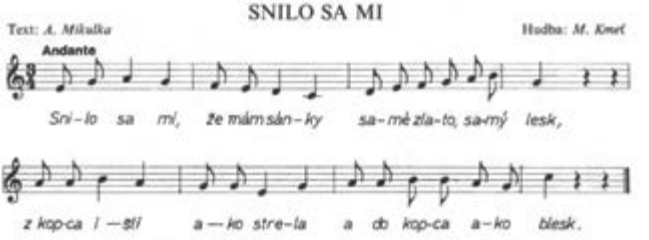

Nad mestom, aj nad oblakmi,
nosili ma celý deň,
teraz vzdychám, kade chodím,
škoda, že to bol len sen.

V časopisoch pre deti *Naše slniečko* (1939 – 1947), *Naši pionieri* (1947 – 1970), *Pionieri* (1970 – 1990), *Zornička* (1990 – ...) niekoľko notových záznamov nachádzame iba v druhej polovici 50-tych rokov v *Našich pionieroch*, ale vo väčšine prípadov bez uvedeného autora textu a hudby.

V roku 1963 sú znotované detské piesne už takmer v každom čísle *Našich pionierov*, ale skladateľ je aj ďalej neznámy.

Konečne, v júnovom čísle 1964 na strane 15 je pieseň pod názvom *Jar*, ktorú na text Juraja Tušiaka zhudobnil Martin Kmeť.

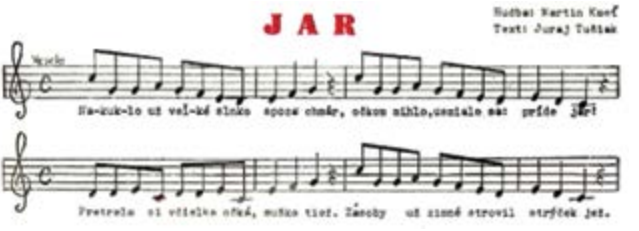

Od roku 1970 *Pionieri* pravidelne uverejňujú notové prílohy s detskými piesňami. Najčastejšími skladateľmi sú Ján Nosál a Juraj Ferík.

Ďalšie piesne, ktoré zhudobnil Martin Kmeť, nachádzam v májovom čísle *Pionierov* 1974/75 na strane 26 – *Pieseň o Titovi*, autor textu je Pavel Mučaji, v novembrovom čísle 1974/75 na strane 26 – *O Titovi*, text Pavel Mučaji, v májovom čísle 1975/76 na strane 27 – *Tebe, maršal milovaný*, text Pavel Mučaji, v májovom čísle 1976/77 na strane 39 – *K cieľu*, text Teofila Macejka, v novembrovom čísle 1976/77 na strane 6 – *Domovina moja milá*, text Eleny Čepčekovej, v decembrovom čísle 1976/77 na strane 38 – *Snilo sa mi*, text Alojza Mikulku a potom v januárovom čísle 1977/78 na strane 38 – *Biela krása*, text napísala Eva Fodorová.

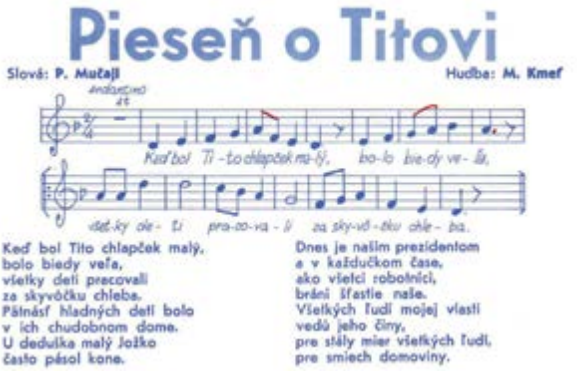

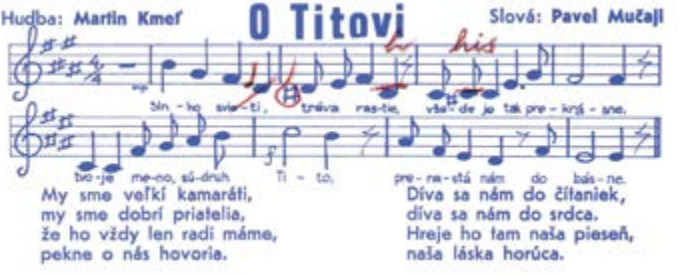

Slová: **Pavel Mučaji** Hudba: **Martin Kmeť**

Tebe, maršal milovaný

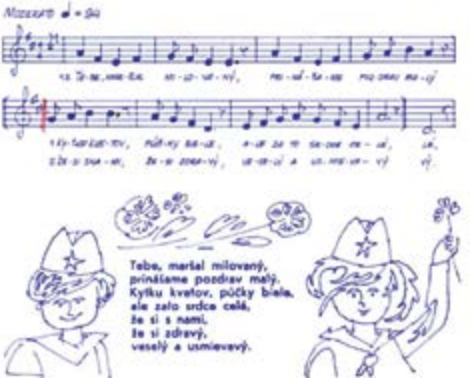

Slová: **Teofil Macejka** Hudba: **Martin Kmeť**

K cieľu

K cieľu, napred, chasa milá,
v tebe väzí mocná sila!
Chop sa práce, napni svaly,
by sme lepší život mali.

Hukot strojov — tvoja pieseň,
tá zaženie každú fieseň.
K cieľu sa bor, verná vlasti.
Život bude plný slasti!

Hudba: **Martin Kmeť** Slová: **Elena Cepčeková**

Domovina moja milá

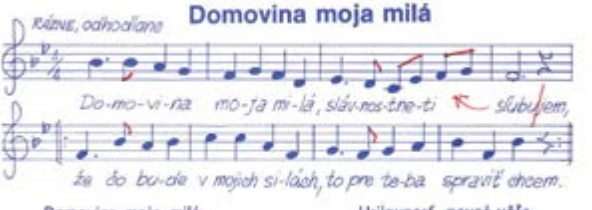

Domovina moja milá,
slávnostne ti sľubujem,
že čo bude v mojich silách,
to pre teba spraviť chcem.

Usilovnosť, pevná vôľa
pri práci i vprostred hier,
aby si vždy krásna bola,
a ja zas tvoj pionier.

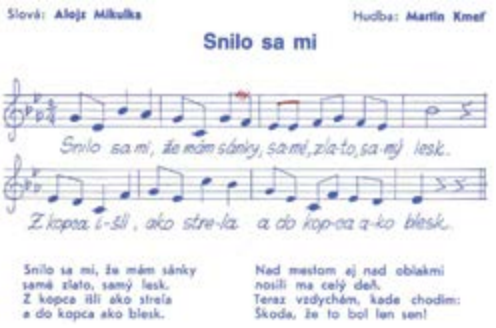

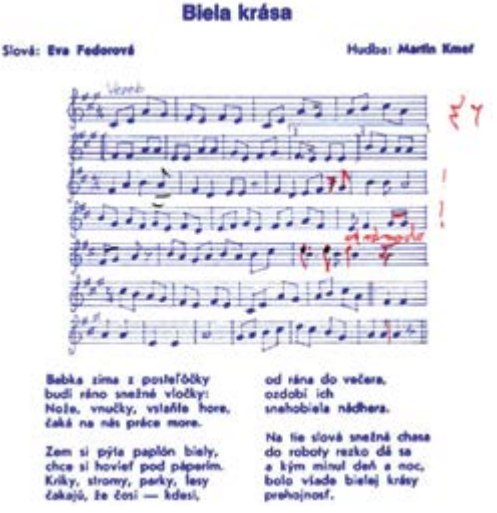

V notových záznamoch v *Pionieroch* sa vyskytujú chyby, ktoré sú v archíve *Zorničky* už opravené.

Posledných desať rokov (2006 – 2016) detského časopisu *Zornička* som v archíve na webovej stránke spracované nenašla, ale čísla, ktoré som mala k dispozícii, neobsahovali Kmeťove skladby ani retrospektívne.
(pozri notové prílohy 1 – 11)

Martin Kmeť ako skladateľ a upravovateľ piesní obohacuje náplň *Festivalu novokomponovaných slovenských piesní* alebo *Súťaže o pôvodnú slovenskú hu-*

dobnú tvorbu, aj *Festivalu slovenskej hudobnej tvorby Selenča*, pozdejšie *Zlatý kľúč*. Zdá sa, že tento náš festival zažil najviacej obmien práve v názve.

Martin Kmeť prispieva k V. ročníku súťaže v roku 1974 tak, že ju obohacuje o nový žáner, je ním vážna hudba. Na zozname predvedených skladieb boli tri Kmeťove programové miniatúry pre klavír: *Prvý raz na lyžovaní, Snehové ráno na dedine* (idyla) a *Pri mláťačke*. Prvou cenou porota odmenila klavírnu skladbu *Pri mláťačke*.

Na ďalšom ročníku súťaže (1976) v žánri vážnej hudby bola Kmeťova skladba nazvaná *Slovenská suita*, o klavírnu interpretáciu sa postarala T. Hrubíková. Okrem toho M. Kmeť aranžoval dve lyrické skladby hudobníka Gustáva Babiaka nazvané *Mala som ja prsteň zlatý* a *Tanec,* obidve v interpretácii ľudového orchestra.

Súťaže sa teraz už pripravujú oveľa serióznejšie, dáva sa dôraz na orchestrálne úpravy, ktoré robia hudobní profesionáli, medzi inými i profesor Martin Kmeť.

V roku 1977 na selenčskom festivale sa zjavuje aj žáner tzv. angažovaných skladieb a jedným z dvoch autorov takých piesní je M. Kmeť. Jeho pieseň *O Titovi,* na text Pavla Mučajiho a v predvedení vokálnej skupiny Lýry, porota odmenila I. cenou v žánri angažovaných piesní. Profesor Kmeť vtedy podpísal aj aranžmán lyrickej skladby *Kedysi bývalo* skladateľky V. Viliačikovej.

Na VIII. ročníku *Súťaže o slovenskú hudobnú tvorbu* v roku 1978, ktorá prebiehala v Báči, v žánri vážnej hudby súťažila aj Kmeťova *Dievčia pieseň* v interpretácii a capella vokálnej skupiny *Lýry*.

K prívlastkom „vážna" a „angažovaná" hudba Martin Kmeť vo svojom príspevku *Vážna hudba na Súťaži o slovenskú hudobnú tvorbu* takto hovorí: *Keď rozjímame o hudbe, ktorú voláme „vážna" alebo „klasická", musíme najprv zdôrazniť, že ani jeden z týchto dvoch názvov nevyhovuje a že vznikli takpovediac nasilu. Z tých dôvodov, aby sa skladby tohto žánru líšili od iných žánrov, známych na vtedajšom stupni vývinu už jestvujúcej hudby u nás.* O pomenovaní angažovaná (hudba) tiež hovorí, že nie je adekvátne, ...*keďže sú všetky skladby na svoj spôsob angažované*.

V roku 1979, v rámci IX. ročníka súťaže, ktorá opäť bola v Báči, odznela detská skladba *Deň republiky* – hudba a aranžmán Martin Kmeť, interpretácia M. Diňová a M. Beníková. A keď ide o lyrické skladby, M. Kmeť mal na starosti aranžmán *Piesne o Petrovci*, autor hudby je Pavel Máľach a textu Pavel Mučaji, interpretoval ju Jozef Bisák a skupina *Kvety* (získala II. cenu), aranžoval i skladbu *Detstvo*, J. Petráš zhudobnil text Márie Kunčákovej, spieval Vladimír Očovaj.

Festival sa všetko viac rozmáha, podporený je aj novosadským rozhlasom. V rokoch 1981 až 1984 sa koná v Petrovci, striedajú sa tu nové tváre, noví hu-

dobníci a interpreti. No Martin Kmeť sa na určitú dobu festivalovo odmlčal. Až 16. júna 1985. roku na večernom koncerte XV. ročníka súťaže, ktorá sa vrátila do Selenče, ako prvá odznela skladba *Na Dolnej zemi,* dielo spisovateľa Jána Labátha a skladateľa Martina Kmeťa. Aranžmán tiež rozpísal Martin Kmeť a spievala skupina interpretov *Allegro*. Za túto angažovanú skladbu sa Martinovi Kmeťovi dostalo osobitnej ceny.

Pre tento festival M. Kmeť upravil aj pieseň *Mať moja*, hudba: Ján Ďurica, text: K. Németová, spievala: Zuzana Gajanová.

Z doteraz uvedeného môžeme usúdiť, že mnohé skladby, ktoré odzneli na festivaloch, boli zverejnené aj v detskom časopise *Pionieri*, v niektorej z učebných pomôcok, a nahrané boli aj v novosadskom rozhlase.

V roku 2003 v Novom Sade v Štúdiu M Novosadského rozhlasu odznel *Festival slovenskej populárnej hudby Pop Tón*, ktorého cieľom bolo podporiť literárnu a hudobnú tvorbu. Kmeťovu skladbu a úpravu pre dvojhlas *Išla sova na tanec* interpretoval žiacky zbor Základnej školy Jána Čajaka z Petrovca pod taktovkou Marieny Stankovićovej Krivákovej. Všetky piesne z tohto festivalu sú nahrané na CD nosiči a slúžia ako pomôcka na hodinách hudobnej kultúry.

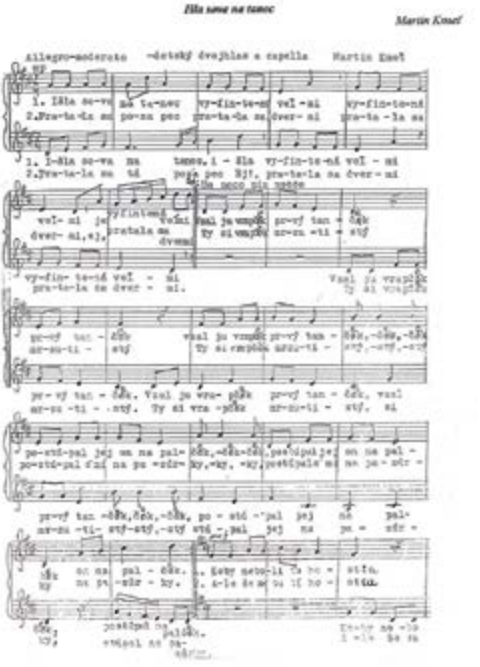

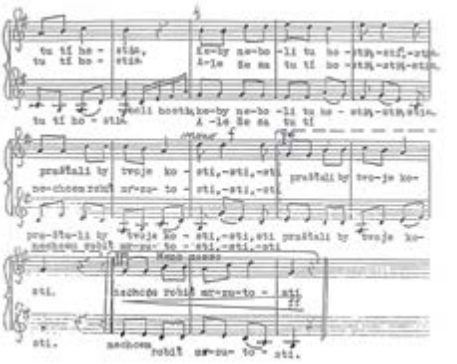

Tvorivo, ale iným spôsobom, nachádzame Martina Kmeťa za javiskom *Festivalu slovenských ľudových piesní Stretnutie v pivnickom poli*, na *Prehliadke slovenských zborov, nástrojových a speváckych skupín v Kovačici*, na *Stretnutiach slovenských tanečných súborov v Hložanoch – Tancuj, tancuj...* Tu sa Kmeťov profesionalizmus naplno prejavuje. Vychutnáva skvosty ľudovej piesne, skúma jej pôvod a obmeny, vedomý nevyhnutnosti jej vedeckého výskumu v rámci etnomuzikológie ako vedy. Ale aj toho, že sa do analýzy piesní málokto rozumie.

Martin Kmeť otvorene kritizuje nedostatok snáh zozbierať čím viacej starých, pôvodných piesní pre naše festivaly, zvlášť keď ide o *Stretnutie v pivnickom poli, ktoré je v prvom rade prehliadkou piesní a iba v druhom rade prehliadkou spevákov*. Pozorne sleduje repertoár piesní predvedených v Pivnici a apeluje na spevákov a umelecké spolky, aby venovali pozornosť piesňam zo svojho prostredia, pôvodným, piesňam s lokálnym svojrázom. Navádza na vyhľadávanie starších informátorov a odporúča zachytávanie piesní na magnetofónový pás ako jediný správny postup pri vypracúvaní festivalového repertoáru. Tým spôsobom podnecuje vzácnu zberateľskú činnosť, pátranie po pôvodných piesňach, lebo *Generácia, ktorá ich pozná, pomaly odumiera, a samým tým sa aj naša vzácna ľudová hudobná kultúrna tradícia nenávratne tratí.*

Upozorňuje aj na čistotu jazyka v piesni. Hovorí, že spev sa pokladá za spomalený hovor a že *výslovnosť je tesne spätá so samými základmi vokálnej techniky...* Poukazuje aj na spev v nárečí, ktorý si vyžaduje autentické folklórne spevácke prejavy.

Svoje poznatky o hudobnom živote dolnozemských Slovákov neúnavne zapisuje, schvaľuje fakt, že raz do roka bývajú u nás literárne stretnutia – *Literárne porady*, usporadúvané redakciou časopisu *Nový život*, na ktorých

si miesto našla i problematika piesní na kultúrno-umeleckých podujatiach. V časopise *Nový život* potom aj uverejňuje mnohé svoje úvahy či vedecko-výskumné práce. Tiež v zborníku *Spolku vojvodinských slovakistov*, ako i v zborníku *Folklór vo Vojvodine,* a tematicky ladenými piesňami takmer sústavne prispieval aj do zborníkov prác vydávaných *Kultúrno-historickým spolkom PČESA (Proleće na čenejskim salašima)*. Jeho príspevky nechýbali ani v týždenníku *Hlas ľudu* a inde.

Martin Kmeť spolupracoval aj s inými hudobníkmi a zberateľmi. Prítomný bol pri zostavovaní zbierky ľudových piesní Juraja Feríka st. pomenovanej *Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine*, na ktorej pracoval jeho syn, dirigent Juraj Ferík, spolupracoval pri výbere piesní a napísal pre ňu aj predslov. Treba spomenúť, že prof. Mgr. M. Kmeť odborne spolupracoval aj s Pavlom Tomášom a Pavlom Balážom pri zostavovaní zbierky slovenských ľudových piesní z Kovačice a Padiny *Keď si ja zaspievam* (Vydavateľstvo Matice slovenskej 1997).

Po odchode do výslužby, od roku 1991, Martin Kmeť sa najviac venoval etnomuzikológii. Festivaly viacej nesledoval. Sledoval však Novosadský rozhlas v slovenskej reči. Piesne nahrával na magnetofónový pás priamo z vysielaní a potom ich prepisoval. Tak v priebehu deviatich rokov zachytil a zapísal bezmála 1700 piesní z rozhlasovej fonotéky.

Niekde sa zmienil o tom, že zbierku textov a nápevov *Zábery zo selenčských spevov* daroval Selenčanom na ich žiadosť, a bohatú zbierku slovenských ľudových piesní spievaných vo Vojvodine zanechal Vojvodinskému múzeu. Časť jeho tvorby však zostala v rukopise. Majme nádej, že sa raz niekomu podarí zhrnúť to dokopy. Už sama táto konferencia je významným krokom k realizácii takého cieľa.

Magister Martin Kmeť, náš Márko, si to zaslúžil.

RESUMÉ

Autorka skúma tvorivú osobnosť Martina Kmeťa cez prizmu slovenských vojvodinských festivalov a hudobnín. Sústredila sa na oblasť, ktorá zatiaľ nebola zosystematizovaná a prínosom jej práce je zoznam skladieb M. Kmeťa, ktoré boli zaregistrované v Zväze organizácií hudobných skladateľov Srbska. Skladby, zapísané do zoznamu, sú predovšetkým písané pre súťaž o slovenskú hudobnú tvorbu, osobitne ide o segment vážnej hudby, bol aj jeho ideovým tvorcom, a sú tu aj skladby pre deti, zverejnené v učebniciach a detských časopisoch. Druhú veľkú skupinu tvoria úpravy slovenských ľudových piesní. Po publikovaných skladbách Martina Kmeťa autorka pátra v učebniciach hudobnej kultúry, v časopisoch pre deti, v zborníkoch prác a bulletinoch z festi-

valov slovenskej hudobnej tvorby a prehliadok slovenských ľudových piesní v Pivnici. Dôsledne uvádza miesto zverejnenia a niektoré z nich prikladá ako ilustrácie.

REZIME

Autorka analizira stvaralaštvo Martina Kmeća kroz prizmu slovačkih vojvođanskih festivala, ali i muzičkih izdanja. Fokusirana je na oblast koja do sada nije bila sistematizovana, a svoj doprinos boljem poznavanju života i dela Martina Kmeća daje i time što objavljuje spisak svih kompozicija koje registruje SOKOJ. U pitanju su kompozicije koje je M. Kmeć pisao za potrebe fesivala slovačkog stvaralaštva koji je u određenom periodu imao i segment ozbiljne muzike, čemu je doprineo upravo Martin Kmeć. Na ovom spisku nalaze se i pesme za decu, koje nalazimo objavljene u udžbenicima i časopisima za decu. U drugu veliku grupu spadaju aranžmani slovačkih narodnih pesama. Sa ciljem da ponudi što kompletniju sliku o tome gde je objavljen notni materijal, autorka analizira udžbenike muzičke kulture, časopise za decu, zbornike radova i biltene sa festivala slovačkog muzičkog stvaralaštva i smotri slovačkih narodnih pesama u Pivnicama. Dosledno navodi izvore, a neki od njih kao primeri objavljeni su i kao ilustracija ovom tekstu.

POUŽITÁ LITERATÚRA:

KMEŤ, Martin: *Vážna hudba na súťaži o slovenskú hudobnú tvorbu*. XXV. festival slovenskej hudobnej tvorby Zlatý kľúč, Selenča 2005, s. 101, 102

KMEŤ, Martin: *Dosiahli sme so stretnutiami mladých spevákov v Pivnici to, čo sme chceli?* Bulletin Pivnica 27. 12. 1990, ročník XV., číslo 3 (28), s. 10, alebo kolektív autorov Stretnutia v pivnickom poli 1966 – 1995, s. 143.

KMEŤ, Martin: *Dosiahli sme so stretnutiami mladých spevákov v Pivnici to, čo sme chceli?* Kolektív autorov: Stretnutia v pivnickom poli 1966 – 1995, s. 144

KMEŤ, Martin: *Otázky zveľadenia slovakistických prvkov a ich prispôsobenosť k prostrediu v terajšom našom hudobnom živote (I.)* – Bulletin 17. Prehliadka slovenských ľudových piesní, Pivnica, 5 – 7. februára 1982

Mgr. Anna Medveďová Gašková

AKO SA ŽIVOTNÁ CESTA A PÔSOBENIE ETNOMUZIKOLÓGA MARTINA KMEŤA REFLEKTUJE V SLOVENSKÝCH VOJVODINSKÝCH MÉDIÁCH

Cieľom príspevku je pripomenúť, presnejšie zviditeľniť osobnosť Martina Kmeťa a zistiť, ako sa jeho činnosť reflektovala alebo prezentovala v slovenských vojvodinských médiách.

Na začiatku musím poznamenať, že v tlačených médiách, ale aj v rozhlase a televízii, nachádzame o ňom, žiaľ, málo materiálu, preto vo svojom príspevku opisujem skutočnosti z iných dostupných prameňov. Podotýkam, že som sa sústredila iba na články a príspevky, ktoré boli o ňom publikované, respektíve ktoré napísal a v médiách uverejnil sám Martin Kmeť, pričom som sa zamerala hlavne na jeho životnú púť, na to, ako sa k hudbe dostal, čím a kým bol ovplyvnený, a čomu sa vlastne tento hudobný velikán z radov vojvodinských Slovákov počas života venoval. V príspevku nedávam dôraz výlučne na jeho profesionálne pôsobenie, na jeho odborné články, štúdie a učebnice, ktoré vydal alebo recenzoval. Predmetom je Martin Kmeť, hudobník, jeho význam a kultúrno-spoločenské aspekty jeho pôsobenia, pre čo všetko sa aj stal významnou osobnosťou slovenskej vojvodinskej enklávy. A predovšetkým to, ako jeho osobnosť vnímali a zaznamenali médiá.

V Národnom kalendári v roku 2006 bol publikovaný jeho článok pod názvom O Pazovskom spievaní, ktorý napísal v roku 1964. V tomto príspevku sa venuje histórii a vývinu pazovského vokálneho a inštrumentálneho prejavu, ktorý je skutočne jedinečný, pokiaľ ide o slovenský ľudový vokálno-inštrumentálny prejav vo Vojvodine. Podrobne analyzuje historické vplyvy od jeho začiatkov v roku 1921, keď sa „zjavil prvý už verejný interpret slovenských ľudových piesní na harmonike", a tvrdí, že práve vtedy začala zanikať sláčiková hudba v tomto prostredí. V článku ďalej konštatuje, že diatonická harmonika a jej mechanické možnosti ovplyvnili aj vokálny prejav interpretov pazovských slovenských ľudových piesní.

V týždenníku Hlas ľudu v roku 2005 bol zverejnený text Martina Kmeťa *K dejinám vojvodinského poľnohospodárstva z etnologického hľadiska.* Martin Kmeť v tomto príspevku približuje verejnosti výraz PČESA (Proleće na čenejskim salašima – Jar na čenejských salašoch). Je to kultúrno-historická spoločnosť založená v roku 1980, ktorá sa zaoberá tematikou poľnohospodárstva,

salašov a dedín. Táto spoločnosť začala vydávať vlastné brožúrky v edícii Spoločnosti pre poľnohospodárske vybavenie s cieľom priblížiť a propagovať poľnohospodárske exponáty na veľtrhoch v Novom Sade. Za najvýznamnejší prínos tejto spoločnosti pokladá Martin Kmeť prezentáciu dejín nášho poľnohospodárstva prostredníctvom organizovania sympózií na tému tradičného poľnohospodárstva a s ním súvisiace kultúrno-spoločenské vplyvy. Sympóziá sa uskutočňovali pravidelne každú jar, ako nasvedčuje samotný názov organizácie. Uvádza, že najhorlivejším prispievateľom z radov vojvodinských Slovákov bol Adam Jonáš, trstinár, obchodník z Bieleho Blata. Ďalším významným prispievateľom z radov vojvodinských Slovákov bol prof. Dr. Ján Kišgeci, v tom čase riaditeľ Poľnohospodárskeho múzea v Kulpíne, ktorý uverejnil množstvo článkov v zborníkoch PČES-y. Svoje články tu publikovali aj mnohí iní autori. Prvým príspevkom Martina Kmeťa ako predsedu Združenia folkloristov Vojvodiny v zborníku bol článok pod názvom Vojvodinská svadba. Potom kontinuálne publikoval príspevky z oblasti etnomuzikológie. Boli to prevažne analýzy slovenských ľudových piesní, ktoré nadväzovali na koncepciu danej brožúrky. Slovenské ľudové piesne považoval za veľmi dôležitý faktor, ktorý úzko súvisí so spôsobom života obyvateľstva v osadách, kde žijú Slováci. V jednom z príspevkov napríklad zhrnul piesne na tému trhov a obchodovania, v ďalšom slovenské ľudové piesne o jahodách (morušiach), ktorý uzavrel konštatovaním, že nemožno poprieť, že najmä pre skvalitňovanie obsahov turistickej ponuky majú prvoradý význam kultúrne hodnoty, ku ktorým patria predovšetkým piesne.

Za veľmi hodnotný a zachovaný materiál o Martinovi Kmeťovi pokladám príspevok, ktorý nahrala Rádio-televízia Vojvodiny v roku 1989. Tento príspevok je azda jediným zachovaným audiovizuálnym materiálom, ktorého obsahom je životná púť Martina Kmeťa od jeho hudobných začiatkov po všestrannosť jeho profesionálnej tvorby. V nasledujúcich riadkoch sa pokúsim priblížiť obsah televízneho príspevku, pričom sa sústredím na fakty, ktoré pokladám za dôležité, pokiaľ ide o jeho život a tvorbu z kultúrno-spoločenského aspektu.

Prvý Kmeťov kontakt s hudbou sa udial ešte v jeho detstve v kostole. Svedčí o tom jeho odpoveď na otázku Kvetoslavy Benkovej, keď hovorí, že sa s hudbou prvýkrát stretol v kostole, kde jeho otec bol kantorom.

V pokračovaní rozhovoru sa zmienil o vplyve cirkevnej hudby na slovenské ľudové piesne, kladúc dôraz na transpozície, ktoré ľudový spevák prevzal pri prednese ľudových piesní.

Jeho obdivovanie hudby a vzťah k nej sa zrodili pod vplyvom otca, ktorý okrem toho, že bol kantorom, hral aj na husliach. Sám hovorí, že ako malý chlapec sa nevedel dočkať chvíle, keď sám bude hrať na husliach, čo sa neskôr už

v jeho detstve aj naplnilo.

Hru na husliach si Martin Kmeť postupne zdokonaľoval počas stredoškolského štúdia na Učiteľskej škole v Sombore. V roku 1944 bol oslobodený Báčsky Petrovec, kde bola založená XIV. VÚSB. Martin Kmeť, vtedy 18-ročný mladík, bol delegátom, komisárom a dirigentom zboru Prvého práporu, kde viedol dvojhlasný spevokol. Repertoár spevokolu tvorili vojenské piesne, ako napríklad pieseň Horela lipka, horela. Na základe úspešného vedenia spevokolu bol začlenený do propagačného oddelenia brigády.

Počas svojho učiteľovania na základnej škole začal navštevovať dirigentské kurzy s cieľom zdokonaliť svoje hudobné zručnosti a schopnosti. O jeho vynikajúcich hudobných schopnostiach svedčia slová prof. Stanojla Raičića, ktorý hovorí: „V tom čase sme vo Vojvodine mali vyše 350 speváckych zborov. Sem patrili školské spevácke zbory, robotnícke spevokoly, ako aj zbory kultúrno-umeleckých a kultúrno-osvetových spolkov. Nevyhnutné bolo pre taký počet zborov vyškoliť primeraný počet odborníkov, ktorí by sa tej práci venovali. Po prvýkrát som bol na takom seminári, kde som dokonca aj učil, a kde som sa stretol s Martinom Kmeťom, v tom čase mladým učiteľom, účastníkom seminára. Už na začiatku seminára prejavil M. Kmeť veľký záujem o hudbu, a lásku k nej, čo malo za následok, že mu bolo udelené štipendium (vzhľadom na postavenie, aké som vtedy mal, aj sám som mohol na to vplývať), a tak M. Kmeť na moje veľké potešenie pokračoval v štúdiu na Hudobnej akadémii v Belehrade."

V roku 1952 začal študovať na Hudobnej akadémii v Belehrade, kde zistil, že disponuje absolútnym sluchom. V tom období sa začal venovať aj komponovaniu. V pokračovaní televízneho záznamu Juraj Ferík ml., bývalý spolužiak Martina Kmeťa z Hudobnej akadémie, takto hovorí o začiatkoch Kmeťovej skladateľskej tvorby: „Už vtedy mal Martin Kmeť veľký záujem o skladbu. Viackrát mi prehrával to, čo skomponoval. Jeho prvá skladba bola modernistická a má názov Prvý raz spolu na lyžovačke."

Na otázku, či jeho skladby majú ľudový podtón, Martin Kmeť hovorí: „U každého človeka hudobná predstavivosť obsahuje okrem tých folklórnych podmienení aj iné, antropologické, až fyziologické činitele." Konštatuje, že keď má jednotlivec tvorivé impulzy, musí ich vedome odlíšiť od svojej folklórnej príslušnosti a to, čo mimo nej podáva, je ozajstný tvorivý potenciál, i keď folklórny materiál buď cituje, alebo inak tvorivo spracuje.

Ďalej si v rozhovore spomína na svoje zberateľské aktivity. Slovenské ľudové piesne začal zbierať pre potreby Novosadského rozhlasu a Vojvodinského múzea v roku 1956. Etnomuzikologický výskum realizoval v obciach Selenča, Aradáč, Kovačica, Padina, Jánošík, Hajdušica, Báčsky Petrovec a Kulpín. O jeho etnomuzikologickej práci prof. Raičić hovorí: „O Martinovi treba povedať, že je

veľmi horlivý, že je zamilovaný do etnomuzikologickej práce. Žiaľ, situácia u nás vo Vojvodine je taká, že sa ňou ľudia zaoberajú ida cestou, popri svojom zamestnaní. To však neuberá na kvalite týchto pracovníkov, obávam sa, že ich prínos je o to cennejší." (Poznámka autorky: Situácia, ktorú v príspevku opisuje prof. Raičić, sa vzťahuje na 60-te roky 20. storočia. Žiaľ, musím konštatovať, že dnes je situácia na poli etnomuzikológie, a zároveň aj etnológie, stále rovnaká. Dokonca si dovolím tvrdiť – pokiaľ ide o zanietenosť či horlivosť, ako to nazýva profesor Raičić – že pri zbere etnomuzikologického materiálu je situácia horšia, a to i z hľadiska kvantity, i kvality.)

V roku 1965 Martin Kmeť realizoval terénny výskum v obci Stará Pazova. Odvtedy sa venoval hĺbkovej štrukturálnej analýze „pazovských ľudových piesní" a štýlu hrania na diatonickej harmonike, ktorá je pre túto oblasť charakteristická.

Martin Kmeť bol uznávaným erudovaným etnomuzikológom, ktorý sa zúčastňoval a prednášal na mnohých sympóziách a konferenciách v bývalom Československu, v bývalej Juhoslávii a v Maďarsku. Vydal početné odborné etnomuzikologické články, v ktorých prezentoval výsledky vlastných terénnych výskumov.

Jeho bohatú činnosť prezentuje i spolupráca s Kultúrno-umeleckým spolkom Svetozara Markovića z Nového Sadu, ktorý do svojho repertoára zaradil jeho baladu v slovenskom jazyku, čo okomentoval v zázname p. Juraj Ferík ml. : „So živou zborovou hudbou M. Kmeťa som sa prvýkrát zoznámil, keď Kultúrno-umelecký spolok Svetozara Markovića z Nového Sadu predviedol jeho skladbu – Baladu, ktorá je napísaná na námet slovenskej ľudovej piesne Čie sa to ovečky. Mňa to veľmi potešilo ako Slováka, keď jeho skladba odznela vtedy na najznámejšom juhoslovanskom zborom festivale v Niši. Väčšinou komponuje na ľudový námet, skladá skladby na básne slovenských dolnozemských autorov, prevažne vychádza zo slovenskej ľudovej piesne, ale aj z klasických námetov, a môžem povedať, že jeho diapazón pri komponovaní je dosť široký."

Ďalej sa v televíznom zázname hovorí o pôsobení Martina Kmeťa na Pedagogickej akadémii v Novom Sade a o práci recenzenta učebníc hudobnej výchovy pre základné školy so slovenskou vyučovacou rečou, v ktorých sú zahrnuté aj jeho vlastné skladby.

V závere televízneho rozhovoru je zmienka o hudobno-tanečných festivaloch – s nimi súvisiace jeho poznámky a pozitívne kritiky boli vždy veľmi cenné. Zdôrazňoval dôležitosť súladu spevu, hudby a tanca. Jeho odporúčania jednotlivé kultúrno-umelecké spolky vedeli vždy oceniť a akceptovať, ako aj implementovať do svojej umeleckej činnosti.

Odborné úvahy Martina Kmeťa z oblasti etnomuzikológie sú zaznamenané v príspevku Ej, totú, totú – a či vôbec nôtu. Obsahom príspevku je interview, ktoré s Martinom Kmeťom urobila novinárka Anna Makanová. Martin Kmeť sa tu vyjadruje k problematike ľudovej hudby a piesne, hodnotí folklórny festival najmä z hľadiska hudobného, čiže interpretáciu ľudových orchestrov, a v závere sa zmieňuje o nápravách a spôsoboch odstraňovania chýb v nástrojovej hudbe. Hovorí o spoločenskom postavení hudby, presnejšie o tom, že sa menia jej funkcie v spoločnosti. Je prirodzené, že ľudová hudba a piesne už nie sú súčasťou každodenného života ľudí, nesúvisia úzko s ich spôsobom života, ich funkcia sa mení na estetickú a príležitostnú. Konštatuje, že táto zmena si vyžaduje v zmysle jej spoločenského poslania teoreticky jasne vyhranený a vedecky plne opodstatnený prístup, výskum a konkrétne riešenie tejto problematiky. Prízvukuje, že síce môžeme očakávať pomoc a podporu odborníkov zo Slovenska, ale hlavnú prácu na zachovaní a zveľaďovaní našej hudobnej kultúry musíme vykonávať my sami. Dovolím si tvrdiť, že problematika, ktorou sa Martin Kmeť zaoberal a ktorú riešil a prezentoval na odborných sympóziách v 70. rokoch minulého storočia, je aktuálnou témou dodnes.

Pavel Matúch napísal o Martinovi Kmeťovi príspevok pod názvom Vedel som dobre čítať staré kľúče, ktorý uverejnil v týždenníku Hlas ľudu. Príspevok má biografický charakter, dozvedáme sa v ňom o predkoch Martina Kmeťa, o jeho bratovi akademikovi, o tom, ako sa on dostal k hudbe, kedy a ako si založil rodinu, o novosadskom rozhlase a jeho poslaní, o zvláštnostiach pazovskej piesne, o etnomuzikológii ako vednej disciplíne a o ľudovej piesni samotnej. Príspevok je veľmi rozsiahly, na záver uvádzam z neho iba niekoľko zaujímavých Kmeťových vyjadrení:

1. Príhody z obdobia druhej svetovej vojny:

„Nosil som v jednej ruke krátky guľomet – englezer, pušku, v druhej ruke husle alebo gitaru."

„Keď sme oslobodili voľáku dedinu, potom bol míting a ja som dirigoval. Pekné bolo byť partizánsky dirigent, ten zápal, oduševnenie, oslobodenie od fašizmu. Cvičil som ich na dva hlasy. Horela lipka bola najpopulárnejšia, to sa vie."

2. Spomienka z Kmeťovej pedagogickej praxe:

„V Subotici sa mi darilo s podobným šťastím, tam som komponoval kantátu a na základe toho som bol v roku 1980 prijatý do Združenia skladateľov.

V Subotici som zo všetkých učiteľov jediný mal triedu, žiakom mi bol aj Kornelije Kovač. Po Subotici prišiel Sombor, kde som, ako aj v Subotici, tiež hral i vo filharmónii, a to violu, pretože som vedel dobre čítať staré kľúče, a viola je v C-kľúči."

3. Na otázku, ako dnešnú slovenskú pieseň vo Vojvodine zažíva obyčajný človek a ako odborník, Martin Kmeť odpovedá: „Obyčajný človek ako ľudový majetok a odborník ako konštitutívny element. Ťažko povedať, či tá hudba ide napred, či nazad, keď sa tie štýly miešajú. Hrá sa celkom v duchu modernej hudby, a melódia je slovenská. Prednes je v štýle a podaní celkom iný a zábavný."

Martin Kmeť bol významnou osobnosťou hudobného života a hudobnej kultúry vojvodinských Slovákov, obohatil ich svojou skladateľskou, dirigentskou, zberateľskou, pedagogickou i vedeckovýskumnou prácou. Aj keď o ňom nebolo publikovaných veľa textov a nahraných rozhovorov či dokumentov počas jeho aktívneho pôsobenia, jeho práca na zachovávaní a potom i zveľaďovaní hudobnej kultúry Slovákov vo Vojvodine bola hmatateľná.

V príspevku som sa snažila zhrnúť to, čo bolo zverejnené, a pripomenúť, či skôr poukázať na to, že problematika, ktorou sa tento erudovaný odborník z našich radov zaoberal, je stále aktuálna a snažíme sa riešiť ju aj v súčasnosti. Verím, že aj môj príspevok bude jedným z kamienkov, ktoré pomôžu vytvoriť si plastickejší obraz o živote a diele Martina Kmeťa.

RESUMÉ

Autorka sa v príspevku zameriava na články, respektíve na televízne príspevky, ktoré mali za cieľ zviditeľniť osobnosť a dielo Martina Kmeťa. Na samom začiatku konštatuje, že takýchto príspevkov nenachádzame veľa, tie však, ktoré boli zverejnené, majú vysokú výpovednú hodnotu a hovoria mnoho o jeho tvorbe, ale aj o životných postojoch M. Kmeťa. K takým príspevkom patrí dokument, ktorý vyrobila Televízia Nový Sad v roku 1989, potom interview v týždenníku Hlas ľudu, či v mesačníku pre kultúru a literatúru Nový život. Prostredníctvom týchto príspevkov sa autorka zmieňuje o detstve M. Kmeťa a o tom, ako sa hudba stala jeho životným poslaním, tiež o výsledkoch jeho vedecko-výskumnej činnosti na poli ľudovej piesne, najmä pazovskej pentatoniky, hovorí aj o príspevkoch, ktoré publikoval v zborníkoch organizácie PČESA (Jar na čenejských salašoch). Príspevok je doplnený citáciou textov a vyjadrení Martina Kmeťa, ale aj iných osobností, ktoré jeho tvorbu hodnotili.

REZIME

Autorka teksta je analizirala novinarske članke odnosno televizijski materijal, koji su imali za cilj da prezentuju život i delo Martina Kmeća. Na samom početku ona konstatuje da ovakvih priloga nema mnogo, ali da ipak, oni koji su objavljeni, imaju veliku vrednost jer nam dosta govore o stvaralaštvu M. Kmeća i njegovim životnim principima. U ovu vrstu materijala spada televizijski dokumentarni film koji je realizovala Televizija Novi Sad 1989. godine, odnosno intervjui objavljeni u nedeljniku vojvođanskih Slovaka „Hlas ľudu" i u mesečniku za kulturu i književnost „Nový život". Posredstvom ovih materijala autorka piše o detinjstvu Martina Kmeća, o rezultatima njegovog naučno-istraživačkog rada, posebno o pazovačkoj pentatonici, a pominje i studije koje je objavljivao u zbornicima PČESA („Proleće na čenejskim salašima"). Tekst je dopunjen citatima iz izjava koje je davao M. Kmeć, ali i izjavama drugih ličnosti koje su vrednovale njegov stvaralački rad.

POUŽITÁ LITERATÚRA:

1. KMEŤ, M., 2005. *K dejinám vojvodinského poľnohospodárstva z etnologického hľadiska*. In: Hlas ľudu. – Roč. 62, č. 39 (24. 9. 2005), s. 13. – ISSN 0018-2869

2. KMEŤ, M., 2006. *O Pazovskom spievaňí*. In: Národný kalendár. – Roč. 85, 2006 (2005), s. 158 – 159. – ISSN 0354-1029

3. MAKANOVÁ, A., 1973. *Ej totú, totú – a či vôbec nôtu*. Interview s Martinom Kmeťom. In: Nový život. – Roč. 25, č. 3 (máj – jún 1973), s. 271 – 272. – ISSN 0351-3610

4. MATÚCH, P., 2006. *Vedel som dobre čítať staré kľúče*. In: Hlas ľudu. – Roč. 63, č. 18/19 (2006), s. 40 – 41. – ISSN 0018-2869

5. MAKAN, Ján. Martin Kmeť – *Portrét umelca* [audiovizuálny záznam na DVD vo formáte MPEG]. Scenár Kvetoslava BENKOVÁ. Nový Sad: TVNS, 1989.

Deneš Fištеš

MUZIČKI VREMEPLOV SA MARTINOM KMEĆOM

Muzikološka konferencija, Novi Sad 2016.

„Umetnik bez talenta sam po sebi nema vrednosti, ali ni talenat bez rada."
(E. Zola)

MARTIN KMEĆ (1926-2011)

Rodio se u Bajši u učiteljskoj porodici (poreklom sa Visokih Tatri u Slovačkoj), te je i sam završio Učiteljsku školu, a zatim stekao diplomu na beogradskoj Muzičkoj akademiji.

Od samog početka privlači ga muzika. Posle osnovne škole (Bajša) i gimnazije pohađa nastavu u Somboru, u Učiteljskoj školi, zatim nastavlja školovanje za vreme okupacije u Novom Sadu, da bi u Evengelističkoj učiteljskoj školi u Miškolcu u Mađarskoj boravio dve godine, upoznavši stvaralaštvo Bartoka, a kasnije i Kodalja.

Za vreme rata kao učenik srednje škole ulazi u sastav narodnooslobodilačke vojske i pored redovnih aktivnosti postaje dirigent hora Slovačke brigade. Nakon rata završava Učiteljsku školu u Vršcu.

Tokom studija pored redovnih aktivnosti volonterski pohađa časove dirigovanja i orkestracije. Posle završetka Muzičke akademije u Beogradu 1957. godine, na nastavničkom odseku postaje član Udruženja folklorista. Pored nastave aktivno se bavi sakupljanjem izvornih narodnih pesama Slovaka u Vojvodini, kao i njihovim proučavanjem.

POČECI „MUZIČKE PUSTOLOVINE"

Radi u raznim sredinama: u Kulpinu, Kisaču, Selenči, Užicu, zatim u Srednjoj muzičkoj školi u Subotici; pored toga svira violu u filharmoniji, a izvesno vreme provodi i u Somboru, u Učiteljskoj školi.

Profesionalni rad nastavlja u Negotinu na Pedagoškoj akademiji kao profesor Metodike muzičkog vaspitanja. Nakon toga prelazi na Pedagošku akademiju u Novom Sadu. Izuzetnu pažnju prvenstveno posvećuje problematici izvođenja muzičkih zanimanja u predškolskim ustanovama, kao i izvođenju

nastave u osnovnim školama. Njegova vizija vezana je za didaktičke probleme u nastavi muzičkog vaspitanja, bilo da je reč o obdaništu, produženom boravku ili osnovnoj školi.

Po njegovom mišljenju treba podići nivo nastave osposobljavajući izvođače nastave, primenjujući najsavremenije metode i osposobljavajući izvođače za korišćenje muzičkih sredstava (npr. Orf instrumentarij u nastavi). Aktivno se zalaže za poboljšanje tekuće prosvetne politike na raznim forumima tadašnje Jugoslavije. Uvideo je da ako želi da izvrši uticaj na polju muzičkih zbivanja u obrazovanju i nastavi, mora da deluje u ustanovama gde se pripremaju budući kadrovi – vaspitači i učitelji.

PODRUČJA DELOVANJA

Da bi poboljšao metodiku muzičke nastave piše skriptu koju studenti koriste; taj kucani materijal prema autoru predstavlja rad u grupi „A". U ovoj grupi nalazi se i knjiga „Školski muzički leksikon". U tom izdanju njegova uloga bila je više nego koautorska. Radovi iz grupe „B" uglavnom pripadaju 20. Kongresu Saveza folklorista i nalaze se u biblioteci. Obavlja veoma značajnu ulogu u Savezu muzičkih društava Vojvodine kao član komisije za unapređenje stvaralaštva naroda i narodnosti Vojvodine. Aktivno učestvuje u izdavačkoj delatnosti kao sekretar redakcije za ediciju „Pevamo". U ovim izdanjima Martin Kmeć objavljuje kompozicije inspirisane osnovama socijalističke revolucije Jugoslavije.

U njegovom opusu posebno mesto zauzimaju radovi koji se odnose na melografisanje i dešifrovanje slovačkih narodnih pesama iz raznih mesta Vojvodine (preko 500).

U sistematizaciji narodnih pesama, u klasifikovanju muzičkog materijala mogu se kod M. Kmeća uočiti uticaji Jana Kolara, Bartoka i Kodalja. Naime, Kmeć je jedno vreme boravio u Miškolcu, u Učiteljskoj školi, pa je i kasnije dolazio u dodir sa dostignućima navedenih autora.

ISTORIJSKE ČINJENICE U ISTRAŽIVANJU FOLKLORA

Posmatrano iz istorijske perspektive prvi pomaci u istraživanju narodnih napeva počinju u XX veku zahvaljujući pronalasku fonografa, što će omogućiti precizno fiksiranje zvučnog materijala. To je od ogromnog značaja za svestranu analizu i čuvanje snimljenih napeva odn. tekstova. „Bartok prvi put 1906. god sakuplja slovačke narodne pesme u Gemeru, i u mestu Kostolné Moravce."[1]

[1] Erdélyi Molnár Klára: Bartók Béla Szlovák népfeldolgozásainak dallamanyaga, mz 2014_1_099-119, str.2

SPECIFIČNOSTI SLOVAČKE NARODNE MUZIKE

Po „zvaničnoj sistematizaciji narodnih pesama Slovaka može se primetiti sličnost, odnosno podudarnost sa načinom na koji je Bartok skicirao u prvoj svesci iz 1922. god, dodavši tome i studiju o *tót népi dallamok"*[2], a u trećoj svesci primerima ilustruje slojevitost slovačkih narodnih pesama.

Mogućnosti sistematizacije slovačkih narodnih napeva:

1. Magične ritualne pesme u kojima se motivi zasnivaju na intervalima sekunde i terce; to su narodni običaji, plesovi i dečje pesme.
2. Seljački stil zasniva se na skeletu kvarte, padajuća parlando melodija sa četiri reda, izoritam.
3. Pastirski stil na kvintnim osnovama modalne lestvice (lid) sa šest slogova u karakterističnom parlando izvođenju sa ritardandom.
4. Hajdučke pesme iz 17-18. veka sa poznatim instrumentom *fujara* umesto kvintne osnove; koristi se kvart, ambitus melodije je oktava na hipojonskoj i miksolidskoj osnovi.
5. Prelazni tipovi na modalnom sloju sa formama periode.
6. Duhovne melodije koje su nastale po uzoru na zapadnu umetničku muziku na tonalnim osnovama, sa malim opsegom melodije na „tercnoj osnovi".
7. Preuzete melodije sa nekim izmenama iz novog stila mađarskih napeva.
8. Prodor zapadne evropske muzike u dosadašnje strukture slovačkih narodnih napeva kao što su heteropodija, heterometrija, neobične forme itd.

STILSKE OSOBINE NARODNIH NAPEVA PREMA B. BARTOKU

„Sistematizacija narodnih napeva na stilskim osnovama po Bartoku može se deliti na sledeće tipove: seljačke pesme"[3] deli na tri (3) klase koje se mogu istorijski i filološki upoređivati.

- A klasa=melodije starog stila
- B klasa=melodije novog stila
- C klasa=melodije mešovitih stilova

Melodijska osnova se temelji na slobodnim strukturama.
A-parni taktovi (2x2/4 takta) motivi slede jedan za drugim nepravilno, pretežno su vezani za neki prigodni događaj, običaj.

[2] http://nepzenetar.fszek.hu/index.php/A_szlovák_népdal_st%C3%ADlusrétegei

[3] http://nepzenetar.fszek.hu/index.php/A_szlovák_népdal_st%C3%ADlusrétegei, str. 1-3

Ponavljanje dvotaktnih motiva diktira pokret (ples) i tekst.
Parni taktovi sa refrenom, ponavljanjem melodije koje su vezane za neke običaje.
B-Recitovana (improvizovani tekst sa slobodnim ritmom slogova).
C-Ostale, vojne, pastirske, melodijski odlomci, itd.

FORME STILSKIH STRUKTURA

Stari stil:
A5 B5 A B
A5 A5v A Av
A5 B A C
A B C D
A A B B
Novi stil: po strukturi mogu biti simetrične i asimetrične
A A5 A5 A
A B B A
A A5 B A- ili A A3 A2- karakteristika kod Slovaka
A A B A
A B C A

TIPOVI NARODNIH NAPEVA

Razlike između narodne i umetničke muzike tokom vremena blede kada kompozitori uvode narodne melodije u gradsku kulturu. S druge strane kultura sela je izložena uticajima industrijalizacije. Glavni kriterijum za nastajanje narodne muzike jeste odsustvo autora u tom procesu.

To je kolektivni čin naroda u seoskim sredinama, uticaj vere i profesionalnih muzičara. Na tim pretpostavkama dolazi do stvaranja narodnih melodija. Na osnovu stila možemo razlikovati sledeće tipove:

a) po tempu (tempo giusto – odlučan, napet, ujednačen tempo);
b) po skali (dorski, eolski, pentatonski ili na dur-mol osnovi);
c) mešoviti stil: preuzete melodije iz susednih zemalja.

PREMA KMEĆOVIM ISTRAŽIVANJIMA

Kmeć u svojim radovima primećuje da je uticaj zapadne muzičke kulture na slovačku populaciju na ovim prostorima veći nego u Slovačkoj. Po preporuci Emila Horaka, Kmeć započinje da analizira i upoređuje pesme iz Slovačke sa narodnim pesmama iz Vojvodine. Dolazi do zaključka da je razlika u tekstu beznačajna, te da ima više odstupanja u melodiji (koje imaju plagalni tetrachord sa latentnim harmonijama). Neke pesme koje su Slovaci doneli sa sobom prilikom dolaska na ove prostore iz brdskih područja su: „Valaške pesme", zatim „drevne totske melodije", „odlučan tempo giusto" u pesmama, a heteroritmika sa karakteristikom ponavljanja prvog (1) i trećeg (3) reda verovatno predstavlja uticaj zapadne muzičke prakse (pr. 5+5, 6, 5+5, 6, slogova), itd.

KRITERIJUMI ZA ANALIZU PO BARTOKU

Način izvođenja: parlando, rubato, tempo giùsto.
Funkcija: prema upotrebi koja je vezana za neki određeni običaj.
Mesto izvora:
Struktura: slobodna, strofična, ponavljanje melodije za kvintu niže, odnosno za kvartu više, ili varirana.
Struktura, vrsta reda: primer A A5 B A.
Broj slogova/silabika: beleženje arapskim brojevima.
Melodijska linija: padajuća.
Kadenca: tonove koji su iznad završnog tona beležimo arapskim, a ispod rimskim brojevima.
Raspoloživi tonovi u solmizaciji: pr. d r m s l.
Opseg tonova/ambitus: pr. VII-6.
Vrsta skale: tonovi melodije na osnovu završnog tona.
Pipod: broj taktova u nizu (2,3,4 itd.).
Metrika: odnos naglašenih i nenaglašenih tonova (izo-hetero).
Ritmika: vremenska vrednost različitog trajanja.

TEORETSKA OSNOVA U BELEŽENJU NOTNE GRAFIKE

„Narodne pesme u naučnim izdanjima transponiramo na G1." [4]

U pesmi je najniži ton *finalis*, dok ćemo tačnu sliku o ambitusu dobiti ako upoređujemo najniži i najviši ton u odnosu na finalis.

[4] Avasi Béla-Zeneelmélet I, Tankőnyvkiadó, 1987, str.4

Visinu melodijske linije beležimo arapskim brojevima; ako je finalis 1, tonovi koji su viši imaju arapske brojeve, a niži rimske brojeve.

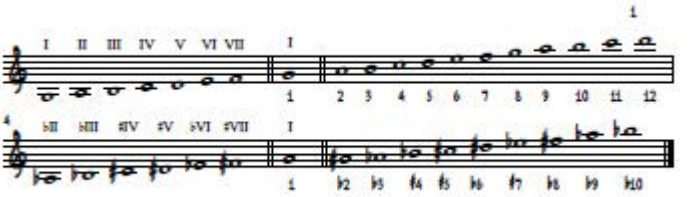

Časopis „Nový život", č. 4 1964. god.

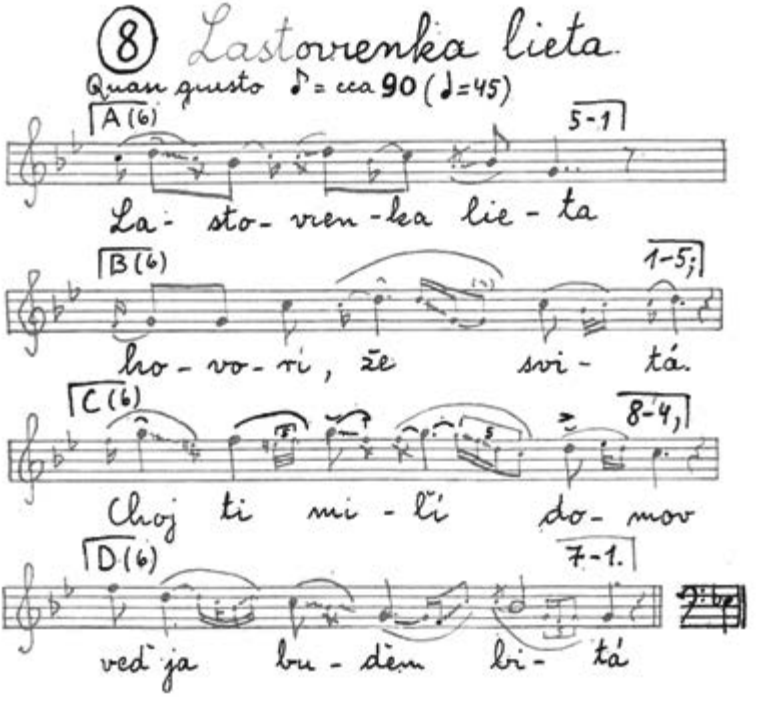

STUDIJE I NAPISI

- „Hravé tóny" – zbirka pesama za niže razrede osnovne škole 1962. god.
- Rad na muzičkom vaspitanju u I i II razredu osnovne škole 1969. god.
- Recenzija udžbenika „Zapevajmo" i „Mi već pevamo".
- „Školski muzički leksikon", III izdanje. „Škola za mandolinu".
- Skripta „Metodika nastave muzičkog vaspitanja" za osnovne škole.
- Melografisanje oko 500 sakupljenih slovačkih pesama (Vojvođanski muzej).
- „Neke karakteristike narodnih pesama Slovaka u Jugoslaviji", časopis „Nový život", 1965. god. str. 269.
- „Nalaz starih tonalnih struktura u narodnim pesmama vojvođanskih Slovaka" – referat , 1970. god, Novi Sad.
- „Melos NOB-a kao značajan činilac prožimanja nesrodnih muzikaliteta naroda Vojvodine, „ZVUK" br. 4, 1980. god, Sarajevo, str. 31.
- „Uticaj narodnih muzičkih instrumenata na razvoj pevanja u Staroj Pazovi", 1970. god, štampao NIP „Obzor", Novi Sad.
- „Uticaj ideja i aktivnosti Kodalja i Bartoka na bogaćenje muzičkog života a naročito na proučavanje narodne muzike u Jugoslaviji", Kečkemet, 1982. god.
- „Prihvatanje elemenata slovenačke narodne i nacionalne muzičke kulture kroz radničko-revolucionarnu i partizansku pesmu u Vojvodini".
- Zbornik 1. Kongresa jugoslovanskih etnologov in folkloristov 2. , Rogaška Slatina 1983. (Ljubljana 1983.), str. 8.
- „Uticaji raznih folklornih područja na muzičke i leksičko-poetske sadržaje pesama NOB-a Vojvodine" in: Ljudska glazba v Nob in revoluciji XXII.
- Festival KURIRČEK Maribor, 1984, str. 22.
- Folklorna muzika Slovaka u Jugoslaviji u svetlu dosadašnjih proučavanja. „Zbornik radova znanstvenog skupa Evropska godina glazbe u sklopu XX međunarodne smotre folklora", Zagreb 1985. god, str. 7.
- „Pesme zbirke iz Međumurja Vinka Žganeca. Susret Narodne muzike Kečkemet (Mađarska)", 1985. god, str. 14.
- „Popevke NOB-a", Zbornik radova XXXII kongresa SUFJ, Sombor 1985. god. str. 7.

KOMPOZICIJE, ARANŽMANI

- „Svieti mesiac nad našim humienkom" za ženski hor i orkestarski sastav, partiture 1957-1959 god, Radio Novi Sad.

- Pesma za grupu narodnih pevača iz Kulpina – aranžman
- i dirigent M. Kmeć (snimljeno za Radio Novi Sad, 1963. god).
- Splet dečjih pesama za grupu i soliste uz klavirsku pratnju M. Kmeća.
- Kantata „Na krilima srećne radosti"
- Klavirske minijature, CD-izdanje

RUKOPIS M. KMEĆA

Kmeć je vrlo dobro ocenio svoj stvaralački potencijal: više je bio okrenut pedagoškom radu, istraživanju narodnog folklora, dirigovanju, a u manjoj meri stvaranju instrumentalnih dela. Izuzeci su klavirske kompozicije.

Prvi utisak na osnovu uvida u rukopis bez dublje analize otkriva nam neke detalje o nameri kompozitora. Ima elemenata narodnog prizvuka, melodijska i harmonska građa zasniva se na osnovi tonaliteta sa proširenjem alterovanih akorda kasnog romantizma, proširenje funkcionalnih veza napoliyanskog akorda, u raznim varijantama itd. Naravno, detaljna analiza zahtevala bi više vremena nego što je predviđeno.

ZAKLJUČAK

Iz ovog referata delimično se može naslutiti životni put Martina Kmeća u muzici. Kao etnomuzikolog, pedagog, kompozitor i dirigent podario nam je značajna dela, stalno težeći da u toj „permanentnoj revoluciji" nalazi nova, bolja rešenja u oblastima svoga rada. Na neki način, on je kao ličnost odredio put generacijama delujući u raznim sredinama, te ostavljajući za sobom vrednosne principe koje možemo slediti.

Koje druge plemenite ciljeve bi neko želeo da postigne kao svestrani muzičar?

„U izvesnom pogledu umetnost je zračenje čovekove fantazije."[5] Iz tog ugla gledanja Kmeć je u punoj meri doprineo kao poliglota da muzičko narodno blago Slovaka bude poznato i u drugim kulturnim sredinama, te da se sačuva prenoseći se na buduće generacije. Naravno, postojao je i živi interes da se upozna narodno stvaralaštvo i ostalih susednih sredina, tj. zemalja.

REZIME

Autor teksta je profesor na Pedagoškoj akademiji u Novom Sadu, te zahvaljujući tome poznaje i predstavlja rad Martina Kmeća, koji je u ovoj obra-

[5] E. . Szönyi Zenei irányzatok a XX. Században Budapest 1988, 78. str. org. citat Charles Morgan

zovnoj instituciji takođe delovao dugi niz godina. U tekstu Fišteš nudi svoj vlastiti pogled na stvaralaštvo M. Kmeća i izdvaja neke aspekte njegove „muzičke avanture". Akcenat stavlja na njegov etnomuzikološki rad – sakupljanje, razvrstavanje, zapisivanje i publikovanje slovačkih narodnih pesama. Ujedno, na osnovu analize pojedinih kompozicija, navodi neke od karakteristika njegovog umetničkog senzibiliteta. Ubraja ga među ličnosti kod kojih je prisutna svojevrsna „permanentna revolucija", jer je težio ka novim i boljim rešenjima u oblastima muzike, kojima je bio posvećen njegov životni rad.

LITERATURA:

1 Martin Kmeć/slovackizavod.org.rs (biografija)
2 Pedagoška akademija Novi Sad/referat za konkurs 1982. god.
3 Ľudová pieseň Slovákov v Juhoslávii
4 A szlovák népdal stílusrétegei-Népzenetár.pdf
5 http://www.kislexikon.hu/parlando.html
6 http://kislexikon.hu/mixolid.html

7 http://nepzenetar.fszek.hu/index.php/A_szlovák_népdal_st%C3%ADlusrétegei
8 http://www.parlando.hu/Klasszikuszene 601.html
9 Dr Hegyi István/Hangsorok
10 Avasi Béla/Zeneelmélet-1-részlet pdf
11 Folk music/Britanica.com
12 Novi Sad/slovačkizavod.org.rs.pdf
13 tiszatáj_EPA00713_2004_10_025-043-pdf
14 Népzene Típusrend,pdf
15 Népzenekutatás (etnomuzikologia). Pdf
16 Erdélyi-Molnár Klára:Bartok Béla Szlovák népdalfeldolgozásainak dallamanyaga.str.3
17 http://docplayer.hu/docview/27/9517536/#file=/storage/27/9517536/9517536.pdf
18 Ez a tevékenysége, levelezése ismert, nagyrészt Demény János gyûjteményébôl: Demény János (szerk.): *Bartók Béla levelei*, II.: *Magyar és külföldi dokumentumok. Gyûjtési idô:* 1948–1950. Budapest: Ze- nemûkiadó, 1955. A tájékozódást legújabban nagyban segíti, s a jelen dolgozatban idézett levelek for- rása: Pávai–Vikárius; lásd még: Szegô Júlia: *Bartók Béla, a népdalkutató.* Bukarest: Állami Irodalmi és Mûvészeti Kiadó, 1956; Szôke Péter: „Bartók és a

szlovák népzene. Népzenetudományunk néhány problémája". *Magyar Zene,* 1961/1–2., 20–53.; Vladimir Øí£ik: „Bartók és Szlovákia". *Irodalmi Szemle*, 13/9. (1970), 769–778.; Alexander M¤£i: „Bartók Béla nyomában, Darázs faluban". *Magyar Zene*, 16/3. (1975), 313–327.; Ruitner Sándor: „Bartók nyomában". *Síppal, dobbal,* 1975/5., 28–35.; Kele- men Imre: „Bartók és a szlovák népzene". *Hevesi Szemle*, 1981/1., 47–52.; Nagy Jenô: „Felsôgaram völgyében Bartók nyomában". *Irodalmi Szemle*, 20/3. (1981), 218–226.; Ruitner Sándor: „Aranyat érô ólom". *Budapest*, 19/2. (1981), 20–21.; Vajda Géza: „Bartók és Pozsony". *Irodalmi Szemle* 24/10. (1981), 904–910.;

19 A szlovák kutatás részérôl korrekt összefoglaló tanulmány Josef Kresáneké: „Bartók's Collection of Slovak Folk Songs". In: Rajeczky Benjamin–Vargyas Lajos (szerk.): *Studia Memoriae Belae Bartók Sacra.* Budapest: Akadémiai Kiadó, 1959, 55–71. (a továbbiakban: Kresánek 1959). Oskár Elschek, Bartók szlovák népdalgyûjteményének (Bartók Béla: *Slovenské l'udové piesne*, I–II–III. Bratislava: SAV, ASCO Art & Science, 1959–2007, a továbbiakban: SLP) sajtó alá rendezôje, az 1959- ben megjelent 1. kötet elôszavában részletes ismertetôt közöl nemcsak a gyûj- teményrôl, de a szerzô életmûvének további idekapcsolható momentumairól is (pl. román gyûjtései- rôl, a szlovák népzenérôl Bartók zenéjében). – Anton Augustin Baník, az ifjú alkalmi tanítvány, kinek gyûjtései a *Slovenské l'udové piesne* anyagát gazdagítják, számos adattal és személyes visszaemlékezés- sel járult hozzá a téma irodalmához, lásd Anton Augustin Baník: „Niekol'ko spomienok, dokumentov a úvah o Bélovi Bartókovi". *Hudobnovedné štúdie*, 4. (a továbbiakban: Baník 1960), 138–176.; „Kül- földiek Bartókról. Anton Augustin Baník". *Nagyvilág*, 26/5. (1981), 741–744. Az ô nyomán legutóbb Viera Sedláková tette közzé Bartók gyûjtôútjainak és a Matica slovenskával közösen tervezett kiadvá- nyainak történetét, adatait, lásd Viera Sedláková: „Kontakty Bélu Bartóka s Antonom A. Baníkom a vydanie zbierky Slovenské l'udové piesne. Príspevok prednesený „na konferencii 'Regióny Slovenska' 25–27. 5. 2011 v Detve". *Biografické štúdie*, 35. (2011), 172–180.

20 Az 1911-ben megjelent szlovák sorozat 43 dallamból csak 18 a saját gyüjtése a továbbiak közül 21 dallam lelőhelye: Slovenské spevy. Vydávajú Priatelia Slovenských spevov, I-III.

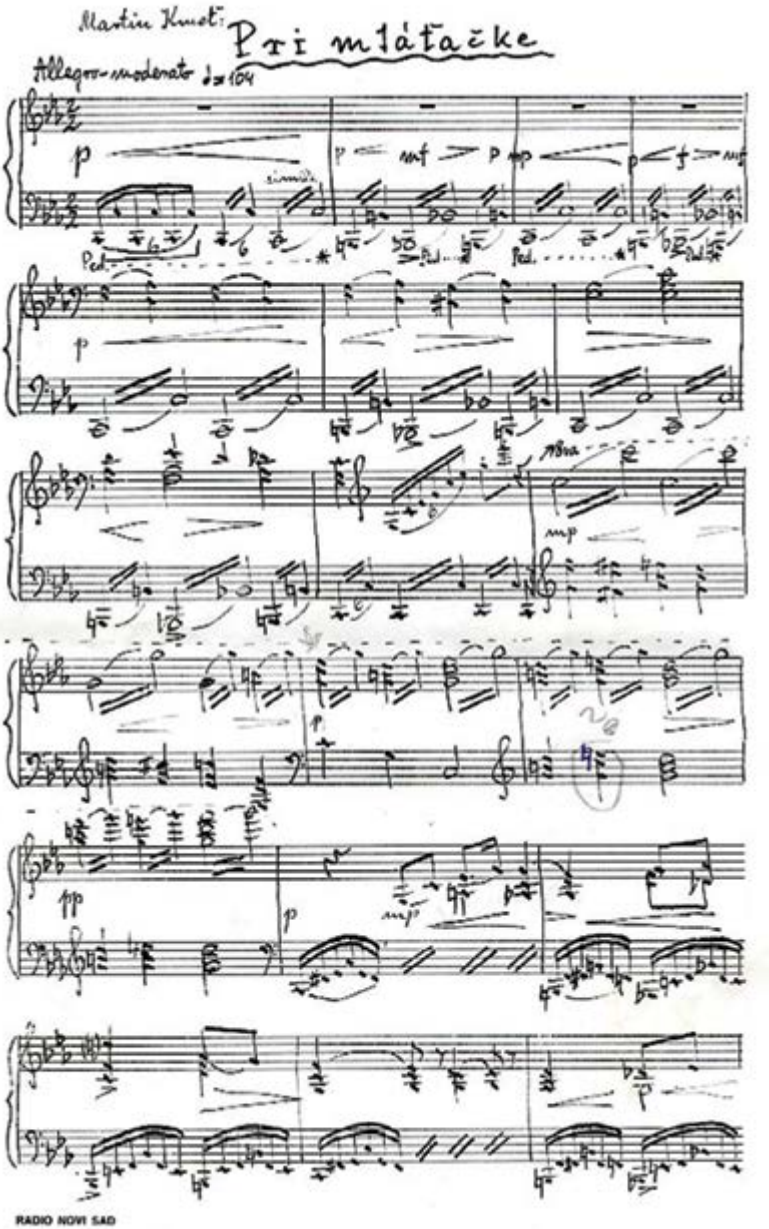
Martin Kmeť:
Pri mláťačke
Allegro-moderato ♩= 104
RADIO NOVI SAD

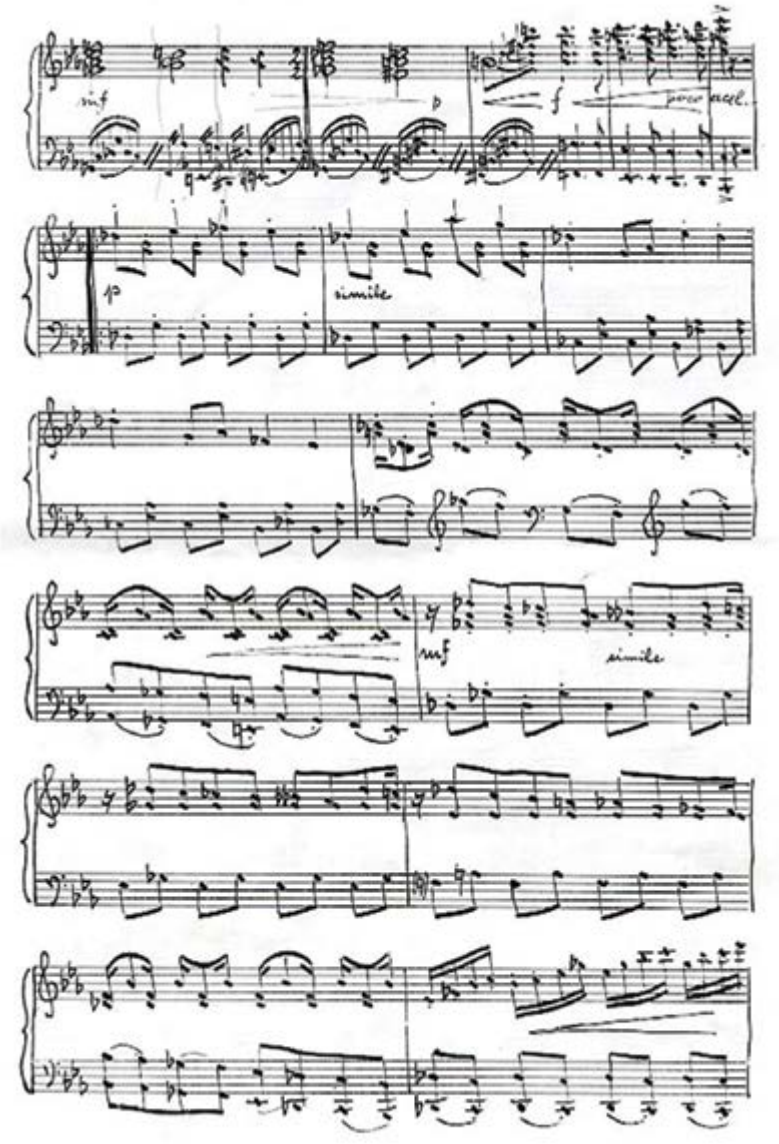
mf
p
f
poco accel.
p
simile
mf
simile

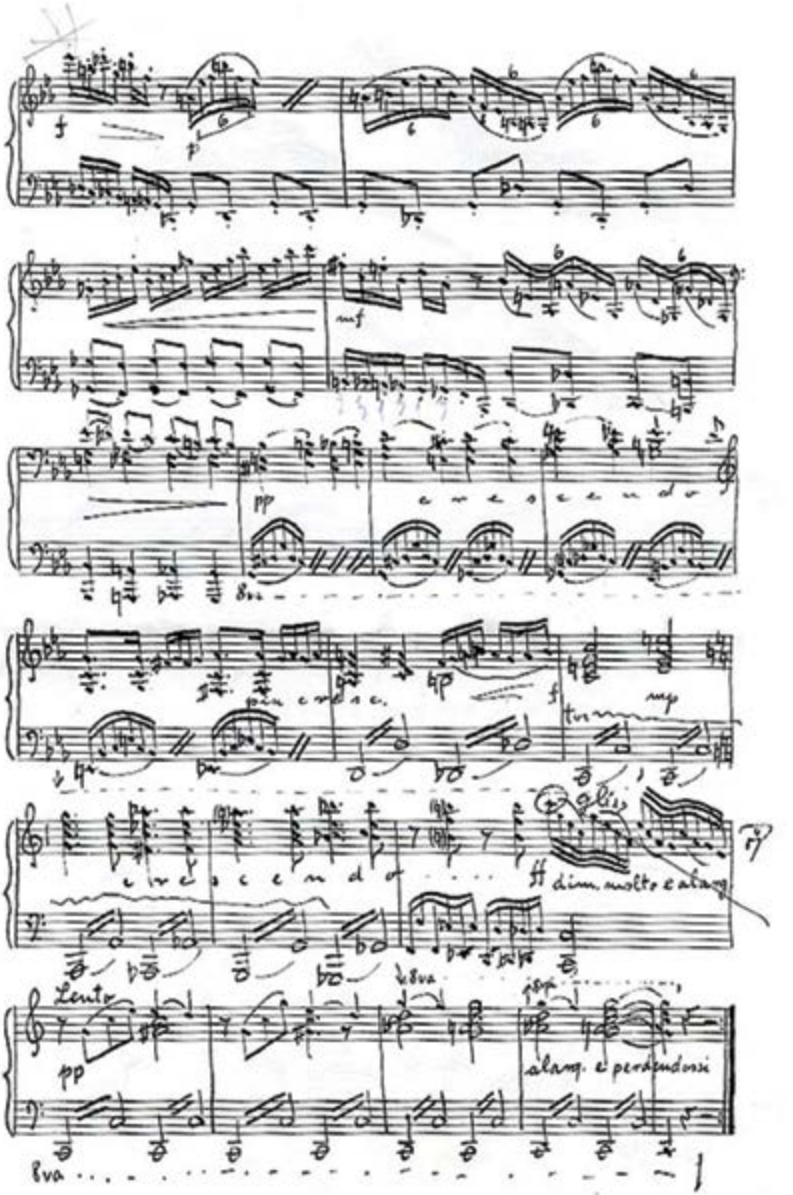
Lento
pp
8va

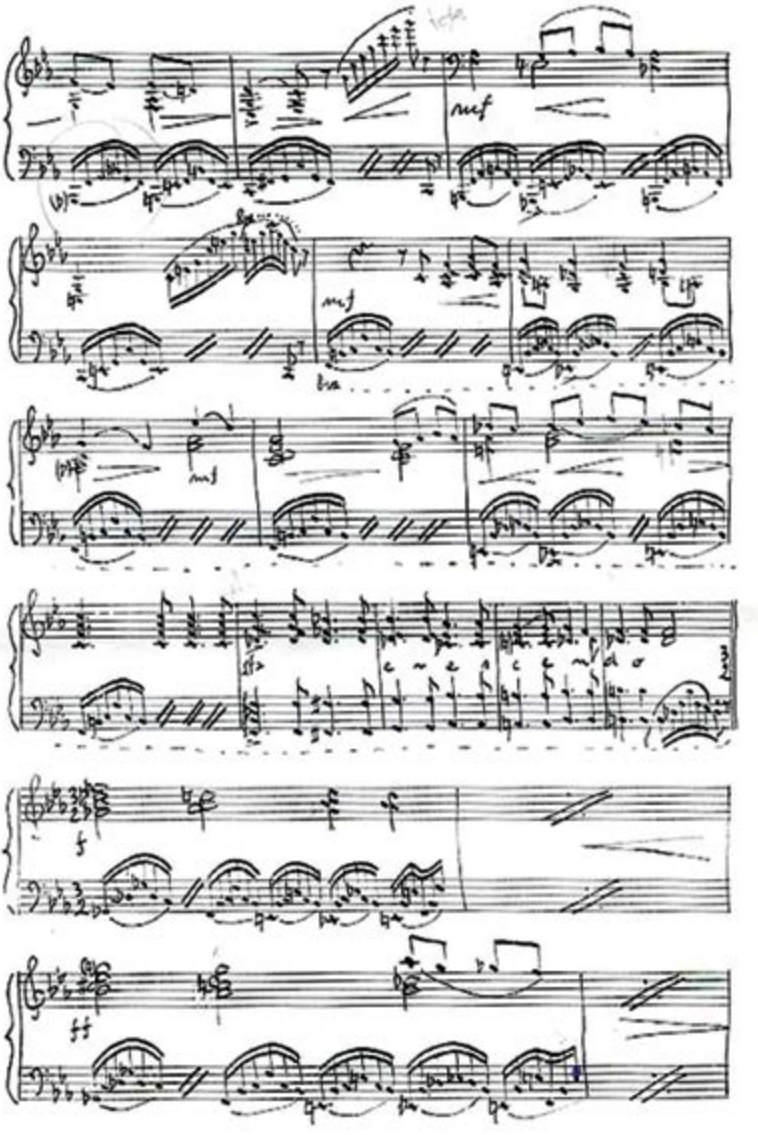
mf
mf
mf
f
ff

Deneš Fišteš

HUDOBNÝ STROJ ČASU S MARTINOM KMEŤOM

„Netalentovaný umelec nemá žiadnu hodnotu, ale aj talentovaný ju postráda - ak nepracuje."

Emile Zola

ZO ŽIVOTOPISU MARTINA KMEŤA

Martin Kmeť (1926 – 2011) sa narodil v Bajši v učiteľskej rodine. Skončil učiteľskú školu a potom i Hudobnú akadémiu v Belehrade. Hudba ho lákala už od sameho detstva. Študoval i na Evanjelickom lýceu v maďarskom Miškolci, kde sa zoznámil s tvorbou Bélu Bartóka a Zoltána Kodálya.

Počas druhej svetovej vojny bol dirigentom v prápore a po vojne absolvoval Pedagogickú školu vo Vršci. Počas štúdia spolu s ostatnými aktivitami absolvoval aj hodiny dirigovania a orchestrácie. Hudobnú akadémiu skončil v roku 1957 a v roku 1960 sa stal členom Zväzu združení folkloristov Juhoslávie. Vedľa pedagogickej práce aktívne sa podieľal na zbere pôvodných ľudových piesní Slovákov vo Vojvodine a venoval sa ich štúdiu.

ZAČIATKY „HUDOBNÉHO DOBRODRUŽSTVA"

M. Kmeť vyučoval v Kulpíne, Kysáči, Selenči, v meste Užice a neskôr i na Strednej hudobnej škole v Subotici. Hral v orchestri na viole a určitý čas strávil i v Sombore v učiteľskej škole. V profesionálnej práci pokračoval v Negotine na tamojšej Pedagogickej akadémii ako profesor metodiky hudobnej výchovy. Neskôr pôsobil na Pedagogickej akadémii v Novom Sade. Už na začiatku sa upriamil na problematiku výučby hudobných predmetov na pedagogických učilištiach a na výučbu hudobnej kultúry na základných školách. Jeho vízia, ktorá ho po celý čas okupovala, bola spätá s didaktickými problémami výučby hudobného vzdelávania a to na všetkých úrovniach – i predškolskej, i na úrovni základnej školy. Mienil, že úroveň hudobného vzdelávania sa zvýši uschopňovaním hudobných pedagógov uplatňovaním moderných metód práce. Vzťahovalo sa to najmä na uschopňovanie používať hudobné pomôcky (napríklad Orffov inštrumentár vo výučbe a pod.). Aktívne sa zasadzoval za zlepšovanie bežnej pedagogickej praxe na rôznych fórach bývalej Juhoslávie. Zistil, že pole hudobnej praxe vo vzde-

lávaní a výučbe možno ovplyvniť len tak, že sa aktívne pôsobí a pracuje tam, kde sa vzdelávajú budúce pedagogické kádre.

OBLASŤ PÔSOBENIA

S cieľom vylepšiť metodiku hudobnej výučby M. Kmeť vyhotovil skriptá, ktoré používali študenti, je aj spoluautorom *Školského hudobného lexikónu.* Bol aktívnym členom Zväzu hudobných spoločenstiev Vojvodiny a ako člen komisie sa zasadzoval za zveľadenie tvorby národov a národností Vojvodiny. Aktívne účinkoval vo vydavateľskej činnosti, najmä z pozície tajomníka redakcie, ktorá bola pomenovaná Spievajme svorne. Vo vydaniach tohto zväzu Martin Kmeť publikoval svoje skladby inšpirované socialistickou revolúciou v Juhoslávii.

ODBORNÁ VEDECKÁ ČINNOSŤ

Úzku spoluprácu M. Kmeť uskutočnil s Vojvodinským múzeom. Svoje poznatky uplatnil v práci Zväzu združení folkloristov Juhoslávie a neskôr, po založení odnože vojvodinských folkloristov, vykonával funkciu jej predsedu. V roku 1987 sa stal členom Vojvodinského združenia skladateľov a úspešne sa zúčastňoval na súbehoch o novú hudobnú tvorbu vojvodinských Slovákov. Krátku dobu spolupracoval aj s Rádiotelevíziou Nový Sad, avšak jeho záujmy boli usmernené predovšetkým na výskum a pedagogickú prax. Osobitné miesto v jeho tvorbe patrí melografii – zapisovaniu a triedeniu slovenských piesní z rôznych vojvodinských lokalít.

HISTORICKÉ FAKTY

Pozerajúc sa z historickej perspektívy, prvé posuny vo výskume ľudových spevov sa začínajú v 20. storočí vďaka vynálezu fonografu, ktorý umožnil precízne fixovanie zvukového materiálu. Malo to veľký význam v zmysle všestrannej analýzy zvukového materiálu a možností jeho dlhodobého zachovania. Takýmto spôsobom zbieral slovenské ľudové piesne v oblasti Gemera a Kostolných Moraviec aj Béla Bartók.

ŠPECIFIKÁ SLOVENSKEJ ĽUDOVEJ PIESNE

Oficiálna systematizácia slovenských ľudových piesní je do vysokej miery podobná tej, ktorú uvádza aj B. Bartók. Nachádzame ju roztriedenú do nasledujúcich kategórií (edičná poznámka: uvedené triedenie prebrala autorka z maďarského originálu zverejneného v Kalendári ľudových tradícií, ktorý sa nachádza na webovej lokalite http://nepzenetar.fszek.hu)

1. Magicko-rituálne piesne, v ktorých sú motívy založené na intervaloch sekundy a tercie (patria sem ľudové obyčaje a tance, detské piesne...);
2. Sedliacke piesne, ktorých základom je hudobná kostra v rozsahu kvarty, klesajúca parlandová izorytmická štvorriadková melódia;
3. Pastierske piesne, ktorých základom je hudobná kostra v rozsahu kvinty so šiestimi slabikami v charakteristickom parlandovom prednese s ritardandom;
4. Hajdúcke piesne zo 17. a 18. storočia s oktávovým ambitom melódie na hypojónskom a mixolydickom základe, miesto kvintovej používa sa kvartová osnova v súlade so známym nástrojom fujara;
5. Prechodné typy piesní na modálnom základe;
6. Duchovné melódie, ktoré vznikli podľa vzoru západnej umeleckej hudby na tonálnom základe s malým melodickým ambitom (osnova tercie);
7. Prebrané melódie s niektorými výmenami z novšieho štýlu maďarských nápevov;
8. Prienik západnej európskej hudby do uvedených štruktúr slovenských ľudových piesní ako je heteropódia, heterometria, nezvyčajné formy a podobne.

Béla Bartók skupinu „sedliackych piesní" delí na tri skupiny:

A skupina – melódie staršieho typu (charakterizuje ju párny počet taktov, 2x2/4 takt), motívy nasledujú jeden za druhým, prevažne sa vzťahujú na nejakú príhodu alebo obyčaj, opakovanie dvojtaktových motívov, ktoré určuje pohyb (tanec) a text. Párny počet taktov s refrénom, opakovanie melódií, spätých s obyčajami.

B skupina – melódie novšieho typu (charakterizuje ju deklamovaný, zarecitovaný improvizovaný text) s voľným počtom slabík.

C skupina – melódie zmiešaných typov (charakterizujú ju vojenské, pastierske piesne, melodické úryvky a podobne).

Melodický základ je založený na voľných štruktúrach.

Keď ide o štýlové formy v starom štýle B. Bartók definuje tieto štýly:

- A5 B5 A B
- A5 A5v A Av
- A5 B A C

• A B C D
• A A B B • Nový štýl: podľa štruktúry môžu byť symetrické a asymetrické
• A A5 A5 A
• A B B A
• A A5 B A alebo A A3 A2 – charakteristický pre slovenské ľudové piesne
• A A B A
• A B C A

TYPY ĽUDOVÝCH PIESNÍ

Odlišnosti medzi ľudovou a umeleckou hudbou po čase vybledli, najmä po tom, ako skladatelia začali integrovať ľudové melódie do mestskej kultúry. Zo strany druhej, dedinská kultúra bola vystavená industrializácii. Hlavnou podmienkou vzniku ľudovej hudby je absencia autora práve v procese jej vznikania. Ide o kolektívne dielo ľudu v dedinských prostrediach, bez vplyvu cirkvi alebo profesionálnych hudobníkov. Odlišujeme niekoľko typov piesní: podľa tempa (tempo giusto – rozhodný, napätý, zjednotené tempo), podľa stupníc (dórický, aeolický, pentatonický alebo na dúrovo-mólovom základe) a zmiešaný štýl (prebrané melódie z iných krajín).

VÝSLEDKY VÝSKUMOV MARTINA KMEŤA

Kmeť si všíma, že vplyv západnej hudobnej kultúry na slovenskú komunitu na týchto priestoroch je dominantnejší než na Slovensku. Na odporúčanie Emila Horáka Kmeť začína analyzovať a porovnávať piesne zo Slovenska s ľudovými piesňami Slovákov vo Vojvodine. Prichádza k záverom, že rozdiely v textoch sú minimálne, a že väčšie odchýlky sú v melódiách (ktoré majú plagálny tetrachord s latentnými harmóniami). Slováci si počas príchodu na Dolnú zem z vrchovatých krajov priniesli valašské piesne, autentické slovenské melódie v tempe giusto, heterorytmické s charakteristickým opakovaním prvého a tretieho riadka, ide pravdepodobne o vplyv západnej hudobnej praxe (pr. 5+5, 6, 5+5, 6, slabík) a podobne.

Pri analýzach slovenských ľudových piesní podľa kritérií Bélu Bartóka sa hodnotí: spôsob prednesu (parlando, rubato, tempo giusto), funkcia (podľa toho, kedy sa používajú – keď sú späté s konkrétnou obyčajou), miesto vzniku, štruktúra (voľná, strofická, opakovanie melódie o kvintu nižšie alebo o kvartu vyššie, alebo varírovanie). Zapisuje sa i počet slabík (označujú sa arabskými číslicami), či melodická línia klesá alebo stúpa, kadencia (tóny, ktoré sú nad finálnym tónom, označujeme arabskými, a tie pod ním, rímskymi číslicami), ambit tónov alebo

druh stupnice (tóny melódie na základe finálového tónu), počet taktov, metrika (vzťah zvýraznených a nezvýraznených tónov – (izo-hetero) a rytmika (časová hodnota rozličných trvaní).

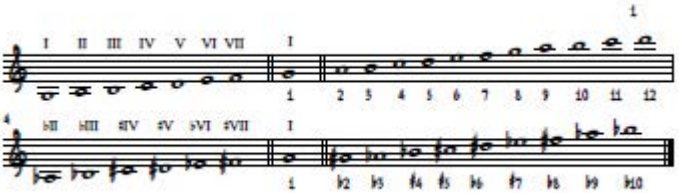

TEORETICKÉ ZÁKLADY PRE ZÁPIS NOTOVÉHO MATERIÁLU

Ľudové piesne sú za účelom etnomuzikologických analýz spravidla transponované a ich začiatočným tónom je g1. Najnižší tón v piesni sa nazýva finalis a presný obraz o ambite dostávame, keď porovnávame najvyšší a najnižší tón, vyskytujúci sa v piesni. Výšku melodickej línie zaznamenávame arabskými číslicami, ak je finalis 1, tóny, ktoré sa nachádzajú vyššie, označujú sa arabskými, a tie nižšie, rímskymi číslicami.

Časopis Nový život č. 4 1964

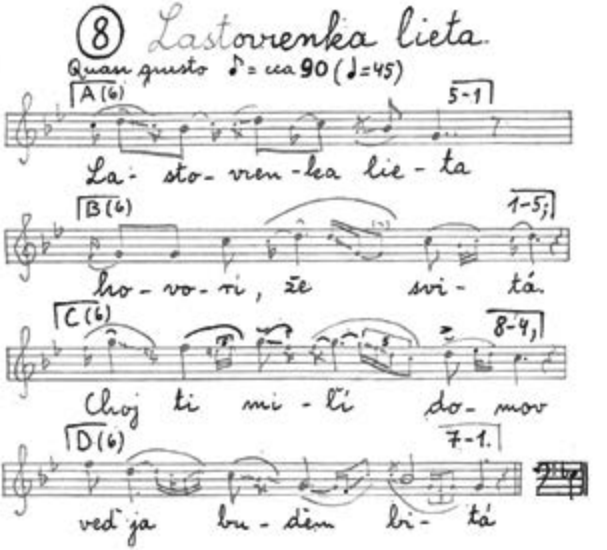

Martin Kmeť veľmi dobre docenil svoj tvorivý potenciál, upriamil sa na pedagogickú prácu, výskum ľudových piesní, dirigovanie, a v menšej miere aj na skladateľskú činnosť. Výnimkou sú skladby pre klavír. Už prvý dojem, ktorý sa nadobudne po nahliadnutí do rukopisu, bez jeho hĺbkovej analýzy, hovorí o skladateľových úmysloch. Tvorba obsahuje elementy ľudového prízvuku, melodický a harmonický materiál je založený na tonalite a s rozšírenými alterovanými akordmi neskorého romantizmu, rozšírenie funkčných vzťahov napolitánskeho akordu v rôznych obmenách. Z uvedeného textu možno čiastočne vytušiť životnú cestu Martina Kmeťa v oblasti hudby. Ako etnomuzikológ, pedagóg, skladateľ a dirigent urobil významné počiny. Pre neho je príznačná „permanentná revolúcia", stále, nepretržité vyhľadávanie nových a lepších riešení v oblasti, v ktorej sa suverénne pohyboval. Práve jeho osobnosť predurčila cestu ďalších generácií, keďže sa mu, pôsobiac v rôznych slovenských prostrediach, darilo vsadiť hlboko do ľudí vlastné hodnoty a princípy, ktoré bolo možné nasledovať a ktoré nasledovania aj boli hodné.

„V istom zmysle je umenie vyžarovaním fantázie človeka" hovorí Charles Morgan a v tom zmysle Martin Kmeť v plnej miere prispel, aby sa ľudové hudobné bohatstvo Slovákov presadilo a zachovalo aj pre budúce generácie. Bol to jeho trvalý záujem, ktorý ho motivoval spoznávať aj ľudovú tvorbu iných národov z okolitých krajín.

RESUMÉ

Autor príspevku bol spolupracovníkom Martina Kmeťa počas jeho pôsobenia na Pedagogickej akadémii v Novom Sade. V príspevku ponúka vlastný pohľad na tvorbu svojho kolegu a zmieňuje sa o jeho „hudobnom dobrodružstve". Oblasť, na ktorú sa v príspevku sústredil, sa týka etnomuzikológie a zberu, triedeniu, zapisovaniu a publikovaniu slovenských ľudových piesní, čomu všetkému sa Kmeť venoval. Okrem toho podáva stručnú charakteristiku Kmeťovej hudobnej tvorby, respektíve jeho umeleckej senzibility. Pokladá ho za osobnosť, u ktorej bola prítomná akási „permanentná revolúcia", lebo stále vyhľadával nové a lepšie riešenia v oblastiach hudby, ktorým sa venoval.

POUŽITÉ INTERNETOVÉ ZDROJE:

1 www.slovackizavod.org.rs
2 http://nepzenetar.fszek.hu
3 http://kodaly.hu/hu/kodaly_zoltan/nepzenekutatas
4 https://www.britannica.com/art/folk-music
5 http://www.parlando.hu/2012/2012-5/2012-5-09-Hegyi.pdf

FOTOGALÉRIA III

Pri otvorení 12. muzikologickej konferencie sa prítomným prihovoril predseda Výboru pre kultúru NRSNM Ján Slávik

V slávnostnej časti 12. muzikologickej konferencie zaspieval zbor SKC Pavla Jozefa Šafárika z Nového Sadu

III FOTOGALÉRIA

Anna Medveďová Gašková, Milina Sklabinská
a Ľudmila Berediová Stupavská

Medzi účastníkmi konferencie je aj novinárka Anna Francistyová
a riaditeľ Slovenského vydavateľského centra Vladimír Valentík

FOTOGALÉRIA III

Ľudmilu Berediovú Stupavskú zaujímala Tvorivá osobnosť Martina Kmeťa cez prizmu slovenských vojvodinských festivalov a hudobnín

Milina Sklabinská a Danica Kmeťová

III FOTOGALÉRIA

Anna Medveďová Gašková skúmala Ako sa životná cesta a pôsobenie etnomuzikológa Martina Kmeťa reflektuje v slovenských vojvodinských médiách

Deneš Fišteš predniesol príspevok pod názvom Hudobný stroj času s Martinom Kmeťom

FOTOGALÉRIA III

Milina Sklabinská a dirigent Juraj Ferík ml.

Kristína Lomenová hovorila o prínose Martina Kmeťa
k výskumu slovenskej ľudovej piesne v Starej Pazove

III FOTOGALÉRIA

Slovenka Benková Martinková sa venovala tvorbe M. Kmeťa nahranej Novosadským rozhlasom

Anna Medveďová, Juraj Ferík, Milina Sklabinská a Danica Kmeťová

FOTOGALÉRIA III

Záverečná fotka 12. konferencie s Danicou Kmeťovou

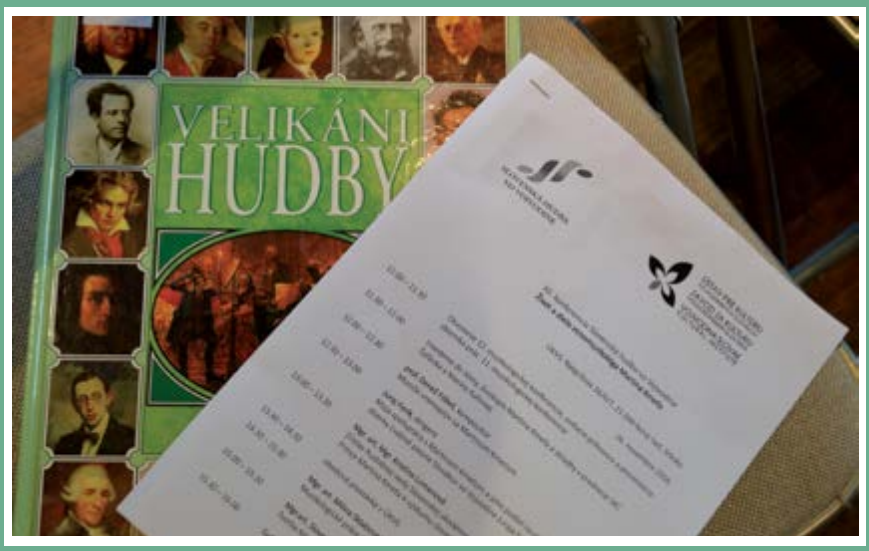

Harmonogram 12. muzikologickej konferencie

ZBORNÍK PRÁC 12. KONFERENCIE
MUZIKOLÓGOV A HUDOBNÝCH ODBORNÍKOV
NOVÝ SAD 26. NOVEMBRA 2016

VYDÁVA_ ÚSTAV PRE KULTÚRU VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV
POD ZÁŠTITOU_NÁRODNOSTNEJ RADY SLOVENSKEJ NÁRODNOSTNEJ MENŠINY V SRBSKU

ZA VYDAVATEĽA_ANNA CHRŤANOVÁ LESKOVAC
EDITORIÁL, ÚVODNÉ TEXTY A RESUMÉ_Mgr.art. MILINA SKLABINSKÁ PhD.
RECENZENT_Doc. PhDr. MICHAL BABIAK, Mr.
ÚVODNÉ TEXTY A RESUMÉ_Mgr.art. MILINA SKLABINSKÁ PhD.
JAZYKOVÁ ÚPRAVA A KOREKTÚRA_SLOVENSKÝ_KATARÍNA MELICHOVÁ
JAZYKOVÁ ÚPRAVA A KOREKTÚRA_SRBSKÝ_HELENA DESPIĆ
FOTOGRAFIE_ DANICA KMEŤOVÁ_ARCHÍV ÚKVS
TECHNICKÁ ÚPRAVA_JASMINA SIMONOVIĆOVÁ
NÁVRH OBALU_KATARÍNA LUKIĆOVÁ BALÁŽIKOVÁ
TLAČ_TLAČIAREŇ GRAFOFIS
NÁKLAD_60 KUSOV

Vydal Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, 21000 Nový Sad, Njegošova 16/II/7, tel./fax. (021) 545-570, e-mail: office@slovackizavod. org.rs

CIP - CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице Српске, Нови Сад

78.071:929 Kmeť M.(082)

KONFERENCIA muzikológov a hudobných odborníkov (12 ; 2016 ; Nový Sad)
Slovenská hudba vo Vojvodine 2016 : zborník prác 12. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 26. novembra 2016 [na tému] Život a dielo etnomuzikológa Martina Kmeťa / [editoriál a resumé Milina Sklabinská; fotografie Danica Kmeťová] . - Nový Sad : Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov , 2017 (Kysáč : Grafofis) . - 134 str. : ilustr. ; 20 cm

Tiraž 60.

ISBN 978-86-87947-37-5

a) Кмеђ, Мартин (1926-2011) - Зборници
COBISS.SR-ID 318493447

Organizácia konferencie:

Národnostná rada slovenskej
národnostnej menšiny v Srbsku

Ústav pre kultúru
vojvodinských Slovákov

SLOVENSKÁ HUDBA VO VOJVODINE 2016
ZBORNÍK PRÁC 12. KONFERENCIE
MUZIKOLÓGOV A HUDOBNÝCH ODBORNÍKOV
NOVÝ SAD 26. NOVEMBRA 2016
ISBN 978-86-87947-37-5